

د ډاکټر نجيب الله جنجالي شخصيت ته کننه

ليکوال:
محمد آصف خواتي

Ketabton.com

کال: ۲۰۲۰

سريزه

- د ډاکټر نجيب الله جنجالي شخصيت ته يوه کتنه ۱
- افغانستان دخلک دموکراتيک گوند هېڅکله هم واحد گوند نه و ۴
- په تلپاتې کورنيو کشمکشونو کې ښکېل گوند ۱۰
- ډاکټر نجيب الله هېڅکله سپينه چپنه وانه غوښتله ۱۷
- د نجيب الله يوازېنۍ هيله ۲۲
- آيا نجيب ملي شخصيت او شوروي ضد و ؟ ۲۶
- دملي روغې جوړې د تگلارې طراح ۳۰
- اتل يا ! ۳۵
- داته ويشت کلن خوب څخه راويښ شوي مبارزان ۴۱
- نجيب پلوي خلقيان څوک دي ؟ ۴۶
- دا لعنتي پوځ بايد درې درې وړې شي ! ۵۱
- دبې سره لښکر برخليک ۶۰
- د ۱۳۶۸ کال دکب د شپاړسمې دخونۍ پېښې رښتيا ۶۹
- د افغانستان دخلک دموکراتيک گوند دويمه کنگره ۸۲
- د خلقيانو او جهاديانو بچيانو او پښتنو ځوانانو ! ۸۸
- نجيب د ببرک کارمل د مدرسې غوره شاگرد ۹۸
- د غلطې نسخې او ناکامې تجربې مبلغين ۱۰۵
- نجيب الله تکړه او بريالی وياند ۱۱۲
- د ليکنودلرۍ په وړاندې غبرگونونه ۱۲۱

سريزه :

هېرنشي چې ليکوال نه اديب دی ، نه حرفوي ليکوال اونه يې دادبياتو په برخه کې زده کړې کړي خو شرايطو او مجبوريتونو اړاپستلی دی دهېواد دحالاتو په اړه څه وليکي . له بده مرغه دغوځ اکثريت افغانانو ژوند د مجبوريتونو يوه ټوليزه ده تردې چې افغان ځوان دژوند ملگرې هم په خپله خوښه نشي غوره کولای . دپېغلوڅخه خوځوک پدې اړه پوښتنه هم نه کوي او دهېواد په زياتره سيمو کې دتوکو په څېر پېرل کېږي . دادافغانانو دگڼ شمېرمجبوريتونو دډک ژوند يوه ترخه بېلگه ده . هغه څه چې ليکوال يې وهڅولو اوکه دقيقاً وويل شي اړاپست د " ډاکتر نجيب الله جنجالي شخصيت ته کتنه" ليکنو لړۍ ته مخه کړي دامريکايانو او طالبانو ترمنځ دمخامخ خبرواترو دپيل سره هممهاله نجيب الله ته دکاذب شخصيت دجوړولو سيستماتيکو اوپلان شوو هلوځلو اواقدماتو پيلول و چې مرکزي ارگ و . په پکتياکې دنجيب الله دقبر څخه دامنيت دشورا د مشر حمدالله محب زيارت کومه تصادفي پېښه نه وه . امرالله صالح دانگلوساکسون اشغال لاندې بلواکې واکمنۍ دملي امنيت ددارې پخواني رييس اود ولسمشراوسني لومړي مرستيال امرالله صالح هم دنجيب الله په ستاينه خوله پرانېستله ، په ټولنيزو رسنيو کې هم دنجيب الله د اتلولۍ کمپاين پيل شو اوحتی يوشمېر پرونيوېنستپالومجاهدينو چې يووخت يې نجيب الله دکابل قصاب ، دکي جی بی جاسوس ، گوډاگی او وطن پلورونکی گناه او دحکومت په وړاندې دسپېڅلي جهاد په نامه جنگېدل دنجيب الله دوطنپالنې ، مېړانې ، وړتيا اواتلولۍ سندري پيل کړې . دنجيب الله په اړه تبليغات او هغه ته دکاذب شخصيت ورکولو کمپاين هغه مهال لوړې کچې ته ورسېد چې دقطر په دوحه کې بين الافغاني مذاکرات پيل شول . دحکومتي اوطالب مرکچيانو ترمنځ خبرې اترې

ب

دنجيب الله دوژني دڅلېرويشتم تلين سره هممهاله پيل شولې. ارگ دې اړين فرصت ته په کتو سره دنجيب الله پلويان وهڅول چې دنجيب الله دمرگ تلين دلويې جرگې په خيمه کې ونمانځي. پدې اړه داپوښتنه را پيدا کېږي چې ولې سرکال (1399)، داتلين نمانځل کېږي؟ که دمجاهدحامد کرزي اودنجيب الله دپلويانو په اند د اشرارکرزي په واکمنۍ کې دنجيب الله دمرگ دتلين نمانځنې ته اجازه نه ورکول کېده اوداکاريې سپېڅلي جهادته خيانت گڼلو تکنوکرات غني ولې پنځه کاله مخکې داتلين نه نمانځلو؟ دې پوښتنې ته ځواب محمداشرف غني په شان کوم نړيوال مفکر؟! ته اړتيا لري اونه څېړنو ته. ځواب يې روښانه اوهغه دادی چې اوس مهال دطالبانو او حکومت پلاوي په دوحه کې جرگه شوي دي ترڅو په هېوادکې دجگړې پای ته يوه لاره ومومي اوهېوادته سوله، ټيکاو اوامن بېرته راستون شي. پداسې ځانگړو شرايطو کې ددې تلين نمانځنه ځانگړې موخې لري هغه په طالبانو فشار راوړل اويا دسولې دخبروسبوتاژ. ټولوته معلومه ده چې نجيب الله دطالبانو له لوري ووژل شو منطقاً چې دتلين په نمانځنه کې به دطالبانو خلاف توندې ويناوې کېدلي اوددې وژنې عاملان به غندل کېدل چې داډول ويناوو کولای شول دسولې په خبرو منفي اغېزوکړي اودابهير له خنډ اوځنډ سره مخ کړي. دارگ ټيم په پرله پسې توگه هم په خبرو اوهم په عمل کې ډول ډول دسولې ضد هڅې کړې دي چې دطالبانو په پټه دلورپورو چارواکو اوپه هغوکې دولسمشر دمړستيانو امرالله صالح، سرور دانش او حمدالله محب طالب ضد اوحتی پښتني ضد څرگندونې يې څرگندې بېلگې دي.

ددې نمانځنې څخه دااخيستنه هم کېږي چې اشغالگر اومزدور حکومت يې پدې وروستيو اتلسو کلونو کې په مختلفو بڼو اوټيگۍ برگی. داولس، سياسي ډلو اوپه هغوکې دپروني دافغانستان خلق دموکراتيک گوند

دگېدې څخه راوتلو کوچنيو ډلو پر مجبوريتونو او احساساتو لوبې کړې او گټه يې ترې پورته کړې ده چې وروستۍ هڅه يې دنجيب الله د مرگ د تلين نمانځل دي ترڅو په دوحه کې په روانو مذاکراتو کې په طالبانو فشار راوړي، امتيازواخلي او پدې توگه دنجيب الله د تلين د نمانځنې له ډرامې هم گټه پورته کړي. ددې نمانځلې په اړه په خواله رسنيو کې دنجيب الله دپلويانو د تبليغاتو څخه بنسکاري چې گواکې خلک او حتی دهغه سياسي او وسلوال مخالفين هم دنجيب الله د مبارزې پر حقانيت پوهېدلي دي اود نوموړي د اتلولۍ او وطن دوستۍ خبرې کوي. د اتلانو په اړه چې زموږ په زمانه کې يې شمېر خورازيات دی ددې خبرې يادول اړين برېښي چې کورنۍ جگړه اتل نلري او داشغالونو اردليان او پرديو واک ته رسولي چې نجيب الله يو له هغو څخه دی هېڅکله هم اتلان او ملي شخصيتونه نشي کېدای. د ملي فکر لرونکو افرادو او ډلو، د پروني خلق دموکراتيک گوند دگېدې څخه راوتلو سازمانو او په هغو کې دنجيب الله دپلويانو څخه دا تمه کېدله چې دانگلوساکسوني اشغال پر مهال داشغالگرو او دهغه د لاسپوڅي حکومت د مکارانه لوبو څخه دې پايلې ته رسېدلي وای چې هرگام او هره څرگنده او پټه هڅه، تدبير او کړنه يې داشغال د دوام لپاره ده اود خلکو پر احساساتو او عواطفو لوبې کول دي. دساري په توگه د ناتويي خونري تيري وروسته اشغالگرو دولسي جرگې لومړۍ دورې ته د پخواني دافغانستان د خلق دموکراتيک گوند مشرانو او کدرونو لکه سيد محمد گلابزوی، نورالحق علومي، عبدالکبير رنجبر، ببرک شينواری او... ته امکانات ورکړل چې اولسي جرگې ته لاره ومومي او پدې ډول خلکو ته وښيي چې په افغانستان کې ولسواکي ټينگه شوې ده او دهرې سياسي ډلې او عقيدې خاوندان د فعاليت کولو اجازه لري خو د لومړۍ دورې وروسته ددې گوند اړونده يو استازي په پارلمان کې ترسترگو نشو

که څه هم لسگونو کدرونو یې د ټاکنو په نامه پدې سیاسي نندارو کې برخه واخېستله. آیا دنوموړي گوند پرونیو غړو ته د پوښتنه نه ده پیداشوې چې ولې یې ملگري او حتی د سازمانونو مشران اولسي جرگې ته لاره نه مومي؟ ددې پوښتنې ځواب لکه لمر روښانه دی چې اشغالگر د بلواک افغان دولت په پارلمان او د دولتي ادارو په مشرتابه کې هغه کسان غواړي وويني چې پر هغوی یې پانگه اچولې ده او په هغو افرادو هم پانگه نه اچوي کوم چې خپلواک ملي فکر ولري. داشغال وروسته لومړیو کلونو کې یې په پارلمان کې دمختلو ډلو استازو شتون ته اړتیا لرله چې افغانانو ته نوی بلواک نظام په سیاسي پلورالېسم ولاړ نظام معرفي کړي او اوس غواړي دنجیب الله دپلویانو او همفکرانو څخه دطالبانو ددریځ دکمزورولو اود حکومت ددریځ دپیاوړتیا په موخه گټه پورته کړي. کله یې چې دا مراد حاصل شو بیا به دوی ته اجازه ورنکړي چې دنجیب الله تلین په شاندارو مراسمو ونمانځي، البته که دا حکومت په واک کې وي خوداسې ښکاري چې دا دشر اوفساد دحکومت دوام ناشونی برېښي. دلیکوال له انده ډاکتر نجیب الله ته پدې موخه دکاذب شخصیت دجوړولو هڅه هم کېږي چې داشغال یواردلي داتل اوملي شخصیت په توگه معرفي کړل شي چې دانگلو ساکسوني اشغالگرو له لوري واک ته رسول شوي او په هغو کې محمد اشرف غني هم دملي زعيم کاذب شخصیت ترلاسه کړي او پدې ډول ناټويي اشغال ته هم مشروعیت ورکړل شي. همدا لامل دی چې د" ډاکتر نجیب الله دجنجالي شخصیت ته کتنه "لیکنو ته مې مخه کړه ترڅو دنجیب الله دجنجالي شخصیت مختلف اړخونه پدې لیکنو کې خپرل شوې وي. البته لیکوال دا ادعا نه کوي هغه څه چې په لیکنو کې ترسترگو کېږي د نوموړي د بشپړ شخصیت رښتینی انځور کاږي او دا ناشونې ده چې یو حقوقي شخصیت په بشپړ ډول وپېژندل شي. د هر انسان پېژندنه ساده او آسان کار ځکه نه دی چې " هر څوک لکه

ج

سپوڙمۍ يو تياره اړخ لري چې هېچا ته هغه نه ورنښي. "خوسره لدې ديوه سياستوال ويناوو، کړنو او دکړنو پايلو ته په کتوسره داشونې ده چې د هغه د شخصيت په اړه نسبي سم قضاوت وشي. ليکوال هڅه کړې ده چې په ليکنو کې په خپلو احساساتو او ذهني تمايلاتو، دغه يا هغه سياستوال، دغې يا هغې سياسي ډلې اودنجيب الله همفکرانو اوسيلانو ته اوپه خپله نجيب الله ته په سمپاتۍ اوانتني پاتۍ (خوشبينۍ اوبديبنۍ) لاسبرې پيدا کړي او واقعيتونه څرنگه چې ليکوال اخېستي دي په ليکنو کې انعکاس ومومي. خوپه کلکه هڅه شوې ده چې ددرواغوله ويلو، دحقايقو له تحريفولو اوتورونودلگولو په کلکه ډډه وشي. هيله من يم چې داليکنې زمونږ هېواد څېړونکو اوتاريخپوهانو ته د نجيب الله د شخصيت دنسبي پېژندلو او دهغه دواکمنۍ دځېنومهمو پېښو په ارزونه کې يو کوچنی لاسوندوگرزي اوځوان نسل هم ترې گټه پورته کړي اوپوهېږي چې ډاکتر نجيب الله څوک و؟

په درنښت

د ډاکټر نجيب الله جنجالي شخصيت ته يوه کتنه

د افغانستان دروان ناورين پرمهال به داسې سياستوال ونه موندل شي چې غوڅ اکثريت هغه تائيد کړي بلکې دهغه اندونو، تگلارو، کړنو، گوندي او قومي تړاونو او حتی نامه ته په کتو سره سياسي ډلې او ولسونه هغه يا تائيدوي او يايې نه تائيدوي. خو کله چې يو سياستوال د اتل په نامه نومول کېږي، ريکلاميري اويا دنوموړي د اتل جوړونې هڅې کېږي که هغه يوشمېر د اتل په توگه نه مني لږترلږه هغه ملي خاين، قاتل، گوډاگي، جگړه مار، قومي سوداگرو جاسوس ونه بولي. کله چې اتل ته خاين اودې ته ورته ناوره لقبونه او نومونه ورکول کېږي، داسې يوه چاته اتل ويل منطقي او عقلايي نه برېښي. زموږ د هېواد د روان ناورين پرمهال افغانان د درجن درجن اتلانو شاهدان دي. په دولتي کچه هم د روانې غميزې اصلي فيگورونو او کليدي لوبغاړو ته رنگارنگ وياړلي لقبونه لکه ملي اتل، دسولې اتل، د ملي يووالي شهيد، د شهيدانو سالارو... ورکول کېږي اودولتي بنسټونه، څلورلارې، سپکونه او کوڅې د هغوی په نومونو نومول کېږي. هره سياسي او قومي ډله د خپلو خيالي اتلانو د جوړولو لپاره کمپاينونه کوي او د مرگ تلينونه يې لمانځي. د هېواد د روانې غميزې د ټولو اتلانو؟ په اړه اندونه او قضاوتونه يوشان نه بلکې وېشلي، متفاوت او متناقض دي چې دا بيا د هغوی اتلولي ترغېټې پوښتنې لاندې راوړي خو پدې اتلانو او د وطن په خادمانو کې دوه تنه ډاکټر نجيب الله او احمدشاه مسعود هغه لوبغاړي دي چې د هغوی د اتلولۍ په اړه ډېر تبليغات ترسره شوي ولا کېږي او د نورو اتلانو په پرتله د دوی په اړه قضاوتونه خورا پاشلي، متناقض او متضاد دي. ځېنې هغوی ته اتلان او د وطن خادمان وايي او نور بيا هغوی خاينان او جاسوسان شميري. د ولس يوه برخه نجيب

الله اتل، ژمن سياستوال او ملي شخصيت او نور هغه خاين، گوداگي اوقاتل گڼي. مسعود ته هم ځينې اتل، ملي شخصيت او ستر مجاهد وايي او نور هغه خاين، جاسوس او جگړه مار بولي.

نجيب الله چې د افغانستان د خلک دموکراتيک گوند د ببرک کارمل تر مشرۍ لاندې د پرچم د ډلې غړيتوب درلود ځينې هغه پرچمي اوځوان نسل نوموړی خلقي گڼي. احمد شاه مسعود چې د افغانستان د اسلامي جمعيت غړی و، عادي افغانان نوموړی جمعيتي مجاهد او يو شمېر زده کړي افغانان هغه مائويست بولي. دلته دا پوښتنه را پيدا کېږي چې ولې د نجيب او مسعود د شخصيتونو په اړه تبليغات ډېر کېږي او ولې د هغوی په هکله اندونه او قضاوتونه دومره ويشلي او بشپړ متضاد دي؟ بنايي دې پوښتنې ته واحد ځواب ورنکړل شي او ځوابونه هم وېشلي وي.

د ليکوال له انده لامل يې دادی چې دوی دواړو هغه څه په ښه توگه اورښتینولی ترسره کړل چې د افغانستان د روان کړکېچ بهرنيو اصلي لوبغاړو يا زبرځواکونو غوښتل اويا په بله وينا د خپلو بهرنيو بادارانو دستورونه او نخشې يې په ښه ډول اوگام په گام پلې کړې دي. لدې امله د هغوی بادارانو دوی ته مجازي او جعلی شخصيتونه ورکړل، د سياست څخه بې خبرو وگړو هغه ومنل چې گواکې نجيب الله او احمد شاه مسعود اتلان او د وطن خادمان دي. پر بله خوا په سياسي لوبو پوهو کسانو او دارين بصيرت خاوندانو د هغوی عملي کړنو، شعوري او غير شعوري تېروتنو او خيانتونو، تورو کارنامو او د هغو پايلو ته په کتو سره چې هغه افغانستان ته وړاندي او تباها کونکي وي، هغوی خاينان گڼي.

د نجيب او مسعود گډه کارنامه چې پايله يې د هېواد د ټولوسياسي، اقتصادي او پوهنيزو بنسټونو پوپنا کېدل، د افغانستان د پياوړي وسلوال پوځ له منځه تلل، په هېواد کې د وحشت او بربريت واکمنېدل او

افغانستان يې د تجزيې له گواښ سره مخامخ کړ، هغه د افغانستان د خلک دموکراتيک گوند د واکمنۍ د نسکورېدو له کبله د عمل جامه واغوستله. د دې ملي ضد بهير لوبغاړی نجيب الله او د هغه پرچمي ملگري په يوه اړخ کې او مسعود اود هغه اخواني پښتون دښمنه جهادي وروڼه په بل اړخ کې دي، پدې توپير چې نجيب الله دخپلې واکمنۍ پر مهال دافغانستان تباہۍ ته اړين بستر او شرايط چمتو کړل، مسعود او مؤتلفونو يې دشمال ټلوالې په جوړولو سره اود ملگرو ملتو د سولې د پنځه فقره اي پروگرام په شنډولو سره افغانستان برباد او تباہ کړ.

د مسعود د کرغېړنو کارنامو په اړه لسگونه کتابونه او زرگونه مقالې ليکل شوې دي چې اوس د هېواد غوڅ اکثریت روني اندي د هغه د شخصيت په اصلي ماهيت پوهېږي چې د مجاهد په رول کې د مختلفو جاسوسي ادارو اجنټ، روند قومي متعصب، سکتاريست، جگړه مار، د جهاد داعيې ته خاين اود سولې قسم خوړلی دښمن و چې د هغه په اړه بحث د وخت ضياع ده خو د نجيب الله د ناولو کارنامو په هکله ډېرڅه نه ترسترگو کېږي. لدې کبله به په راتلونکو څو ليکنو کې د افغانستان د خلک دموکراتيک گوند په اړه چې ډاکتر نجيب الله يې يو غړی او وروستی مشر پاتې شوی دی، لنډ بحث وشي چې غوښينه برخه به يې پدې گوند کې د نوموړي فعاليت ته ځانگړې شي. د لوستونکو څخه هيله کېږي که پدې هکله که خپل نظرونه څرگندوي، د ليکنو دالړۍ نقد يا بشپړوي دقلم او کلام عفت په پام کې ونيسي او د موضوع بهر له اضافي او حاشيوي تبصرو ډډه وکړي.

افغانستان د خلک دموکراتیک ګوند هېڅکله هم واحد ګوند نه و

ډېری پدې اند دي چې د افغانستان د خلک دموکراتیک ګوند (ا، خ، د، ګ)، یوموتی ګوند و. د دې ګوند پخواني مشران، کدرونه او غړي هم دا سیاسي غورځنګ واحد ګوند نه ګڼي او چمتو نه دي دا ومني چې دا ګوند یو واحد ګوند نه، بلکې د خلق او پرچم د دوو جلا ډلو څخه جوړ غورځنګ یا ټولواله وه. دا لیکنه همدې مسئلې ته ځانګړې شوې ده.

د ا.خ.د.ګ. د ۱۳۴۳ کال د جدې په یولسمه د کابل په شېرشاه مېنه کې د نورمحمدتره کي په کورکې په پټه د مؤسسې کنگرې په دایرېدوسره جوړ شو. څرنګه چې هغه مهال د ګوندونو قانون شتون نه درلود، جوړشوی سیاسي خوځښت یې (د افغانستان د خلک دموکراتیکه ټولنه) ونوماوه خو د وخت په تېرېدو سره د ګوند په نامه وپېژندل شو. د ګوند مشرتابه د ټاکنې لپاره پټې رایې واچول شوې او د کنگرې ټولو اوو ویشتنوبرخه والو تره کی او شپږویشتنو ببرک کارمل ته رایې واچولې او پدې توګه تره کی د ګوند د مشر په توګه ومنل شو. مخکې لدې چې کنگره راوبلل شي د کنگرې د رابللو په موخه د کنگرې د تدارک اوو کسيزه کمیټه جوړه شوې وه چې غړي یې میرغلام محمدغبار، نورمحمدتره کی، ببرک کارمل، محمدعلي زهما، محمدصديق روحي، محمدطاهر بدخشي او میراکبر خیبر وو. د کنگرې په درشل کې پوهاند زهما او روحي بهرته د زده کړو لپاره واستول شول. پدې کمیټه کې په پاتې پنځو تنوکې د غبار وتره کي د سیاسي فعالیت مخینې او په روڼ اندوکې اعتبارته په کتو سره کارمل، غبار خپل سیال ګاڼه چې د ګوند د مشر په توګه به راڅرګند شي. نو هماغه

دي چې د ډگر خڅه د خپل سيال د ابستلو په موخه هڅې پيلوي ، په هغه
تورونه لگوي ، د کمېټې په غونډو کې هم د يو بل خلاف دريځ نيسي او
پايله يې دا کيږي چې غبار او زوی يې لدې خوځښت خڅه لاره بېله کړي.
خو کله چې کنگرې تره کې د مشر په توگه وټاکه د کارمل د رهبرۍ خوبونه
په اوبو لاهو شول او د تره کي خلاف يې هم مبارزه پيل کړله. د تره کي خلاف
د کارمل د درېدو لامل د نوموړي د نږدې ملگري سلطانعلي کښتمند لدې
وينا چې گواکې تره کي کارمل ته رايه نه وه ورکړې ترڅو د کارمل په پرتله
خپل محبوبيت ثابت کړي معلومېږي. پدې اړه د کښتمند د وينا خلاف
يوشمېر عبدالکريم ميثاق او نور غلام محي الدين زرمالوا ته گوته نيسي
چې کارمل ته يې رايه نه وه اچولې. کله چې د کارمل د رهبرۍ خوبونه په
واقعيت وانه وښتل د گوند په دننه کې يې فرکسيوني هڅې پيل کړې ترڅو
بريالی شو د گوند د رهبرۍ يوشمېر غړي د تره کي خلاف ودروي. د
عبدالقدوس غوربندي په وينا د خپلو شپاړس تنو همفکرانو درې پټې
غونډې يې راوبللې چې غوربندي يې يو برخه وال و. د دې فرکسيوني هڅو
پايله دا شوه چې د ۱۳۴۶ کال د ثور د مياشتې په څوارلسمه د مرکزي
کمېټې نوبتي غونډې ته چې په ده بوري کې د صالح محمد زېري په کور کې
جوړېده ، کارمل او انډيوالان يې ورښيي او پدې ډول گوند په دوو ډلو
ووېشل شي. د دې خبرې يادول اړين برېښي چې د گوند د انشعاب يوازېنۍ
لامل د گوند د مشرۍ پرسر سيالي نه وه بلکې د گوند د مشرتابه ټولنيز
دريځ او ځېنو تکتیکي اختلافونو هم پکې ځای درلود. د کنگرې په درشل
کې د تدارک د کمېټې په غونډو او ناستو کې دا اختلافونه د تره کي او
کارمل ترمنځ ليدل کېدل چې هغه د راتلونکي جوړېدونکي گوند د نامه ،
د گوند د بيرغ د رنگ ، د پښتونستان مسألې ، گوند ته د غړو د جلب او
جذب ، د هغوی ټولنيز دريځ او په گوندي فعاليتونو کې د گونديانو د برخې

اخېستنې په اړه وو. د گوند د نامه په اړه د کارمل وړاندیز حزب مردم افغانستان و. کارمل د گوند د بیرغ د سره رنگ سره همغږی نه و. کارمل ته د گوندي غړو ټولنیز دریځ مهم نه برېښېده، په گوندي غونډو او فعالیتونو کې یې د غړو گډون حتمي نه ګاڼه او د گوند په کړنلاره (برنامه) کې یې د پښتنو او بلوڅو د حق خودارادیت د مسألې یادول اړین نه ګڼل او دا کار یې د حکومتونو دنده شمېرله. خو په کنگره کې یې د تره کي دریځ ته غاړه کېښودله. د کارمل سره 9 تنه د مرکزي کمیټې اصلي او علی البدل غړي ووتل او د تره کي سره لس تنه پاتې شول.

دواړو ډلو د افغانستان د خلک دموکراتیک گوند په نامه فعالیت درلود پدې توپیر چې د تره کي ترمشری لاندې ډلې دا.خ.د.گ. سره د کارگرې طبقې مخکښ او د کارمل فرکسیون ورسره د زیاراپستونکو مخکښ ورتړل. د کارمل سره غوڅ اکثریت هغه کسان ولاړل چې د شتمنو کورنیو څخه وو او د سلطنت، حکومت او سلطنت ته د نږدې کورنیو سره اړیکې لرلې همدا لامل هم و چې د هېواد د هغه مهال سیاسي ډلو د کارمل ډلې ته چې د پرچمیانو په نامه یادېده، سلطنتي کمونستي گوند او د تره کي پلویانو چې د خلقیانو په نامه پېژندل کېدل اشرافي گوند یاد او.ه. د تره کي ډلې ته یې لدې امله خلقیان ویل چې د خلق جريدې د امتیاز خاوند نور محمد تره کی و او کله چې کارمل له تره کي جلا شو حکومت د کارمل ډلې ته د نشراتي ارگان دخپرولو اجازه ورکړه چې د پرچم په نامه یې نشرات کول او خپرونې یې وروسته له څه کم دوو کلونو هغه مهال د حکومت له لوري ودرول شوې چې د لینن د سلمې کلیزې په مناسبت یې په خپل اخبار کې د لینن د انځور د کارولو سربېره د بارق شفيعي یوشعر خپور کړ چې لینن ته درود پکې ویل شوی و. خو پر بله خوا حکومت د خلق جريدې دشپږو گڼو د خپرولو وروسته اومه گڼه توقیف کړه او خلقیانو ته یې د څو ځله

غوښتنو سره سره د کوم اخبار د چلولو اجازه ورنکړه تردې چې صالح محمد زيری د خلقيانو د مرکزي کمېټې غړی د اطلاعاتو او کلتور په وزارت کې د احتجاج له امله وډبول شو.

هغه څه چې په يوه سازمان کې د تره کي او د کارمل د پلويانو شتون او ګډ فعالیت مخه نيوله، د هغوی ټولنيز دريځ، کليوالي او ښاري تړاو و چې د کارمل سره غوڅ اکثریت شتمن او ښاريان او د تره کي سره بېوزله او کليوال وو. منطقاً د دوو مخالفو طبقو او قشرونو د استازو شتون په يوه ګوند کې ناشونی برېښېده او هرومرو بايد دې مخالفو قطبونو يو بل دفعه کړي وای. هماغه دی چې کارمل له تره کي څخه خپله لاره جلا کړله. هغه کسان لکه غلام دستګير پنجشيري، عبدالحکيم شرعي جوزجاني او شهر الله شهپر چې د ټيټو او منځنيو طبقو څخه هم و او د کارمل سره تللي و، ونشواي کړای د پرچميانو سره پاتې شي، له پرچميانو بېرته جلا، د خلق کارګر په نامه ډله جوړه کړه خو بېرته د شهپر پرته د خلقيانو سره يوځای شول. د پرچمي غوړبندي په وينا کارمل به شهر الله شهپر "اصلاح نه کېدونکی کليوال" باله. نوموړو هېڅکله هم د کارمليانو سره د خپل تګ او بېرته د جلا کېدو د لاملونو په اړه څه ندي ويلې خو ځېنې ملګري يې د کارمل څخه د هغوی د جلا کېدو لامل دا بولي چې کارمل د حکومت سره اړيکې لرلې او د پنجشيري او عبدالكريم هادي په زنداني کولو کې يې لاس درلود.

دا چې د پرچم ډېری مشرانو د لوړو طبقاتو او قشرونو استازيتوب کاوه، سلطنت، حکومت او سلطنت ته نږدې کورنيو سره يې اړيکې لرل چې نجيب الله هم پکې راځي، پر هغوبه تم شو. کارمل د پاچا د ځواکمن جنرال محمد حسين زوی و او د سلطنتي کورنۍ سره يې روابط ساتل. د نوراحمد نور پلار د کندهار په پنجوايي او لوګر کې زرګونه جريبه ځمکه لرله او د وخت له لويو ځمکوالو شمېرل کېده. اناهيتا راتيزاد د شاه محمود خان په کور کې

لویه شوله او ویل کېږي چې شاه محمود خان د پاچا کورنی ډاکتر، کرام الدین کاکړ هڅولی دی چې دانا هیتا سره واده وکړي. د سلیمان لایق پلار د شوربازار د مجددی د کورنۍ د جومات ملا و. هغه کورنۍ چې پاچا ته خورا نږدې وه. د میراکبر خیبر لومړۍ مېرمن هم د مجددی د کورنۍ څخه وه او سربېره پردې خیبر د داود خان خورا باوري سړی و. د نجیب الله پلار هم د داود خان له دوستانو څخه و او میرمن یې هم د محمدزیو د مخورو څخه ده. دا هم ویل کېږي چې د نجیب د کوژدې په مراسمو کې مارشال شاولي خان هم ګډون کړی و.

پر بله خوا د خلقيانو د اړخ مشران او کدرونه په ټیټو او منځنیو طبقو پورې تړاو درلود. په یوه سیاسي غورځنګ کې د دا ډول مخالفو ټولنیزو دریځونو خاوندانو شتون او هغه هم پداسې یوه حالت کې چې غورځنګ د طبقاتي مبارزې او د زبېښاک د له منځه وړلو جنه پورته کړې وي، ناشونی برېښي. همدا لامل او د رهبرۍ پر سر مبارزه وه چې د ګوند د جوړېدو سره سم اختلافونه پیداشي، د ګډ کار جوګه نشي، لارې سره جلا کړي او پوره لس کاله او دوې میاشتې د یو بل خلاف د بنمنانه تبلیغات پر مخ بوزي او د ۱۳۵۶ کال د چنګاښ په میاشت کې د محمد داود د ځپونکې تګلارې له وېرې او د سیمې د کارګري او کمونستي ګوندونو (شوروي، هند، عراق او ایران د تودې ګوند) د فشارونو له کبله بیا یووالي ته غاړه کېږدي. دا یووالی پداسې یوه حالت کې ترسره شو چې د دواړو اړخونو لیکو، کدرونو او یو شمېر مشرانو ته د منلو وړنه و. هغه مهال پریوېل د بې اعتمادۍ کچه لدې ښکاري چې خلقي اړخ په پوځ کې د خپلو غړو لست مقابل لوري سره شریک نکړ. که څه هم پرچميانو خپل پوځي غړي خلقي اړخ ته وروپېژندل خو خپل یو شمېر ملکي کدرونه یې پټ ساتلي وو. د دواړو ډلو ترمنځ بې اعتمادی او نه باور لدې هم معلومېږي چې کله د ۱۳۵۷ کال د ثور په پنځمه

د ظاهرأ واحد گوند خېنې مشران د محمد داود حکومت له لوري بندي شول
او حفيظ الله امين د خلقي اړخ پوځي مسؤل د مخکېنۍ پرېکړې له کبله
خپلواړونده خلقي پوځي ارتباطي غړو ته د پاڅون قوماندې ورکړلې، پرچمي
پوځيان يې خبرنکړل. خلقيانو د شور په اومه پاڅون وکړ او واک يې ترلاسه
کړ.

يادونه: هغه څه چې تاسې پدې ليکنو کې لولئ دا خ.د.گ. د تاريخ کوچنۍ
برخه هم نه ده. د دې گوند د تاريخ د انځورولو لپاره د يوه غټ تحليلي کتاب
د ليکلو اړتيا ليدل کېږي. د ليکنو دا لړۍ په دې گوند کې يوازې د نجيب
الله رول اوځای ته ځانگړې شوې ده.

په تلپاتې کورنیو کشمکشونو کې بنکېل گوند

د داسې گوند پته نه لگېږي چې له کورنیو کشمکشونو او یا انشعابونو سره نه وي مخامخ شوی. خو د بحث لاندې دا.خ.د.گ. اوه ویشت کلن (1371 / 2 / 8 - 11 / 10 / 1343) تاریخ د کورنیو تلپاتې کشمکشونو سربېره د خلقیانو او پرچمیانو ترمنځ د مخالفتونو او ناندريو ، حملې او مقابله ، توطئو او دسیسو ، وژنو او تبعیدونو ، کودتايي هڅو او شخړو یوه غمگینې ټولیزه ده. د دې گوند تاریخ باید په دریو پړاونو (یووالي ، جلاوالي او بیا یووالي) کې ترخپرنې لاندې ونیول شي. خو دا هېر نشي چې د دې دوو سیالو ډلو د مخالفتونو او د بنمنیو کچه د بېلوالي (انشعاب) د پړاو په پرتله د یووالي او بیا یووالي په پړاونو کې خورا لوړه ده او قربانیان یې د دواړو اړخونو عادي غړي وو ، پدې توپیر چې د پرچمیانو په پرتله د خلقیانو داړخ قربانیان خورا ډېر دي. اوس به په لنډه توگه په یادو دریو پړاونو تم شو:

الف - لکه څرنګه چې په تېره لیکنه کې راغلي و چې د گوند په بنسټ اېښودونکې کنگره کې د کارمل د مشرتابه خوبونه په اوبو لاهو شول. خپل ارمان ته درسېدو په موخه یې فرکسیوني هڅې پیل کړې. پرېله خوا یې د تره کي د تجریدولو او د مرکزي کمیټې په غونډو کې بې مفهومه مباحثو ته لمن وهل چې تره کی لکه غبار له ډگره وباسي او یا د کارمل ارادې ته غاړه کېږدي. د تره کي د تجرید په موخه یې تل " ټینګار کاوه چې تره کی باید عمومي رهبري وکړي او ورځني کارونه ځوانانو ته پرېږدي. د دې وړاندیز موخه څرګنده وه چې د تره کي اړیکې له گوندي کدرونو سره وشلوي.

کارمل د مرکزي کمیټې په نوبتي غونډو کې د جنجالي او په ځېنو مواردو کې ماشومانه خوپلان شوې لمسونکې مسألې مطرح کولې. پدې اړه صالح محمد زیری دیوې غونډې په هکله د کارمل لاندې وړاندیز راوړي: "راسئ

هريو خپل عيونه په خپله ووايو او د خپلو نواقصو په اړه اعترافونه وکړو ... ، د تره کي د څرگندونو وروسته کارمل ورته وويل چې يعنې خودخواهي لرې ، ده په خندا ځواب ورکړ، خود خواهان نو ټول يو ، کارمل ورته وويل نور څه کوي ته يې که نه؟ ده بيا په خندا ځواب ورکړ، بلې خود خوا نو يم ، کارمل وويل ما همدا غوښتل چې پخپله ووايې چې خود خواه يې . په دغه وخت کې نورو مداخله وکړه او دغه موضوع پای ته ورسېده. "ښايي ځينو لوستونکو ته دا ډول څرگندونې معمولي ښکاره شي خو د سياستوالو سره ښايي چې په خپلو او د نورو سره دپلوماتيکه ژبه وکاروي او د پېغورونو او تورونو لگولو او د سپکاوې ډډه وکړي چې نن يې موږ د هېواد لوړپوړي چارواکي لکه صالح او اتمروينو چې پرون يې غني ته سپکې سپورې ويلې اوسن ګله کارورسره کوي. دا ډول وګړي هېڅ ژمنتيا نلري يوازې اويوازې دواک په فکر کې وي اوهرې کرغېړنې معاملې ته چمتو وي .

په دې پړاو کې چې ګوند د کوچني ماشوم په څېر لا کوڅو ته نه و راوتلی او ظاهراً ګوند يوموتی برېښېده خو عملاً په ګوند کې دوو مشرانو (تره کی اوکارمل) شتون درلود او پلويان يې هم څرګند وو. د ګوند انتخابي مشر تره کي په کارمل او د هغه په پلويانو تردې کچې بې باوره و چې هغه د چين دسفارت مخې ته مظاهره تنظيم کړې وه خوکارمل اوپلويان يې په هغې خبرنکړل. کارمل د دې مظاهرې خبر د نړيوالو راډيوگانو اورېدلې و. کارمل د مرکزي کمېټې په غونډه کې د مظاهرې په اړه پوښتلي و او تره کي ورته ويلي و "ښايي زموږ ملګرو کړي وي "خو زياترو اعتراض کړي و چې مرکزي کمېټه خبره نه ده او مظاهره کېږي. پدې مظاهره کې د دولس تنو شاوخوا د ګوند مشرانو او غړو لکه صالح محمد زېري ، عبدالکريم ميثاق ، داکتر شاولي ، حفيظ الله امين او عبدالقيوم نورزي برخه لرله. مظاهره کونکي د ښار په يوه ټاکلي ځای کې راغونډ شوي وو ، په څو ټکسيانو کې کيناستل

اود چين سفارت مخې ته يې د چين او امريكا د سياستونو خلاف د خو دقيقو په ترڅ كې شعارونه وركړل او په هماغه ټكسيانو كې په بېره سيمه پريښودله .

د گوند د جوړېدو څه موده وروسته د كارمل پلويانو په ښكاره كارمل ته كمپاين پيل كړ. د ساري په توگه د گوند دوهمه كليزه دتره كي په كور كې لمانځل كېده . پدې مجلس كې بارق شفيعي د گوند د جوړېدو په مناسبت يو شعر لوستی و چې د شعر ستره برخه د كارمل او اناهيتا راتېزاد ستاينې ته ځانگړې شوې وه. د دې ستاينې په غبرگون كې محمد طاهر بدخشي په بارق غږ كړی و " كښينه مداح" او وروسته لدې غونډه كې كېچنه شوې وه. بېله شكه چې كله په يوه غونډه كې د گوند د مشر د ستاينې پر ځای د گوند د دوهم شخصيت ستاينه كېږي په واقعيت كې د موازي مشر جوړولو ته كمپاين دی. د دې پېښې پنځه مياشتې وروسته د ۱۳۴۶ كال د ثور په خوارلسمه كارمل او پلويانو يې د گوند سره اړيكي وشلولې. د ا.خ.د.گ. په نامه يې خپل گوند جوړ كړ او پدې ډول دوه موازي گوندونه راڅرگند شول. ب- د انشعاب په لس كلن پړاو كې دواړو ډلو د يو بل په پټه په خپلو اعلاميو (شپې پانو) او مېټنگونو كې د روا او ناروا تورو نو او تومتونو څخه ډډه نده كړې تر دې چې پر چميانو د نور محمد تره كي بيوگرافي وليكله او د شپې پانې په خبر يې په خپلو ملگرو او پوهنيزو بنسټونو كې ووبشله چې د خلكيانو او تره كي په پټه د روا او ناروا تورو نو د لگولو ترڅنگ تره كي د سي آي اي جاسوس معرفي كړی و.

ج- د ا.خ.د.گ. په نامه د خلق او پرچم ټلوالې د بيا يووالي پړاو په دوو (له واک څخه مخكې اوله واک څخه وروسته) برخو او د واکمنۍ دوره يې د خلقي او شوروي - پرچمي برخو وېشل منطقي ښكاري. د واک څخه مخكې دوره لنډه وه او داسې څه پكې نه ترسترگو كېږي چې پرې بحث وشي. خو كله

چې خلقیانو په یوازې سر د محمد داود حکومت رانسکور کړ او په ارگ کې پرچمي افسرانو چې شمېر یې اوه لس تنه اټکل کېږي د نظام په ملاتړ کې ودرېدل او د مهتاب کلا د توپچي لخوا پرچمي قوماندان مشهور په خلیل سگباز هم د پاڅون په لومړیو گډو کې خپله لخوا د خلقیانو خلاف وکاروله، پر یو بل بې اعتمادې لورې کچې ته ورسېدله.

که دواړو ډلو د انشعاب په دوره کې د مقابل اړخ د اعتبار د کمزورولو په موخه د یو بل خلاف تبلیغات پرمخ وړل، د واک د ترلاسه کولو وروسته د کلیدي دولتي څوکیو د ترلاسه کولو په موخه کشمکشونه پیل شول. که دې کشمکشونو ته د واقعینې له کړکۍ وکتل شي خلقي اړخ ته د انتقاد د گوتې نیول بې انصافي برېښي ځکه چې په پاڅون کې یوازې خلقیانو برخه لرله، لسگونه تنه یې دارگ د ساتونکو او ښایي د پرچمیانو په گوليو (مرمیو) ویشتل شوي او ژوند یې له لاسه ورکړی وي خو بیا هم د کارمل ډلې په حکومت کې نیمایي برخه غوښتله چې اخلاقاً هم داسې غوښتنه سمه نه برېښي. کله چې د پوځي پاڅون وروسته د سیاسي بېرو غونډه وشوه او د حکومت د جوړېدو او مرکزي کمېټې ته د پاڅون د مرکزي لوبغاړو د راپورته کولو مسئلې د غونډې آجندا وټاکل شوه، کارملیانو په حکومت کې د فیهتي فیهتي وړاندیز وکړ او مرکزي کمېټې ته یې د پوځیانو راپورته کولو سره پدې نامه مخالفت وښود چې هغوی اړینه سیاسي پوهه نلري. کارملیان پوهېدل چې په پاڅون کې خلقیانو برخه لرله او که هغوی مرکزي کمېټې ته لاره مومي او پدې ډول په مرکزي کمېټه کې خلقيان اکثریت ترلاسه کوي. خوشل میاشتې وروسته چې کله کارمل او ملگري یې په شوروي ټانکونو سپاره په گوند او خلکو وټپل شول همدا اتلان یې د سیاسي بېرو غږیتوب ته راجگ کړل او د امهال بیا د سیاسي پوهې د نلرلو مسئله مطرح نه وه.

د کارمل انډيوالان د لوړو دولتي څوکیو داسې لیوال وو چې سلیمان لایق او بارق شفيعي ګواکې چې شاعران او ادیبان دي باید د اطلاعاتو او کلتور وزیران شي او د سیاسي بېرو په غونډه کې یې یوبل ته توندې خبرې هم کړې وې. بالاخره چې دا ښاغلي قانع، خوښ او کړکېچ حل شي د اطلاعاتو او کلتور وزارت یې په دوو برخو ووېشلو چې دواړه د خپل مسلک او تجربې پر اساس وزیران شي. خو کله چې د طب ډاکټر نجیب الله د څارګرې ادارې (خاد) مشر مقررېده هېچا اوپه هغو کې په خپله نجیب ونه ویل چې دایې مسلک نه دی او په امنیتي چارو کې تجربه نلري. همدا لامل و چې په خاد کې بېسارې شکنجې ترسره کېدې او د خادستانو د کړنو څخه ولس سرتېکاوه ځکه چې مشر یې د دې ادارې د کار او د مسولیتونو د څرنگوالي سره آشنا نه و.

د ګوند د واکمنۍ په څوارلس کلنۍ موده کې د خلقیانو او پرچمیانو ترمنځ شخړې، جنجالونه، یوبل ته د توطیو او دسیسو د جوړولو، زنداني کولو او تبعیدولو او کودتايي هڅو لري. خورا اوږده ده خو مشت نمونه خروار یوازې به د یوبل خلاف یا په دقیقه توګه د یوه اړخ له لوري د یوې ناکامې اوبلې بریالۍ کودتا یادونه وشي. پر کودتاګانو بحث لدې کبله کېږي چې نجیب الله یې یو لوبغاړی دی او د لیکنو لري هم دنوموړي جنجالي شخصیت ته ځانګړې شوې ده.

د ثور د اومې پوځي پاڅون وروسته پېښو وښودل چې کارمل د دې پاڅون سره مخالف و ځکه چې پاڅون خلقیانو ترسره کړ او تره کی بیا د ګوند او دولت د مشر په توګه راڅرګندېده. همدا لامل و چې د نوې واکمنۍ خلاف یې دریغ غوره کړ د حکومتي چارو د سبوتاژ نه نیولې تر ورانکاره کړنو او آن تر کودتا پورې. هماغه دي چې د خپلو ارادتمندانو پر مټ یې دخلي حکومت ضد تحریکات پیل کړل چې په ملکي برخه کې نجیب الله او محمود

بريالي ته كليدي رول ورکړل شوی و. دواړو په نوبت د کابل هوټل يوې کوټې ته راتلل او خپلو پرچمي ملگرو ته يې اړين دستورونه ورکول. د استخباراتو ادارې (اگسا) پدې اړه اسناد برابر او په سياسي بوروکې هغه وښودل شول او د پرچميانو په شمول ټولو پرېکړه وکړه چې نجيب او بريالي د گوندي ضد فعاليتونو له کبله په ايران او پاکستان کې د سفيرانو په توگه مقرر شي. خو وروسته کارمل تره کي ته ويلي دي چې دنجيب او بريالي سربيره دى (کارمل) نوراحمد نور، اناهيتا راتباز او عبدالوکيل هم غواړي سفيران شي. د دې وړانديز څخه دا معلومېږي چې کارمليان دې پايلې ته رسېدلي و چې د دوى دولتي ضدکړنې د خلقيانو څخه پټې نه پاتې کېږي او د بربنېدو په صورت کې دوى نيول کېږي. داچې پرچميانو د خلقي حکومت خلاف نخسې لرلې د نجم الدين کاوياني له قوله تاريخپوه اعظم سيستاني ليکي چې کله کارمل دسفير په توگه چکوسلواکيا ته تللو په هوايي ډگر کې يې خپلو ملگرو ته ويلي و "خپلې ټولې هلې ځلې د تره کي او امين د رژيم د بدناملو په موخه وکاروئ." د پرچميانو د خلقي حکومت ضد کړنو پايله دا شوه چې د سنبلې په مياشت کې د پرچميانو له لوري د پوځي کودتا د توطيې دکشف اعلان خپور، په کودتا تورن کسان بندي شول، د هغوى اعترافونه هم په حکومتي رسنيو کې خپاره شول او بيا د قوس په مياشت کې کودتايان او په بهر کې دکودتا مشران د ملي خاينونو په توگه اعلان او ترې و غوښتل شول چې افغانستان ته راستانه شي خو هغوى دسفارتخانو له شتمنيو سره په اروپا (چکوسلواکيا ، بلغاريا) کې پټ شول او د 1358 کال د جدې په شپږمه د شوروي اشغالگرو په ټانکونو سپاره افغانستان ته راغلل. ويل کېدل چې نجيب 21ميليون ريال په تهران کې دافغانستان له سفارت څخه وړي و .

پربله خوا دنجیب دواکمنۍ پرمهال د 1369 کال دکب په شپاړلسمه پدې نامه چې تنی کودتا کوله حکومتي ځواکونو او د دوستم ملیشو په دفاع وزارت برید وکړ، لسگونه نیول شوي خلقي جنرالان او افسران یې بې له محاکمې ووژل او د پنځو سوو زیات خلقي افسران، د مرکزي کمېټې غړي او ملکي کدرونه یې زنداني او پرهغوی یې د اعدام او د بند حکمونه هم صادر کړل خو د کودتا اعترافات یې په رسنیو کې خپاره نکړل. دا څه نښي، دکودتا تور یا دسیسه؟ دکب د شپاړسمې درې میاشتې وړاندې حکومت او ازې خپرولې چې تنی کودتا کوي. کله چې حکومت او ازې خپرولې چې تنی کودتا کوي منطقاً یې اسناد او شواهد لرل نوولې یې مخکې لدې چې تنی کودتا وکړي، لسگونه تنه ووژل شي او بېساري مالي زیانونو او وړانۍ وشي هغه او د نوموړي کودتايي ملگري ونه نیول؟ خلقيانو چې د پرچميانو دکودتا دسیسه کشف کړه تورن یې ونیول ترڅو د تلفاتو او وړانیو مخه ونیسي او دکودتایانو اعترافات یې هم خپاره کړل خو نجیب دکودتا مخه ونه نیوله، پوځي نښته وشوه، انسانان ووژل شول، وړانۍ وشوې او دکودتا په تور د زندانیانو اعترافات یې هم خپاره نکړل. دا بیا نښي چې د تنی په نامه کودتا نجیب تنظیم کړې وه او پدې ترڅه واقعیت بینن سیوان دافغانستان دشخړې د حل په موخه د م، م ځانگړې استازی هم پوهېده او د وخت د بهرنیو چارو پرچمي وزیر عبدالوکیل ته په توکو ویلي و چې "کودتا موپه خپله گټه تنظیم کړې وه." عجیبه داده چې یو بهرنی دیپلومات پدې پوهېده چې نجیب د پرچميانو په گټه کودتا تنظیم کړه او خلقيان یې له ډگره واپستل خو ځېنې لکه طوطیان لاتراوسه دکب د شپاړسمې خونړۍ پېښې په اړه د نجیب د حکومت تبلیغات زمزمه کوي.

ډاکټر نجيب الله هېڅکله سپينه چپنه وانه غوښتله

نجيب الله په 1344 کال کې دا، خ، د، گ غړيتوب ترلاسه کړ او کله چې گوند په دوو برخو ووېشل شو هغه د بيرک کارمل مشري ومنله. هغه د گوند د بنسټ اېښودونکي کنگرې پرمهال د څو نورو ځوانانو سره د تره کي د کورشاوخوا گزمه کوله که پوليس سيمې ته راځي چې د کنگرې برخه وال خبرکړي. نجيب په پښتو اودري ژبو بشپړ واکمن و او په انگريزي هم پوهېده، د ژبې فصاحت يې درلود او غوره وياند و. د دموکراسۍ په لسيزه کې د پرچم د ډلې په لاريونو او ميټنگونو کې ډېر ښه وځلېد. هغه د کابل پوهنتون د طب پوهنځي په لسو کلونو کې پای ته ورساوه او دا وږدې مودې زده کړولامل يې دا و چې هغه د زده کړو پرمهال دوه ځله زنداني شو. نجيب ډاکټر شو خو هېڅکله يې سپينه چپنه وانه غوښتله، ديوه ناروغ درملنه يې ونکړه، ديوه ټيپي ټپ يې پانسما ن کړ او نه يې چاته پېچکاري او سيروم تطبيق کړل بلکې د ده تر مشرۍ لاندې د خاد او واد د دوزخي دستگاه کارکونکو د شوروي اشغال ضد وسلوال او بې وسلې مخالفين شکنجه او وژل اود خپل هېواد په کليو اوباندو يې د بمباريو او توغنديو د وېشتلو قوماندې ورکړې. زموږ د هېواد د روان ناورين پرمهال دوو تنو نورو حکمتيار اومسعود، چې انجينران يادېږي يوه خښته پرېله خښته کېښودله، کومه ودانۍ، کارخانه، سړک او پل يې ډيزاين او جوړونکي بلکې شته ودانۍ، کارخانې، سړکونه او پلونه يې وران کړل او انسانان يې شکنجه او ووژل. خوبيا هم ددې د ريوټنو پلويان هغوی اتلان او د وطن خادمان گڼي. ياللعجب!

د ډاکټر او دوو انجينرانو توپير په دې کې دی چې ډاکټر د انقلاب په نامه او انجينرانو د جهاد په نامه ووژل او افغانستان يې وران کړ.

دنجیب د یوځل زنداني کېدو لامل دامریکا د ولسمشر مرستیال اسپيرو اګنیو پرموتیر دهګیو ویشتل اودامریکا بیرغ ته اوراچول و چې افغانستان ته په رسمي سفر راغلی و. اعتراضیه لاریونونه، مظاہرې، دظلم او بې عدالتۍ په وړاندې درېدل، د دولتونو د هژمونیستي تګلارو غندل او د مظلومانو د غږ پورته کول جرمونه نه دي او دا د هر انسان اوهر سازمان مدني حق دی خو وړانګاري اولنډ غري جرم ګڼل کېږي. نجیب په 1356 کال کې د پرچم د ډلې د مرکزي کمیټې غړیتوب ترلاسه کړ.

نجیب د پوهنتون په دوره کې د خپلو پرچمي ملګرو له لوري د عیار اوکاکه په نامه یادېده اوپرېله خوا د پرچم سیالو ډلو او د نجیب شخصي دښمنانو هغه د ګاو (غویي) (په نامه یاداوه. یوشمېر پدې اند دي لکه څرنګه چې نجیب جسماً غټ و، هغه ته یې غویي ویلو او نور بیا د هغه سرزوری، سرټمبه ګۍ او بدماشۍ ته ګوته نیسي. په یوتیوب کې یوه ویډیو شتون لري چې په مرادخاني کې چېرې چې نجیب زېږېدلی اولوی شوی دی د نجیب دارادتمندانو څخه یوسپین ږیری دکاندار د نوموړي د ښو ځانګړتیاوو د یادولو سر بېره هغه د سیمې بدماش معرفي کوي. د نجیب د ظلمونو اوبدماشۍ په اړه د هغه ورور صدیق راهي د قلم اوکلام د عفت په پام کې نه نیولو سره «نجیب رابشناسید» په نامه کتاب لیکلي دی چې د نجیب څخه یې دیوه لنډ غږ انځور کښلی دی، خو صدیق پدې هم اعتراف کوي چې په ماشومتوب کې د ځورېدلو اوکړېدلو ماشومانو څخه عقده من انسانان جوړېږي. د نجیب او د هغه د ورور دکورنیو نښتو اوزور زیاتۍ سلسله حتی کابل پوهنتون ته رسېدلې وه چې یوه ورځ دواړه سکه وروڼه د پرچمۍ ثریا بها په شتون کې د هغې پرسر سره ونښتل اود نجیب دسترګې دټپیدو کېدو او له سترګې څخه د وینو د بهېدو سبب شول، نجیب په ځمکه ولوېد اووروريې لاهم وهلو. دا بیا ښيي چې د نجیب له ظلمونو عقده من

صديق په خپل کتاب کې مبالغه کړې ده. زموږ په هېواد کې په تېره پوهنيزو بنسټونو کې د زده کونکو، محصلينو، ښونکو او اداري هيئت کړنو او ځانگړتياوو ته په کتو سره په هغوی ډول ډول نومونه لکه چنگېز، سگ (سپي)، دلاک (ډم)، ديوانه (لېونی)، پدر (پلار)، اېښودل کېدل. دا هغه نومونه وو چې د حربي ښونځي زده کونکو په ځېنو اداري او تدریسي کارکونکو اېښې وو. کله چې لیکوال پدې پوهنیز بنسټ کې زده کړې کولې. د نجیب د دې دوهم نوم (لقب) په اړه حتی دا، خ، د، گ په نشراتي ارگان (حقیقت انقلاب ثور) کې هغه مهال چې د مسکو د ارادې له مخې د کارمل پرځای د نجیب د مقرېدو آوازې وې یو کارتون خپور شو چې یو غویي د گوند د مرکزي کمېټې د ودانۍ په لور په حرکت کې ښیي او ورسره لیکل شوي و "سرش کته عقلش کم." ددې کارتون د کښلو معنی دا وه چې نجیب تېروتنی دی چې د کارمل مقام ته یې د شورویانو په خوښه زړه خوښ کړی دی او د ده پرچمي ملگري به په راتلونکې کې ورته سرخوږی جوړوي. ژوند هم وښودل چې پرچمي ملگرو یې بلاخره داسې ترخه ورځ پرې راوستله چې ارشي تخت او پاچاهي پرېږدي، هندوستان ته د تېښتې هڅه وکړي چې د تېښتې لاره یې هم پرې تړلې وه او په نهیلۍ د م، م دفتر ته پناه یوسي پدې تمه چې دا موسسه به ده ته خپلې کورنۍ ته د رسېدو شرایط برابر کړي چې دې مؤسسې هم لکه د نوموړي پرچمي ملگرو ورسره ناغېږي وکړه، پایله یې داشوه چې طالبان نجیب اود هغه ورور شاه پور احمدزی ووژني او جسدونه یې د صحت عامې په څلورلارې کې د تندارې لپاره وځړوي. افغان لیکوال رزاق مامون په یوه لیکنه کې راوړي چې د نجیب په حکم د وژل شوي جنرال محمد آصف شورتنکي ځوان زوی چې د آریانا د څلورلارې ترڅنګ د مکرویانو په 108 بلاک کې اوسېده د نجیب ځوړند جسد په لیدلو وویل چې ما همداسې ورځ غوښتله چې خلک دې مړی ننداره کړي

لکه تا چې زما دپلار په وینو لړلی جسد د ټلويزيون په پردو نندارې ته کېښود. محمدآصف شور، محمدکبير کارواني، شهنواز شيواني او محمدزی نیک مل وتلي افسران چې لیکوال ورسره پېژندل کوم چې د انسانیت، وطن دوستۍ او پوهې سمبولونه وو خو خادستي جلادانو په بهرحمۍ ووژل او د شور او کارواني او نورو په وینو لړلي جسدونه یې خو ځله د ټلويزيون په پردو نندارې ته کېښودل. د ټلويزيون په پردو د وژل شوو انسانانو په وینو لړلو جسدونو ښودنه په خپله دو حشت او بربریت څرگنده نښه ده.

کله چې طالبانو نجیب وواژه، ملاربانې د طالبانو د دولت مشر د یوه خبریال د دې پوښتنې په ځواب کې چې ولې مو نجیب بېله محاکمې چانواړي کړ ویلي و د هغه محاکمې ته اړتیا نه وه ځکه چې هغه په خپله په خپلو جنایتونو اعتراف کړی و او ویلي یې و "موږ خلکو ته دکور، کالیو اوډوډۍ د ورکولو ژمنې کړې وې خو د کور پرځای مو گور، د کالیو پرځای مو کفن او د ډوډۍ پر ځای مو مرمۍ ورکړې".

د نجیب دې وینا د اسلام آباد او تهران له لوري جوړو شوو تنظیمونو ته چې د محمد داود د واکمنۍ را پدېخوا یې په افغانستان کې د ځمکې پرسر محشر جوړکې، زرگونه افغانان یې ووژل، ښونځي، دولتي مؤسسې، سړکونه او پلونه یې وران او په وروستي گام کې یې د وسلوال پوځ ټولې وسلې او پوځي تجهیزات په بازارونو کې دکبا په بیه خرڅ کړل برأت ورکړ. نجیب پدې اړتیا سره غوښتل د وسلوالو مخالفینو او له سیاست او سیاسي لوبو څخه بې خبرو خلکو زړونه خپل کړي خو هغه پدې وینا سره نه یوازې دا، خ، د، گ، بلکې خپل ځان هم محکوم او د اعدام وړ وگڼلو او وسلوال مخالفین یې سپینې کوترې معرفي کړل، ځکه چې دافغانستان د غمبږې لامل یوازې دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند نه بلکې اوه گوني او

اته گوني تنظيمونه او د هغوی نږدې اولري ملاتړي او په تېره پروني شوروي
اونني امريکايي اشغالگر دي.

د نجیب الله یوازېنۍ هیله

دا هېرنکړو چې کله د پرچم اوپرچمیانو خبره کېږي خبره د کارمل اوکارملیانو څخه ده. کارمل د پرچم داسې رهبر و چې د ټولو پرچمیانو (له مشره نیولې ترکشره) په زړونو حکومت کاوه. دا چې د نجیب د واکمنۍ د راپرزېدو وروسته ځېنې لوړپوړي پرچمیان لکه عبدالقدوس غوربندی، میراکبر خیبر د کارمل مخالف گڼي، لایق هم ځان اوهم خیبر د کارمل مخالفان تبلیغوي او نجیب هم د خیبر له پلویانو شمېري واقعیت نلري. نجیب د ډېری پرچمیانو په خبر کارمل ته ځانگړی ارادت درلود او هغه د کارمل د بادیگارد اوساتونکي په توگه پېژندل کېده. نجیب که د خیبر له پلویانو څخه وای لږترلږه به یې په خپله پنځه کلنه واکمنۍ کې د خیبر د زېږېدو او یا وژنې تلین لمانځلی وای. نجیب د هېواد د لومړي شخصیت په رول کې حتی دخیبر نوم یوځل یاد نکړ. دا بیا د دې واقعیت ښکارندوی دی چې نجیب دخیبر له پلویانو څخه نه و اوخیبر په خپله د کارمل یولاس تړلی مريد و او هېڅکله د کارمل د ملي ضد او شوروي پالنې د تگلارې خلاف نه دی درېدلی بلکې ملاتړ یې کړی دی. د پرچم په جریده کې د لینن د سلمې کلیزې په مناسبت په لینن درود ویل او په 1348 کال کې د وخت په چکوسلواکيا باندې د شوروي خاينانه تیري ته د انترناسیونالستي مرستې په نامه ملاتړ ښودل هغه څه دي چې خیبر اولایق دواړو د دې جريدې د تحریر د هیئت په توگه تائید کړي دي دا ځکه چې شوروي پالنه د پرچم د ډلې منل شوې تگلاره وه.

د شوروي د اشغال پر مهال نجیب کارمل ته د خپل بشپړ ارادت او وفادارۍ د ښودلو، د نوموړي د واکمنۍ د ناخوالو او کمزورو اړخونو دپټولو، د منتقدینو د چوپولو په موخه د گوند د اساسنامې دغوښتنو او د دموکراسۍ

د اصولو خلاف دریغ غوره کړی او د خاد د رئیس په توګه حتی د هغو ګوندیانو غوږونه ور تاوول چې په ګونداو حکومت کې یې نیمګړتیاوو ته ګوته نیوله. څرګنده بېلګه یې په 1360 کال کې لومړۍ ګوندي کنفرانس دی چې کله سید محمد ګلابزوی او راز محمد پکتین د کنفرانس د وینوالو په توګه په ګونداو حکومت کې شته نیمګړتیاوو ته ګوته ونيوله او د چارو د ښه سمبال په موخه یې خپل وړاندیزونه وړاندې کړل نجیب د ستيژ سر او د خطابې مېز شا ته راځي او د "رهي معبري" د شعر په بیت کې د بدلون په راوړلو کارمل ته په اشارې په احساساتي او هیجاني ډول وايي.

موی سفید را فلکش به رایگان نداد

این رشته را به نقد جوانی خریده است

د بیت اصلي بڼه داسې ده :

موی سپید را فلکم به رایگان نداد

این رشته را به نقد جوانی خریده ام

د نجیب دا ډول کړنه د افغانستان د دربارونو هغو مداحانو او د خلیل الله خلیلي په شان غوږه مالو شاعرانو ته ورته ده چې د پاچا او امیر د خوشالولو په موخه به یې د هغوی صفتونه کول خوپدې توپیر چې نجیب د دولتي چارو د ښه کولو په موخه د خپل مرشد د خوشالولو په پار د سالمو او جوړونکو انتقادونو مخه نیوله او منتقدین یې ګواښل.

په کنفرانس کې کیسه د کارمل په خوشالولو پای ته ونه رسېده بلکې نجیب دا هم اعلان کړل چې "قسم خورم ترڅو مې خادستان پدې ګوندا (ا،خ،د،گ)، واکمن کړي نه وي یوه شېبه به آرامه ونه اوسم." که هغه مهال رهي معبري ژوندی وای او اورېدلي یې وای چې د نجیب لخوا د ده د شعر په یوه بیت کې لاسوهنه شوې او دا لاسوهنه د کارمل په شان د یوه شخصیت د اتوریتي د لوړلو په موخه شوې ده د خپلو شعرونو دیوان ته به یې اوراچولی وای.

هغه مهال به واکمن ګوند تبلیغات کول چې ا، خ، د، ګ د دولت او ټولنې لارښونکي ارګان دی خو د نجیب دې قسم خوړلو وښودل چې د ګوند د لارښونکي رول په اړه تبلیغات د اپلټو پرته بل څه نه دي او دا لارښونکي ارګان خاد دی چې هم د ګوند، هم حکومت او هم ټولنې برخليک ټاکي. د کنفرانس وروسته د دې ارګان د لخواکمن کولو په موخه نور ګامونه اوچت کړل شول چې هڅونکې یې د شوروي اتحاد د زجر او شکنجې دستگاه (کې چې بې، وه. پدې اړه د یوه ګه کوردويز هم د خپل کتاب په 259 مخ کې لیکي: "کی جی بی نجیب الله ته خبرداری ورکړ چې د افغانستان د پوځ په وفاداری ډډه ونه لګوي، لدې امله یې لازمي پیسې او تجهیزات ورکړل تر څو د جمهوري ریاست نوی ګارد د لوړو حقوقو او امتیازاتو سره له یوه خصوصي پوځ پرته بل څه نه و جوړ کړي". همدا د کی جی بی دستور او د مسکو پرېمانه پیسې او تجهیزات و چې لومړی ګام یې خاد په وزارت وړاوه او نجیب دخپلې واکمنۍ پر مهال د امنیت وزارت په چوکاټ کې غونډونه اولواوې جوړې کړې چې توپونه، ټانکونه او توغندي یې هم لرل او دامهال دی چې نجیب د آرامۍ احساس وکړ او یوازېنۍ هیله یې پوره شوه.

ښايي په نړۍ کې داسې بېلګه نه وي چې د هېواد استخباراتي اداره دې په توپونو، ټانکونو او توغنديو سمبال جنګي جزو تاملونه ولري. لیکوال ته دا معلومات نشته چې د نړۍ د نورو دولتونو څارگره ادارې جنګي جزو تاملونه لري یا نه خو په خپل هېواد کې یې د دوو اشغالونو پر مهال شوروي او امریکایي د څارګرو ادارو په چوکاټ کې جنګي جزو تاملونه ولیدل. اوس مهال د صفریو، صفر دوه او... په نامه هم د ملي امنیت په نامه جنګي جزو تاملونه شتون لري چې د وسلوالو مخالفینو په پرتله په خپلو شپږو چاپې کړي استادان، محصلین او دولتي ماموران وژني او دایا ښيي چې د اشغال لاندې هېواد کې د څارګرې ادارې په چوکاټ کې جوړ شوي جنګي

خواکونه د ملي فکر خاوندو روڼ اندو د له منځه وړلو ځانگړی ماموریت لري چې پروڼ شورويانو دا کار د خپل ډاډمن نوکر نجیب او د هغه پرچمي همفکره فاروق یعقوبي او د ناتويي اشغال پرمهال يې د خپلو نازولو امرالله صالح ، رحمت الله نبیل او معصوم ستانکزي پرمته ترسره کړل او اوس يې د احمدضیاً سراج په وجود کې ترسره کوي.

خو د اپراتيفي لوبو اتل ولسمشر او د کی چې بې نازولو دا فکر نه کاوه چې خادېستان د ده دلاس دا نیالگي به د ده سر و خوري او د همدې خادېستانو له وېرې چې لومړی يې د ده ځای ناستی یعقوبي وواژه او دی يې هم اړکې چې د مرگ له وېرې د هندوستان په لور وتښتي خو د تېښتې لاره يې هم پرې تړلې وه ، په غوږو کانه خاديسټ عبدالوهاب نورستاني هوايي ډگر ته د ننوتو اجازه ورنکړه او برحال ولسمشر په نهیلۍ سره دملگرو ملتو دفتر ته پناه یوړله.

آيا نجيب ملي شخصيت او شوروي ضد و ؟

د نجيب ياران نوموړي ته د جعلی او خیالي شخصیت د ورکولو په موخه او د سیاسي لوبو څخه یې خبره افغانان اونوی ځوان نسل د نجیب ویناوو او غریزو کلیپونو ته په کتو سره هغه یوملي شخصیت ، خپلواک ولسمشر او شوروي ضد گڼي . ملي شخصیتونه دخلکو له منځه سرراپورته کوي ، دخلکو درایو ، یا دا ولسونو د پاڅون پر مټ اولې تر لږه د پوځي کودتا له لارې واک ته رسېږي او دخپلواکۍ او ملي واکمنۍ مخکښان او سمبولونه دي . که څه هم کودتا لیکوال ته د واک د ترلاسه کولو غوره لاره نه گڼل کېږي او هغه محکوموي خو کودتا هم د پردیو لښکرو پر مټ واک ته درسېدو څخه نسبي مشروعیت لري . نجیب لکه کارمل دخلکو له منځه نه بلکې له مسکو څخه سرراپورته کړ ، هغه نه دخلکو درایې له مخې اونه د پوځي کودتا له لارې سیاسي واک ترلاسه کړ بلکې د کارمل سره گډ د شوروي اشغالګرو په ټانکونو سپور افغانستان ته راوستل شو لومړی دخاد درئیس اوبیا دولسمشر په توگه پرارگ کې کښېنول شو . همدې شوروي اشغالګرو دده د حکومت څخه د ملي مقاومت په ځپلو کې غوښتنه برخه لرله . کله چې واقعیت داسې وي نوڅرنگه د اشغالګرو پر مټ واک ته رسولی وگړي ته ملي شخصیت وویل شي ؟ نن هم موږ د ورته حالت سره مخامخ یو چې د تور اشغال اردلیان غني اود دسترخوان یاران یې ملي شخصیتونه او امریکایي ضد چارواکي تبلیغوي . هغوی چې نجیب شوروي ضد تبلیغوي هغه نجیب چې دوه کاله د شوروي د پوځیانو په مستقیم ملاتړ او دری کاله نور د شوروي دولت په پرېمانه مالي او تسلیحاتي مرستو او د شوروي د سیاسي ، استخباراتي او پوځي سلاکارانو پر مټ واک چلاوه هغه ته شوروي ضد ویل په ملي شخصیت ملنډې وهل دي . که نجیب

شوروي ضد دريځ درلود ، دمسكو چارواکي احمقان و چې دخپل دښمن دواکمنۍ دساتلو په موخه خپل بچيان قرباني کړي او ميلياردونه روبل ولگوي. فکر کيږي چې دنجيب ارادتمندان او مريدان پداسو اپلتو سره خپل حماقت نندارې ته اېږدي. ددې لپاره چې دنجيب په شوروي ضد دريځ اويا شوروي پالنه پوه شو دهغه خپلې خبرې به واورو. هغه د 1365 کال دمیزان په وروستۍ اونۍ کې دکابل په بالاحصار کې دشوروي پوځيانو ديوه کنډک دتللو په مراسمو کې داسې ملغلرې و شندلې : " نن موږ دشوروي دانترناسيونالستو سپاهيانو ديوه کنډک سره مخه ښه کوو چې خپل سوله دوست هېواد ته ځي، موږ پدې وروستيو ورځو کې دشوروي دوستانو په وړاندې د تودو احساساتو اونه هېرېدونکې کورودانۍ شاهدان يو ، موږ په شينوند کې دشوروي په ټانکونو دگلابو دگلانو شيندل وليدل چې دشوروي اتحاد په لور روان و.....، موږ دزرگونوزرگونو افغانانو په سترگو کې دجدايۍ او غم اوښکې وليدلې". حقيقت انقلاب ثور ورځپاڼه ، اکتوبر نولسمه " (شوروي ضد" نجيب دشوروي اشغالگرو په اړه بل ځای داسې وايي: " موږ خپل سرونه ددرناوي په توگه دهغو شورويانو په وړاندې ټيټوو چې خپل سرونه يې دخپل رسالت دترسره کولو په موخه وبايلل...، داغموڼه ژر نه هېرېږي. همدارنگه ډېری افغانان به دشورويانو مهرباني اومېړانه ، انسانيت او ساده گي هېره نکړي" (جنگ در افغانستان ، مخ 328 دروسېې دپوځي تاريخ دانستيتوت دپوهانو ډله، دنجيب پاسنيو خرگندونو ته په کتو سره لوستونکي قضاوت کولی شي چې نجيب شوروي ضد و يا دشوروي اشغالگرو منندوی ؟ کله چې "شوروي ضدنجيب" دشوروي سپاهيانو له لوري دافغانانو وژنو ته مهرباني او مېړانه وايي او هغوی ته ددرناوی سر ټيټوي سليم عقل داسې يو پرديپال وگړی دخپلو خلکو دښمن اود اشغالگرونو کرگني نه شوروي ضد . داسې وگړی په هېڅ

دلیل شوروي ضد نشي کېدای. ښايي اردليان ديوه سياستوال دوطندوستۍ اودپرديو غلامۍ ته دقضاوت ځانگړي معيارونه ولري چې آزاد خياله شخصيتونه دداهول معيارونو سره آشنايي نلري. اوس به وگورو چې نجيب چا دافغانستان په برخليک واکمن کړترڅو هغه ښه وپېژنو. دافغانستان گذرگاه کشورکشايان نومي کتاب شوروي ليکوال په 199 مخ کې ليکي: "گرباجف پدې عقیده و چې دکی جی بی لومړی درجه نوکر نجيب الله دهرعمل داجرالپاره دډاډ وړ سړی دی چې دمسکولخوا ورته هدايت وشي." "گرباجف دنجيب دې ځانگړتيا ته په کتو سره هغه دکارمل ښه بديل گانه چې دمسکو هرهدايت ته غاړه ايرېدي. ديه گه کوردويزه خپل کتاب کې راوي چې دگرباجف دواکمنۍ دبهرنیوچارو وزير مرستيال اودشوروي کمونست گوند په مرکزي کمیته کې سلاکار گيورگي کورنينکو نجيب " فرزند موی طلايي کی جی بی" گڼلو. نجيب تردې کچې دشوروي اتحاد دوزخي استخباراتي ادارې ته وفادار و چې دشوروي پوځيانو دوتلو وروسته دهغه پوځي شوروي سلاکار دنوموړي څخه سرتېکوي چې دده په پرتله دکی جی بی سلاکارانو مشورو ته ارزښت ورکاوه اوليکي: " نجيب الله زما (محمودقارييف) په يولې پوځي مسئلويحت وروسته دکی جی بی له استازو سره خبرې کولې اوهمغږۍ ته رسېدلو. سره لدې چې نجيب الله هغه څوک چې دکی جی بی داستازو سره يې نږدې اړيکې لږل ترډېرې کچې دکی جی بی داستازو تابع و." دافغانستان بعد از بازگشت سپاهيان شوروي، مخ 156، لکه څرنگه چې دشوروي اتحاد اود روسيې دآرشيفونو څخه خپرو شوو سندونو، شوروي ليکوالو اوهمدارنگه افغان اوبهړنيو خپرونکو له ارزونو ښکاري چې دافغانستان په اړه مهموپرېکړو کې دشوروي د دپلوماتيکو بنسټونو په پرتله کی جی بی ټاکنوکی اوپرېکړونکی رول لوبولی دی. همدالامل و چې کارمل دوخت دکی جی بی مشر اندروپوف

اونجيب دكړيچكوف غوراوی و داطبيعي خبره ده چې دواړو دكی جی بی استازو ته دشوروي اتحاد دنورو بنسټونو سلاکارانو اواستازو په پرتله ارزښت ورکاوه اودکی جی بی دستورونه یې پلې کول. له همدې امله دنجيب پوځي سلاکار ترې سرتېکوي. دولسمشر پوځي سلاکارقارييف دا هم ليکي چې " دسرقوماندانی دهرې غونډې مخکې ما بنام يا سهارمو پر اصلي مسئلو خبرې کولې...، او ما معمولاً اصلي مسئلې چې بايد دستور ورکړي ورته ليکلې". دقارييف پاسنی وينا ښيي چې نجيب دخپل شوروي پوځي سلاکار ليکل شوي دستورونه د افغانستان دوسلوال پوځ داعلی سرقوماندان په توگه دسرقوماندانی په غونډو کې دوسلوالو ځواکونو مشرانو ته رسول. دا که له يوې خوا يو گونډاگی تپل شوی اعلی سرقوماندان نندارې ته اېږدي اوله بله پلوه دسره اشغال داردليانو ددې تبليغاتو ناسموالی هم ښيي چې نجيب شوروي ضد اوخپلواک ولسمشرو .

جنرال گروموف په افغانستان کې دشوروي دخلوپښتم لښکروروستی قوماندان ليکي: "نجيب دهېواد پوځي چارې دشوروي پوځي سلاکارانو اوگوندي اودولتي چاروې دگونډ په مرکزي کمېټه کې د سلاکارانو دکمېټې دمشر ويکتورپوليانيچکو دمشوروله مخې پرمخ وړلې".

داڅه ښيي؟ داد دې څرگند واقعيت ښکارندوی دی چې نجيب شورويانو او خاصتاً کی جی بی ته ځانگړی ارادت درلود ، دهغوی دمشورو اودستورونو پربنسټ يې گامونه اوچتول ،هغه دشوروي دوست و نه دښمن . دنجيب همدا شوروي پالنه اوپرشورويانو بشپړ باور و چې په افغانستان کې دنوموړي شوروي سلاکاران د1371 کال دحمل په درويشتمه يعنې دهغه دناکامې تېښتې درې ورځې وړاندې له هېواد څخه ووتل

د ملي روغې جوړې د تگلارې طراح

د نجيب الله پلويان د ملي روغې جوړې طراح نجيب گني اوداهم وايي چې نوموړي پدې لاره کې عملي گامونه اوچت کړل او د همدې تگلارې قرباني شو. کاشکې داسې وای چې د ملي روغې جوړې طراح نجيب او يا بل کوم افغان چارواکي وای او د پخلاينې غږ دا، خ، د، گ، د مرکزي کمېټې له مانۍ او يا له ارگ څخه پورته شوی وای. د ملي روغې جوړې د تگلارې غږ دارگ پرځای له کرملن څخه جگ شو.

کله چې د کرملن مغورو چارواکو په 1358 کال کې پر افغانستان د يرغل پرېکړه کوله د شوروي اتحاد دوخت دفاع وزير اوستينوف وييلي و: "په افغانستان کې به زموږ د سپاهيانو په راڅرگندېدو سره يوشمېر وسلوال مخالفين وټنښتي او نوره وسله په ځمکه کېږدي." جورج بوش پر افغانستان د يرغل په مهال آزاد خيالو افغانانو ته دوې د هديرې او بنديخانې لارې وښودلې چې يا به مو وژنو او يا به مو په پښو اولاسونو کې زولنې دراجوو. ژوند وښودل چې هم د اوستينوف او هم د بوش وړاندوېينې ناسمې راوختلې. د شوروي پوځيانو په راڅرگندېدو سره افغانان ونه ټنښتېدل او وسله يې په ځمکه کېښودله او د بوش د سپاهيانو په راڅرگندېدو سره آزاد طبيعته افغانان له هديرې او بنديخانې ونه بېرېدل او دخپل وطن د ساتلو په پار يې د افغانستان خاوره د شوروي او امريکايي يرغلگرو لپاره په دوزخ واړوله. وياړ پدې مېړني اولس!

د شورويانو له لوري پر افغانستان د يرغل شپږ مياشتې وروسته د کرملن مغوره شيخ فاني مشران په خپل حماقت وپوهېدل چې افغانستان د منځنۍ آسيا هېواد نه دی چې هغه دخپلې امپراطورۍ په برخه واړوي. همدا لامل و چې د افغانستان د کڅالې د سياسي حل په لارو چارو سوچ کولو ته اړ شول.

کله چې ميخا ئيل گرباچف په شوروي اتحاد کې واک ته ورسيد د "گلانسوست او پېرې سترویکه" علنيت او بيا جوړونې تگلاره يې غوره کړه چې په هغو کې يې د افغانستان څخه د شوروي لښکرو اېستلو ته هم مټې راوغاړلې. پدې موخه يې د نجيب په شمول ځېنې خلقي او پرچمي مشران مسکو ته وغوښتل. د صدراعظم سلطانعلي کښتمند په وينا د نجيب پرته نور مشران د خبرواترو په آجندا خبر نه وو. کله چې په کتنه کې گرباچف د افغانستان څخه د خپلو ځواکونو خبره راپورته کړه کارمل مخالفت وکړ خو نجيب ددې وړاندیز څخه ملاتړ وښود. د کارمل مخالفت د دې سبب شو چې گرباچف د هغه د گوښه کولو او پرځای يې د "فرزند موی طلايي کی جی بی" کېنولو ته مخه کړي. نجيب يې د زعامت د تمرين لپاره په سياسي بيرو کې د نورا احمد نور پر ځای د تشکيلاتو او امنيتي ځواکونو د مسؤل په توگه وگومارلو چې پدې موده کې خپل پلويان په کليدي گوندي او امنيتي پوستونو وگوماري او د څه مودې وروسته يې د 1365 کال د ثور په څوارلسمه د گوند د عمومي منشي په توگه په اتلسم پلنوم کې پداسې شېبو کې د پلنوم په برخه والو تحميل کړ چې دارگ او مرکزي کمېټې مخې ته د کارمل پلويانو احتجاجيه غونډه لرله.

د نجيب د ټاکل کېدو وروسته د مسکو په هدايت د ملي روغې جوړې د تگلارې په جوړولو کار پيل شو. پدې اړه په افغانستان کې د شوروي لښکرو وروستی قوماندان گروموف ليکي: "د افغانستان د خلک دموکراتيک گوند د عمومي منشي په توگه د نجيب الله په ټاکنو سره د شوروي گوندي سلاکارانو په مرسته نوې ستراتيژي جوړه شوه چې موخه يې د هېواد د کورنۍ مخامختياله منځه وړل و. دا ستراتيژي په ټوله نړۍ کې د ملي پخلاينې (ملي روغې جوړې) تگلارې په نامه شهرت وموند. (ارتش سرخ در افغانستان، مخ 192)

همدارنگه سلينکين شوروي ختيځ پېژندونکی او ليکوال ليکي: " داوازو خلاف نه ده (نجيب الله) نه کوم بل افغان مشر دملي روغې جوړې تگلاره طرحه کړه ، دملي روغې جوړې سناريو دکرملن دچارواکو په دستورليکل شوې وه اوافغاني لوری يې يو عادي پلې کونکی و." افغانستان درمنگنه ژئو پوليټيک ، مخ 30

پدې هکله مير صاحب کاروال دگوند د سياسي بيرو غړی او منشی ورته نظر لري او وايي چې د ملي روغې جوړې تگلاره په مسکو کې جوړه شوه ، له روسي ژبې په تاجکي وژباړل شوه اود افغانانو په واک کې کېښودل شوه. د پاسنيو دريو تنو له څرگندونو څخه ښکاري چې دملي پخلاينې د تگلارې نوبستگر او طراح کابل نه بلکې مسکو و اونجيب داتگلاره د شورويانو دارادې او فشار له مخې گام په گام پلې کوله. له بده مرغه کوم ملت چې تاريخ نه لولي اويا له تاريخي تجربو گټه نه پورته کوي تاريخي پېښې بيا تجربه کوي. موږ وينو چې غني هماغه د نجيب تجربه تکراروي او د امريکايانو له لوري طرحه شوې د سولې نخشه او هغه هم په فشار پلې کوي. نجيب د خپل واک په لومړيو کې فکر کاوه چې شورويان له افغانستان څخه نه وځي همدا لامل و چې پدې اړه يې جدي گامونه نه اوچتول. سربېره پردې نجيب دا تمه لرله چې تنظيمونه به له مخالفت او جگړې وړاندې اوځي او د ده تر مشرۍ لاندې د دولت سره همکاري وکړي خو چې کله يې دا خوب او خيال عملي جامه وانه غوښتلې اېشو چې د واک څخه گوښه کېدو اولنډ مهاله ادارې جوړېدو ته غاړه کېږدي خو کارمليانو ددې پلان مخه ډب کړه. نن هم غني تمه لري چې طالبان به د حکمتيار په څېر دده تر زعامت لاندې په حکومت کې مدغم شي.

له بده مرغه د ملي روغې جوړې تگلاره په خورا مفتضحانه توگه ماتې وخوړله. د ملي پخلاينې د تگلارې ماتې گڼ شمېر لاملونه لرل ، اصلي لامل

یې دا و چې نجیب دا درک نکړل چې شورویانو د ژنیو توافقاتو ته پدې موخه غاړه کېښودله چې د خپلو پوځیانو د شرافتمندانه وتلو لپاره لاره هواره کړي دا چې د شوروي لښکرو د وتلو وروسته په افغانستان کې څه پېښېږي اندېښنه نلرله. خو کارمل د پاڅه سیاستوال په توګه د مسکو پدې موخه ښه پوهیده. البته دا د دې معنی نلري چې د شوروي لښکر وتل سمه پرېکړه نه وه. هغه مهال مسکو او واشنگتن ته د ژنیو د توافقاتو د تضمین کونکو په توګه په کار وو چې اسلام آباد او تهران یې اړاېستلي وای چې تنظیمونه د افغانستان د حکومت سره سوله وکړي.

همدارنګه د ملي روغې جوړې د تګلارې ناکامي د نجیب په نه وړتیا کې هم باید ولټول شي، هغه دا وړتیا نلرله چې واکمن ګوند او خپل سیاسي متحدین د ملي روغې جوړې د تګلارې د پلې کولو لپاره یوه خوله او متشکل کړي بلکې بلا استثنی ټول د ده سره په مخالفت کې ودرېدل. البته د نجیب او پراتیفي لوبو (دښ او نوش، ځپلو او نازولو) پایله دا شوه چې ټول مخ ترې واړوي.

نجیب خپل یوازیتوب درک کړی و او میر صاحب کاروال ته یې ویلي و: "زه په سیاسي بیرو کې هېڅ دوست نلرم، هغوی ټولو د دښمن په څېر زما په وړاندې دریځ نیولی، زه یوازې یم." د ګوند په لوړ لارښونکي ارګان (سیاسي بیرو) کې یې پلویان یعقوبي، لایق، وطنجار او انجینر نظر محمد وو. په وروستیو کې یعقوبي اولایق هم ترې خوا بدي و او د دوو خلقیانو (وطنجار او نظر محمد) غوښتنو ته یې د خلکو خبره د توت ارزښت هم نه ورکاوه او دا خلقي مشران په خلقیانو کې د اړین اعتبار او اغېز څخه برخمن نه وو. خو بیا هم نجیب پخپلو کړنو بیا کتنه وکړه بلکې هم د واکمن ګوند د خلقي او پرچمي مشرانو او هم د سیاسي متحدینو خلاف ګامونه او چټول. د کارمل پلویان چې اطاعت ته اړباسي بندیانول، له څه مودې بند وروسته

آزادول او د خوشالولو په موخه يې په لوړو مقامونو ګومارل. نجيب ته سياست او سياسي لوبې، اوپراتيفي استخباراتي لوبې برېښېدې او پدې نه پوهېده چې دا ډول دريځ دی په بشپړ ډول تجريدوي او د ده په وړاندې حساسيتونه او مخالفتونه د دښمنۍ او غچ اخېستنې ترکچې رسوي. محمود بريالي دکارمل ورور د بندي کېدو وروسته خپلو ملګرو ته ويلي و "نجيب په زندان کې پر ما ږيره پرېښودله او قسم خورم چې په ده به هم ږيره پرېږدم".

د تتي دکودتا په پلمه يې خلقيان له ډګره واپستل او په واکمنۍ کې پاتې يې ريښې خلقيان هم ترې خواږدي وو. عجيبه لا دا وه چې محمد ظاهر افق د "جمعيت انقلابي زحمتکشان افغانستان" مشر يې هم د تتي دکودتا په تور لکه د خلقيانو د مشرانو او کدرونو په څېر بندي کړ. نجيب د واکمن ګوند او سياسي متحدينو سره دا ډول دښمنانه چلند اوپراتيفي لوبې پداسې يوه حساس وخت کې پرمخ وړلې چې د ملي روغې جوړې پېچلې تګلاره هم عملي کړي. کله چې نجيب په خپل کور (ګوند) کې روغه جوړه ونشوای کړای، سياسي متحدين يې هم راضي نکړل بېله کومه شکه داتګلاره بايد له ماتې او ناکامۍ سره مخامخ شوې وای چې ناکامه هم شوله خو بيه يې افغان اولس پرې کړه.

که دنجيب دپلويانو دا ادعا ومنل شي چې د ملي روغې جوړې نوبتګر او طراح نجيب و چې دا ادعا يې بنسټه ده خوبيا هم وليدل شول چې دا طرحه عملي نه وه، نيمګړې وه، هېچا ورسره ونه منله يا داچې دهغې د پلې کولو وړتيا يې نلرله اوله ماتې سره مخامخ شوه. پردې بنسټ ديوي غلطې طرحې طراح اود دې طرحې ناکام پلې کونکی که ستايل کېږي او هغه ته اتل ويل کېږي دخنډا وږخېره ده.

اتل یا! ...

دافغانستان دروانې غميزې پر مهال داتلانو د جوړولو لړۍ په خورا درز روانه ده. سياسي کړۍ او قومي سوداگر خپل خيالي اتلان جوړوي. يو د دغو اتلانو څخه نجيب الله دی چې ارادتمندانو يې سرکال غوښتل يا هڅول شوي وو د نوموړي د مرگ څلورويشتم تلين دلويې جرگې په خيمه کې ولمانځي چې څرگندو او ناڅرگندو کړيو يې مخه ونيوله. د دې لپاره چې وپوهېږواتل څوک دی پدې ليکنه کې به پرې بحث وشي.

د اتل (hero) کلمه په لرغوني يونان کې زړور، ځوان او د مينې له ادب سره آشنا انسان او زياتره سياستوالو او ښوونکو ته کارول کېده. اتل هغه چا ته ويل کېدل چې خبرې او کړنې يې نورو ته الهام ورکونکې وې. د خبرو په وخت کې يې خبرې او د عمل په وخت کې عمل کاوه. خلاصه دا چې اتل د يوه فوق العاده کار ترسره کونکي ته ويل کېدل.

خوکه د نجيب مخينې او کارنامو ته وکتل شي کوم فوق العاده کار يې نه دی کړی چې نوموړي ته اتل وويل شي. د نوموړي عجيبه کارنامه داوه چې بدنامه جگړه مار عبدالرشيد دوستم ته يې د اتل لقب ورکړ. د نجيب دا ډول نوښت د دې لامل وگرځېد چې دا ملي ضد لړۍ ترننه دوام ومومي او هغه کسانو ته د اتلانو وياړلي لقبونه ورکول کېږي کوم چې د اشغال اردليان، جگړه ماران، جاسوسان، لوتماران او د خپلو خلکو قاتلان دي.

د نجيب پلويان د لاندې دلايلو له امله نوموړی اتل گڼي:

۱. دملي روغې جوړې نوښتگر(طراح)
۲. دتنظيرونو دواکمنېدو د وحشت او بربريت وړاندوينه
۳. پاکستان ضد

۴. د "يا وطن يا کفن" د بنکلي شعار وړاندې کونکی

۵. د جلال آباد د جگړې گټونکی

د «ملي روغې جوړې» په اړه د ليکنو ددې لړۍ په اومه برخه کې راغلي و چې دهغې طراح نجيب نه بلکې مسکوو. پر دې بنسټ د نجيب د پلويانو دا ادعا بې بنسټه اوله واقعيت سره هېڅ سر نه خوري.

د دوهم دليل په هکله بايد وويل شي چې د شوروي د اشغال پرمهال د تنظيمونو د مشرانو ځانغوښتنې، د بنسټ اړخه تېره د حکمتيار اورباني د تنظيمونو خپل منځي جگړو ته په کتو سره ډېرې پدې پوهېدل چې که تنظيمونه واک ته ورسېږي لکه د گورچنجان به سره و خوري. پدې هکله سيد بهاولدين مجروح د شوروي د اشغال پای داسې کارې: "بېلابېل تنظيمونه به د افغانستان د مړه اولوېدلي جسد له پاسه سره و خوري." که د تنظيمونو د وحشت او بربريت دوراندوېښې له امله نجيب د بصيرت خاوند او اتل بلل کېږي نو رښتيني اتل سيد بهاولين مجروح او نور افغان خپرونکي دي چې مخکې له نجيب څخه يې د تنظيمونو د وحشت وړاندوېښه کړې وه.

که د پاکستان ضد څرگندونې د اتلولۍ معياروي د شمال تلوالې لوتماران ، تامين اود اشغال اردليان پاکستاني ضد ويناوې کوي. پر دې بنسټ د شمال تلوالې لوتماران ، تامين اواردليان ټول اتلان دي .

د نجيب پلويان د طالبانو له لوري د نجيب بېله محاکمې وژنې او د هغه د جسد نندارې ته اېښودل هم د نجيب سره د پاکستان متقابل د بنسټي گټې . پدې اړه بايد وويل شي چې د يوه معمولي انسان بېله محاکمې وژنه د منلو وړ نه ده خو د نجيب د خاد درياست پرمهال هم زرگونه افغانان ووژل شول او شکنجه شول. نجيب په 1359 کال کې په هرات کې په يوه شپه د څلوروسو تنو شاوخوا تسليم شوي وسلوال مخالفين بېله محاکمې ووژل. د نجيب

پلویان د دې اسیرانو بېله محکمې وژنې ته اتلولي وايي یا جنایت؟ آیا د دې گڼ شمېر قربانیانو خپلوانو او عقیدتي ملگرو د نجیب څخه د غچ اخېستلو هوډ نه درلود؟

د نجیب پلویان د خپل اتل داسې کارنامه چې د یوه اتل رښتیني انځور راوښيي نشي ښودلای، دوی یوازې د نوموړي ویناوې او شعارونه د هغه د اتلولۍ معیار گڼي. دوی باید وپوهیږي چې ویل، کړل نه دي ټول دیکتاتوران او ګوډاګیان خورا ښکلې ویناوې لري. د هغوی ښکلې ویناوې د هغوی د اتلولۍ او وطنپالنې معیار نه دی د اتلولۍ او وطنپالنې معیار د هغوی عمل دی.

اوس به د نجیب کارنامو ته چې د هغې په ترڅ کې به د هغه د "یا وطن یا کفن" شعار او د جلال آباد جګړې ته هم ګوته ونيول شي ځغلنده کتنه وکړو. د دې څرګندونو پر بنسټ به قضاوت وکړو چې نجیب اتل و یا!

نجیب د شوروي د اشغال سره جوخت د هېواد د څارگرې ادارې (خاد) مشر شو هغه اداره چې اصلي دنده یې د اشغال ضد افغانانو په ګوته کول، څارل، نیول، د تورو تمبو تر شا درول او د هغوی چانوارې کول وو. که د دې ادارې مسئولیتونو ته وکتل شي د اشغال په چوپړ کې ولاړه اداره وه. لدې امله د دې ملي ضد بنسټ مشر ته اتل ویل ستره بې انصافي ده. پدې اداره کې د نجیب د ښه ځلېدو له امله مسکو هغه د کارمل په ځای ولسمشر کړ. په تېره لیکنه کې مو ولیدل چې نجیب ټول ګامونه د شوروي سلاکارانو د دستورونو له مخې اېښودل، پردې بنسټ د اشغالګرو د دستورونو پلې کونکي ولسمشر لاسپوڅي دی نه اتل. که د چا څخه داسې یوه سیاستوال په اړه وپوښتل شي سمدلاسه به ووايي چې داسې سیاستوال یو ګوډاګی دی.

د نجیب پلویان په خپلو څرگندونو کې د خپل خیالي اتل د مشهور شعار "یا وطن یا کفن" او د جلال آباد د جگړې یادونه کوي.

بېله ویلو څرگنده ده چې د جگړې برخلیک د هغو قوماندانو او پوځیانو له کړنو سره تړاو لري چې د جگړې په تاوده ډگر کې خولې او وینې تویوي نه په مانیو کې ناست چارواکي. د جلال آباد په جگړه کې سلگونه پوځیان شهیدان شول او ژونديو یې له جلال آباد څخه په مېړانه دفاع وکړه، پر پاکستانی ملیشو، عرب جنگیالیو او د هغوی افغان ملگرو د ځمکې او هوا مرګوني ګوزارونه وکړل، شاتګ او تېښتې ته یې اړاېستل. که خبره د اتل وي د جلال آباد د جگړې هر برخه وال اتل دی. که خبره د جلال آباد د جگړې د اتلانو کېږي هغه به د وخت د دفاع وزیر شهنواز تڼی او هغه پیلوټان وي چې د جلال آباد د هوايي ډگر د پرواز د لیکې (خط) په یوه سر کې مخالفینو او په بل سر کې یې د وسلوال پوځ پوځیانو مورچلونه نیولې وو بېله وېرې په هلیکوپتر کې کښته کیږي ترڅو د پوځي عملیاتو د قرارګاه هیئت ته د ښار د دفاع اړین دستورونه ورکړي. مخکې لدې چې دا کرښې ولیکم د 377 د هلیکوپتر د غنډ له هغه باتور پیلوټ ښاغلي احسان سره تېلفوني خبرې وکړې چې تڼی یې جلال آباد او بېرته کابل ته رسولی و.

د هېوادونو ترمنځ جگړو کې چا دولتي مشرانو ته نه بلکې زړورو قوماندانانو او نومیالیو پوځیانو ته د اتلانو لقبونه ورکړې دي خو د افغانستان د عجایبو په ټاټوبي کې د جلال آباد د جگړې اتل ولسمشر بلل کیږي نه د دفاع وزیر یا د جبهې وتلی قوماندان یا بل کوم د خپل سرڅخه تېر پیلوټ یا سرتېری.

نجیب د صحت عامې په څلورلارې کې د انقلاب سپاهیانو ته په وینا کې د "یا وطن یا کفن" ښکلی شعار چې یو الهام ورکونکی شعار وركړ. شعار وركول د عمل كولو معنی نلري. كه نجیب دې شعار ته ژمن وای خپلې

کورنۍ ته به یې د هندوستان په (پونه) کې ښکېلې مایۍ نه پېرله او کورنۍ به یې هلته نه استوله. دا د دې معنی لرله چې نجیب د وطن د دفاع په موخه نورو ته کفن غوښت خو خپلو عزیزانو ته یې په هندوستان کې سوکاله ژوند ترڅو د کوم توغندي ښکارنشي او د احتمالي خطر څخه خوندي وي. د دې څخه ښکاري چې نجیب نه د "یا وطن یا کفن" په شعار او نه د ملي پخلاينې د تگلارې په بریا باور درلود. که په هوایي ډگر کې یې د تېښتې مخه نه وای نیول شوې د هندوستان څخه به یې د تنظیمونو د وحشت او خپلمنځي جگړو له امله د تلویزیون په پرده د خپلو وطنوالو په وینورنگ د سرو کفنونو ننداره کوله. د نجیب د ناکامې تېښتې هڅې وښودل چې هغه ته د "یا وطن یا کفن" شعار نه بلکې د "نه وطن نه کفن" شعار لارښود و.

موږ ولیدل کله چې نجیب خپل ژوند ته ګواښ احساس کړ بېله دې چې د واکمن ګوند د مشرتابه او خپلې کابینې سره مشوره وکړي د سلیمان لایق په وینا لکه غله غوښتل د شپې په تیاره کې له هېواد څخه وتښتي چې خپلو پرچمي ملګرو یې د نوموړي د دې بزدرانه تېښتې مخه ونیوله. د لیکوال له انده د نجیب د پرچمي ملګرو یوازېنی معقول کار همدا و چې د نجیب د تېښتې مخه یې ونیوله.

د تاریخ په اوږدو کې د اتل لقب هغه زړور، پر خپل نفس او ځان متکي فرد ته ورکړل شوی چې په خورا سختو شېبو کې یې له ځانه یو فوق العاده استثنایي عمل ښودلی وي. دا د دې معنی لري چې اتل زړور، نه تښتېدونکی او نه تسلیمېدونکی شخصیت دی. څرنگه به نجیب ته اتل وویل شي چې د برحال ولسمشر په توګه د یوه داسې وضعیت سره د مخامخ کېدو له امله چې د ده ژوند او یا نظام شتون له ګواښ سره مخ وي بېله دې چې د امنیتي ادارو له مشرتابه سره د خطر د له منځه وړلو په موخه مشوره وکړي، خپل بار او بستره تری او وطن څخه د تېښتې هڅه کوي. دا د زړور

او مدبر مشر ځانگړتيا نه بلکې د يوه ډارن او بې تدبيره مشر ځانگړتيا ده چې دا ډول مشر هېڅکله اتل نشي کېدای. اتل له ډگره نه تېښتي بلکې په سره سينه او پوره تدبير سره شاتگ کوي او د متقابل بريد لپاره چمتووالی نيسي. اتل ولسمشران د امريکا په شان د سوپر ځواک د گواښونو او اخطارونو له وېرې لکه صدام حسين، معمر القذافي او بشار الاسد خپل هېواد نه پرېږدي بلکې ترمرگه اويا تر بري پورې د وخت د فرعون په وړاندې جنگيږي. صدام، قذافي او اسد د "يا وطن يا کفن" د شعار د پلې کولو رېښتيني سمبولونه دي. دوو لومړيو د وطن په خاطر کفن ومنلو او دريم اوه کاله د خپل وطن څخه ساتنه کوي. خوزموږ اتل؟! ولسمشر د څلورو تنو جنرالانو له پټکو وروسته د وطن څخه تېښتې ته ملا وتړله، د تېښتې وس يې هم نه درلود او د م، م دفتر ته د يوه فراړي او تسليمي ولسمشر په توگه خپل برخليک پرديو ته وسپارلو.

نجيب يوه ورځ پارلمان ته په وينا کې ويلي و: "زه مگنيستوهايل مارين دايتوپيا جمهوررئيس نه يم چې دکورنيو گواښونو له امله وتېښتم" خو دې مېرني؟! د مگنيستو په شان د تېښتې هڅه وکړه. دا بيا بښي چې ښکلې ويناوې، په زړه پورې شعارونه او د حماسي او وطني شعرونو ويل د وطنپالنې او اتلولۍ معيارونه نه دي د وطنپالنې معيار عمل دی.

داته ویشته کلن خوب څخه راوینس شوي مبارزان

د 1371 کال د حمل په شپږ ویشتمه برحال ولسمشر نجیب په کابل کې د م، م دفتر ته پناه یوړله. خو تر اوسه دده د پناه ورلو لامل څرگند نشو. که څه هم نجیب څلور کاله دم، م په دفتر کې ژوند کاوه، دوستان او خپلوان یې لیدو ته ورتلل خو د نجیب د یوه خواخوږي څخه چا ندي اورېدلي چې ولې نجیب دم، م دفتر ته پناه یوړله او ده هم پدې څلورو کلونو کې خپلې خاطرې ونه لیکلې چې افغانان پوهېدلي وای چې هغه ولې تېښتې ته اړ شو؟ دا څلور کاله نوموړي ته ښه فرصت و چې د خپل ژوند خاطرې، د خاد د شهکاریو او د خپل حکومت د بریاوو، ناکامیو، تېروتنو او د ملي پخلاینې د تگلارې په وړاندې پرتو ستونزو، د خپلې ناکامې تېښتې په اړه معلومات ورکړي وای تر څو راتلونکو نسلونو ترې زده کړه کړي وای. خوداسې ښکاري چې ښاغلي د ویلو داسې څه نرل چې نوموړی پرې وویاري. د نوموړي د دفتر مشر اسحق توخي هم پدې اړه څه نه وایي او نه غواړي د پرچمیانو خپلمنځي دا پټ راز افشاء کړي. پدې اړه ویل کیږي چې نجیب ته د ستر جنرال محمد نبي عظیمي په مشرۍ د څلورو تنو پرچمي جنرالانو د ورتګ وروسته نجیب اړ شو چې د "قرار پر ځای فرار" ته مخه کړي. دا چې پدې وروستۍ کتنه کې دوی پر کومو مسئلو جوړ رانغلل او د نجیب څخه کارمل پلوو جنرالانو څه غوښتل افغانان به هېڅکله پوه نشي. پدې اړه د دې خبرې یادول اړین برېښي چې د نجیب پلویان د نوموړي تېښته نه مني او وایي چې د بینن سیوان هرکلي ته ورغلی و. دوی دې ته پام نه راگزوي چې د سیوان هرکلي ته باید د بهرنیو چارو کوم مامور ورشي نه ولسمشر. که ولسمشر هم ورځي په خپل موټر کې باید ورشي نه دم، م په موټرو کې د بار او بستري سره. د دې څخه ښکاري چې هم د نجیب پلویان او هم کارملیان یا په بل عبارت د پرچم

مشرتابه د حقایقو د ویلو ډډه کوي ترڅو د دوی د خاینانه معاملو څخه پرده پورته نشي.

نجیب د حمل په شپږویشتمه د م، م دفتر ته پناه یوړله چې د ده ملګري د نظام څرخونکی و. د وسلوالو ځواکونو مشران (محمد اسلم وطنجار، راز محمد پکتین، غلام فاروق یعقوبي) د ده باوري کسان وو، د دولتي امنیت وزارت جوړونکی په خپله نجیب و او ګڼ شمېر جګپوړي د ده غوره یاران وو. خو هغوی د نجیب په ملاتړ او د کارمليانو خلاف هېڅ ګام اوچت نکړ. هغه مهال د نجیب یاران داسې چوپه خوله و چې اعتکاف یې کړی وي. د نجیب د پلویانو چوپتیا دوه لاملونه لري. یو دا چې هغوی ته نجیب څه چې د نظام او د افغانستان برخلیک هېڅ ارزښت نه درلود او د خپلو ځوکیو په غم کې وو. دوهم دا چې هغوی دا وړتیا نلرله چې د خپلو لوړو دولتي دریځونو څخه د قانون د واکمنۍ او نظام د ساتلو په موخه ګټه پورته کړي. دا بیا ښيي چې د نجیب شاوخوا جګپوړي د ده په خبرې استعداد، د ځوکیو لیوال او فرصت غوښتونکي وو. لکه څرنګه چې د لیکنو په پنځمه برخه کې راغلي و کله چې د پرچمیانو خبره کېږي معنی یې کارمليان دي. د تنی - ګلبیدین د کودتا په نامه د خلقیانو د خپلو وروسته نجیب لکه مرغۍ د کارمليانو په منګلو کې پرېوت. څو تنه خلقیان چې د نجیب ترڅنګ درېدلي وو کمزوري او په خلقیانو کې یې اعتبار نه درلود. ښه بېلګه یې د نجیب د پناه اخیستنې سبا ورځ د وطن ګوند په اجرائیه بیرو کې د نویو حالاتو جاج اخیستنې وه او د کارمليانو د کودتا په وړاندې د دفاع او کورنیو چارو خلقي وزیرانو وطنجار او پکتین خپله بېوسي پټه نکره اوویې ویل چې هېڅ څه نشي کولای. د دوی همدې نه وړتیا ته په کتو سره کارمليانو د هغوی له ډګره اېستلو هڅه ونکړه او پوهېدل چې د کارمليانو په وړاندې ستونزې نشي جوړولای. د غلام فاروق

يعقوبي څخه د ويرې له امله يې هغه وواژه او اعلان يې کړل چې ځان يې وژلی دی.

د نجيب پلويانو د څلورو کلونو په ترڅ کې د افغانستان دننه او بهر د م، م او نورو نړيوالو بنسټونو ونه غوښتل چې نوموړي ته خپلې کورنۍ ته د تللو شرايط برابر کړي.

خو کله چې د 1375 کال د تلې (مېزان) په پنځمه طالبانو نجيب چانواړي کړ په مسکو کې د ناڅرگند آدرس څخه يوه اعلاميه خپره شوه چې د نجيب وژنه په کلکه پکې غندل شوې وه. دا د دې ښکارندوی دي چې دې ناڅرگند آدرس ددې اعلاميې وېشنکي د يوې وسيلې په توگه کارول ترڅو د طالبانو خلاف گټه ترې پورته کړي. بېله شکه هغه مهال د دې اعلاميې ترشا د روسيې حکومت ولاړو چې د طالبانو په وړاندې يې د شمال د شراو فساد ټلوالې کلک ملاتړ کاوه.

د نجيب د وژنې څلورويشت کاله وروسته سړکال د هغه پلويانو هڅه وکړه يا که دقيق وويل شي وهڅول شول چې د لويې جرگې په خيمه کې د هغه د مرگ تلين ولمانځي. بېله کومه شکه پدې مراسمو کې د نجيب د مرگ عاملان (طالبان) غندل کېدل، هغه څه چې ارگ غوښتل. دا بيا ښيي چې د دې نمانځنې ترشا د سولې ضد کړۍ او د اشغال اردليان ولاړ دي او د نجيب له پلويانو څخه د افزارو په توگه کار اخلي.

پدې اړه دا پوښتنه راپيدا کېږي چې دا اته ويشت کاله د نجيب پلويان ويده وو چې د م، م د دفتر څخه د نوموړي وتلو ته لاره هواره کړې او يا يې د مرگ تلين ولمانځي؟

هېرنشي چې د طالبانو او حکومت د خبرو د پيلېدو په درشل کې داسې ښې ښانې ترسترگو کېدلې چې ارگ هڅې پيل کړې چې د طالبانو ضد ځواکونه متحد کړي او پدې ډول په مذاکراتو کې د قوي دريځ څخه

برخمن شي. څه موده وړاندې د نجيب د قبر څخه د ملي امنيت د شورا د
 سلاکار حمدالله محب زيارت يې ښه بېلگه ده. محب هم د نجيب د پلويانو
 په څېر ناڅاپه راوېښ شو چې د خداى بڅښلي نجيب د قبر زيارت وکړي.
 د تلين د نمانځلې په ورځ د نجيب پلويانو د لويې جرگې څيمې ته غزېدلو
 لارو کې دا اعلانونه او تبليغات کول او پر فېسبوک يې هم خپرول چې
 همدا گړۍ امرالله صالح او حمدالله محب د لويې جرگې څيمې ته په لاره
 دي او په غونډه کې گډون کوي. خو د دې نمانځنې يوه ورځ وړاندې د
 مجاهدينو ځېنو ډلو د يوې اعلاميې په خپرولو سره خبردارۍ ورکړې و
 که د نجيب تلين و نمانځل شي د هغه مخه به ونيسي. ظاهراً دې اعلاميې
 حکومت ته پلمه ورکړه چې د نجيب پلويانو ته څيمې ته د ننوتلو اجازه
 ورنکړي. د نجيب قهرېدلو لسگونو پلويانو حکومت په دوه مخۍ تورنولو
 چې ولسمشر د نمانځنې فرمان هم ورکړى خواوس يې امنيتي مسولين د
 نمانځنې مخه نيسي. ځېنو لا دا ادعا کوله چې د تلين د نمانځنې نوبتگړ
 او سمبالونکى ارگ و او دوى ته د ميلمنو په شان په غونډه کې د گډون
 بلنه ورکړل شوې وه. دا د دې ښکارندوى دي چې د غني ټيم په طالبانو د
 فشار د راوړلو سربېره د اسلامپالو او چپيانو تر منځ د مخامختيا او
 ناندريو د جوړولو په موخه د نجيب د تلين د نمانځنې ډرامه جوړه کړې
 وه چې يوځل بيا د دې سيالو دښمنو ډلو پخوانۍ دښمنۍ تازه کړي.
 له بده مرغه د غني د ټيم دا دسيسه بريالۍ هم وه او يوه اونۍ وروسته
 جهادي ډلو په کابل کې ستر لاريون سمبال کړ چې د افغانستان د خلک
 دموکراتيک گوند خلاف يې شعارونه ورکول او د نوموړي گوند د مشرانو
 په انځورونو يې چلپاوې کښلې وې. په مقابل کې دا، خ، د، گ د گډېږي
 څخه راوتلو ډلو او فعالانو هم په ټولنيزو رسنيو کې د جهادي تنظيمونو
 خلاف توندې څرگندونې لرلې. تردې چې په پروني دا، خ، د، گ کې د

نجیب خلقي او پرچمي مخالفان هم د نجیب د پلویانو په ملاتړ ودرېدل . دې حالت وښودل چې لا تر اوسه زموږ سیاسي فعالان د ښي او چپ ، اخواني او انقلابي په منفي سیالیو کې ښکېل او ککړ دي ، د تېرو ترڅو تجربو یې زده کړه نه ده کړې او د هېواد د ننیو نازکو او حساسو شرایطو د درک وړتیا نلري هغه څه چې د خواشینۍ وړیو تریخ واقعیت دی .

د نجیب الله ځوان پلویان چې یا د نجیب د دسترخوان د یارانو زامن ، لونیې او خپلوان دي او یا د نجیب په ښکلو ویناوو تېروتي دي ، دوی ته ښایي د خپل اتل د دسترخوان له یارانو چې د نجیب د واکمنۍ ملکي او پوځي لوړ پوړي او د دولتي امنیت (خاد) کارکونکي وو ، پوښتنې وکړي چې دوی ولې د کارمليانو دکودتا په وړاندې د نجیب دفاع ونکړه ، د م ، م له دفتر څخه خپلې کورنۍ ته د تللو لاره هواره نکړه چې ونه وژل شي ؟ دا اته ویشته کاله په څه لگیاوو چې اوس یې د مرگ تلین نمانځي ؟ د هغه پټ راز پوښتنه هم ترې وکړي چې ولې نجیب تېښتې ته اړ شو او د نجیب دې خواخوږو ولې د نجیب د ژوندي پاتې کېدو په موخه هڅه ونکړه خو په مرگ یې اوبښکې تویوي ؟

نجیب پلوي خلقیان څوک دي؟

ددې لیکنودلې په دوهمه اودریمه برخه کې راغلي وچې دا، خ، د، گ په نامه گوند اته ویشتن کلن شتون نیسي چې دا گوند هېڅکله هم یو موتی واحد گوندنه وبلکې ددووسیاو دښمنو ډلو (پرچم او خلق) څخه جوړشوی یو سیاسي جوړښت و چې دیوبل خلاف دتوطئو او دسیسو، د ناکامو او بریالیو کودتایي هڅو او دیوبل د غړو او کدرونو د زنداني کولو، وژنو او تبعیدونو مخینه لري. دسیاسي گوند په نامه ددې ټلوالې دا ډول له دښمنۍ ډک تاریخ ته په کتوسره داپوښتنه پیدا کیږي چې ولې یوشمېر خلقي مشران د 1369 کال دکب د شپاړسم پوځي ټکر په مهال د نجیب ترڅنگ ودرېدل؟

مخکې لدې چې پاسنۍ پوښتنې ته ځواب ووايو باید وویل شي چې د پوځي ټکر په درشل کې د ا، خ، د، گ په نامه دخلق او پرچم د ټلوالې د رهبري ارگان (مرکزي کمېټې) د 130 تنو غړو څخه یې یوازې دېرش خلقيان وو. ددې دیرشو تنو څخه درې تنه (محمد اسلم وطنجار، انجینر نظر محمد، راز محمد پکتین) او د امین د پلویانو په نامه له بند څخه راخلاص شوي یوشمېر مشران هم د نجیب سره ودرېدل. د نجیب سره ددې دواړو ډلو ملګرتیا حکومت ته جرئت ورکړ چې په خلقيانو برید وکړي. په کودتا یا دپوځي ټکر پرمهال د حکومت په ګټه د نجیب پلوه خلقيانو رول ته په کتو سره هغوی په نقده پیسو، فوق العاده رتبو او مډالونو ونازول شول او ځېنې یې شوروي اتحاد ته د هواخوړۍ او استراحت لپاره هم واستول شول.

یوه دوست کیسه کوله چې د نجیب د دغو باوري خلقي پوځیانو چې د خپلو ملګرو په ځپلو کې ښه ځلېدلي و او پرېمانه پیسې یې ترلاسه کړې وې، ویلي و چې په اختر کې لږ ملګري یې لیدو ته ورغلي دي. هغه ورته ویلي و علت

یې دادی چې نوي کوچونه (فرنیچر) دي اخېستې دي ، موخه یې بادراوړې پېسې وې.

پدې واقعیت نه یوازې د نظام دننه بلکې جهادي تنظیمونه هم پوهېدل. پدې اړه داسلامي جمعیت غړی محمداکرام اندیشمند لیکي " :دکودتا په ناکامۍ کې د پرچم ټولو ډلو او د خلقيانو په اړخ کې د حفیظ الله امین او د اسلم وطنجار او راز محمد پکتین پلویانو رول درلود." (سال های تجاوز و مقاومت ، مخ 110)

غلام دستگیر پنجشېری د نوموړي گوند یو مشر هم د نجیب سره درېدلي خلقيان د زندان څخه راوتلي دامین پلویان او د خلق دفرکسیون د زرم (زرمت) درې تنه مشران معرفي کوي. میرصاحب کاروال ددې گوند بل مشر د نجیب خلقي پلویان داسې راپېژني " :... له بله پلوه د سلیمان لایق ترمشری لاندې یوه نوې سیمه نيزه نشنلستي ډله لکه انجینر نظر محمد ، اسلم وطنجار ، راز محمد پکتین ، وزیري ، منوکی منگل ، اسد الله پیام ، مبین یې پرځان راټول کړل که وکولای شي په لازم فرصت کې یې د خلقيانو خلاف استعمال کړي وروسته له هغې په امین پورې تړلي ځېنې مشران لکه غوربندی ، شرعي جوزجانی ، شاه ولي ، فقیر محمد فقیر ، خیال محمد کتوازی او حتی عبدالکریم میثاق او نور ټاکلوسياسي موخوته درسېدو په خاطر ورسره یوځای کېږي".

ددې خبرې یادول اړین برېښي چې د حفیظ الله امین په پلویانو کې محمود سوما ، منصور هاشمي او عبدالرشید جلیلي د نجیب د دسیسو او استخباراتي لوبو ښکارنه شول.

دپورتنیو څرگندونو پر بنسټ اود گڼ شمېر پخوانیو خلقيانو له انده دوه کتگورۍ خلقي مشران د نجیب سره ودرېدل :
الف - په اداري ، مالي او اخلاقي فساد کې

ب - سیمه ئیز تراو.

ددې مسالې دښې روښانتیا په موخه اړین برېښي چې د شوروي د خونړي پوځي يرغل وروسته په افغان دولت کې واکمنو حالاتو ته ورستانه شو. د يرغل وروسته چې ظاهراً پرچميان واک ته ورسول شول اشغالگر پدې ښه پوهېدل چې خلقيان لدې امله له شورويانو کرکه لري چې په خپل پوځي يرغل سره يې د افغانستان د اشغال سربېره خلقيان بېواکه کړل. همدا لامل و چې له حساب نه وتلو شوروي سلاکارانو او پرچميانو بلا استثنی ټول خلقيان څارل او په اداري، مالي او اخلاقي فساد ککړو خلقيانو يې سندونه راټولول. خادېستانو حتی په زندان کې دځېنو امین پلوه خلقيانو د شخصیت کمزورواړخونو او مخینې ته په کتو سره دهغوی څخه ناوړه گټه پورته کوله چې غوره بېلگه يې سلطان احمد بهین د خلقيانو د استخباراتي ادارې (کام) د سیاسي څانگې مشر و. د عبدالرشید جلیلي په وینا بهین په 1359 کال کې د لومړۍ ډلې خلقي اعدامیانو سره یوځای د پل چرخي له زندان څخه یووړل شول، نور ټول اعدام خو بهین له څه مودې وروسته بېرته زندان ته راوستل شو او خلقيانو ته په یوه سرخوږۍ واوښت.

کله چې په 1366 کال کې له افغانستان څخه د شوروي لښکرو وتل یقیني شول په دولت کې شریک خلقي مشرتابه گرباچف ته یوه طرحه ولېږله چې په هغې کې له مسکو څخه غوښتل شوي وترڅو په گوند او دولت کې د خلقي او پرچمي کدرونو په انډول کې توازن راولي ترڅو د شوروي پوځیانو د وتلو وروسته د همکارۍ اړینه روحیه پیدا شي. کرملن او ارگ ته دا ډول حالت چې خلقيان دیوه پیاوړي سیاسي ځواک په توگه را څرگند شي د منلو وړ نه وو او هڅې يې پدې راوگرزولې چې د خلقيانو په نامه سیاسي خوځښت شتون ته د تل لپاره د پای ټکې کېږدي. پرېل اړخ مسکو نجیب وهڅولو د دفاع او کورنیو چارو د وزارتونو په وړاندې دولتي امنیت (خاد) پیاوړی او قومي

مليشې جوړې کړي ترڅو په لازم فرصت کې خلقيان پرې وځي. داهم هېرنشي که شورويانو اونجيب هرڅومره دولتي امنيت پياوړې کړی هم وای دځېنو خلقي مشرانو دهمکاری پرته نجيب هېڅکله هم په خلقيانو برید نه کاوه. ځکه هغه مهال خلقيانو لیدل چې ټولو خلقي مشرانو دنجيب خلاف دریغ نیولی دی دوی هم دنجيب دحکومت سره دهمکاری ډډه کوله. لکه څرنګه چې هغه مهال د پوځ او څارندوی اصلي ځواک خلقيان وو، دپوځ اوڅارندوی له لیکوسره دخلقيانو پرېکون دنظام نسکورېدو ته شرایط برابرول.

کله چې دشورويانو اوپرچميانو دګډپلان له مخې دخلقيانو دځپلو فرصت راورسېد ، پرچميانو په فساد ککړوخلقي مشرانو ته دهغوی دفساد دوسیې مخې ته کېښودلې اوځېنوته یې دهغوی دمالي اوداري فساد په اړه په غونډو کې یادونه وکړه. پرچميانو دې دوسیې لرونکوخلقيانو ته خبرداری ورکړه که دنجيب سره ونه درېږي ددوی سره به قانوني چلند وشي. دې څوارانو بله چاره نلرله بېله دې چې دنجيب سره ودريږي، دهغه هره خبره، هروړاندیز اوهردستور ومنی.

دوهم لامل دنجيب سره دځېنو خلقي مشرانو اومطرح کدرونو سیمه ئیز تړاو و چې غلام دستګیر پنجشېری هغوی زرمليان ګڼي او میرصاحب کاروال داډله نشنلستي سیمه ایزه کړې يادوي. له یاده ونه باسو چې دلویې پکتیا ، لوی کندهار ، لویې مشرقي ، شمال اوجنوب ، ډبرکیو او لږکیو ، سنیانو اوشیعیه ګانو، پښتنو اوغیر پښتنو ،درانیو اوغلزیو بېلونکی ویش دیوموتي افغانستان ددښمنانوافغاني ضد نخشه ده. لدې امله افغانانو ته نه بنایي ددې وېشونکوفکتورونو مبلغ اومجري شي. شوروي اشغالګرو پروډ او اوسنیو نن د سیاسي لوبوڅخه بې خبره سیاستوالو له قومي ، قبیلي ، ژبني ، مذهبي اوسیمه ئیزو تړاوونو ناوړه ګټه پورته کړې ده

اوتریوې کچې اشغالگر اود افغانستان رنگارنگ دښمنان پدې افغاني ضد
کار کې ټاکلې بریاوې هم لري.

دا لعنتي پوځ بايد درې ورې شي!

افسري کدرونه د هرپوځ د ملاتير جوړوي او د هغوی ليدلوری، رواني حالت او پوځي چمتووالی د پوځ په فعاليت مستقيم اغېز لري. زموږ په هېواد کې لومړنی پوځي پوهنيز بنسټ حربي ښونځی و چې د هېواد د هر قوم او توکم استازي پکې روزل کېدل. پدې بنسټ کې خورا سخت او له زغمه وتلي مقررات د دې سبب کېدل چې اکثراً کليوال تنکي ځوانان او د خوارو کورنيو استازي وکولای شي هلته خپلو زده کړو ته دوام ورکړي. پدې بنسټ کې د هېواد د وروڼو قومونو ځوانان شپه او ورځ لکه د يوې کورنۍ په څېر ژوند کاوه چې دا ډول وضعیت دې ته لاره هواروله چې دح، ښ، څخه فارغ شوی پوځي کدر د يوه ژمن افغان په توگه چې قوم او نژاد، ژبه او د مذهب توپير ورته ارزښت نلري پوځي چوپړ ته چمتو شي. خو کله چې د 1358 کال د جدې د شپږمې وروسته پوځيانو او په تېره قوماندانانو چې اکثريت يې خلقيان وو او دح، ښ له مدرسې وتلي وو په خپل هېواد کې پردی لښکرې وليدلې، ځانونه يې سپک او توهين شوي وگڼل او د شوروي سلاکارانو امر او نهې ته يې غاړه نه اېښودله. له همدې امله شورويانو غوره دا وگڼله چې د هغوی پر ځای پرچميان مقرر کړي او له بله اړخه يې د پرچم د ليکو د پياوړي کولو پروگرام هم ترلاس لاندې ونيو. خلقيانو د دې دواړو نقشو په وړاندې مقاومت ښود. د ساري په توگه د شوروي اشغال په لومړيو کې د غزني د څوارلسمې فرقې د قوماندان جعفر سرتير پر ځای يې پرچمي عبدالصبور مقرر کړ خو د فرقې افسرانو نوی قوماندان نه منلو ترڅو مرکز بل خلقي قوماندان هلته وگومارلو. کي جی بی د افغان پوځ حالت څارلو لکه څرنگه چې د کارمل لومړي پوځي سلاکار په مسکو کې د کي جی بی مشر اندريوف ته د رپوټ ورکولو په مهال وايي: "د پرچم د غړو شمېر اوس

يو زراو پنځه سوو تنو ته رسېدلی دی دا د سر سر کسان ممتاز وگړي دي او په عمومي توگه په پلازمېنه کابل، وزارتونو، مرکزي کمېټه، ادارو او ولايتي مرکزونو کې واک د همدوی په منگلوکې دی خو خلقيان ديارلس يا ديارلس نيم زره تنه دي چې په اردو کې اکثريت جوړوي ...، اندروپوف داسې هدايت ورکوي، خو اوس بايد د پرچم پراختيا چټکه شي". په افغانستان کې رښتيا څه تېرېدل؟، مخ (۲۲۹)

په پوځ کې د پرچم د غښتلتيا لپاره داسې پرېکړه وشوله چې د پوځ تعليمي بنسټونو ته پرچميانو ته د وفادارو ځوانانو پرته نور څوک جذب نشي. د دې کار لپاره يې د اردو په سياسي رياست کې (پرچمي ډگرمن نری) موظف کړ چې د نوموړي د هوکړې وروسته ځوانان په تعليمي موسسو کې نيول کېدل. خو د امنيتي وضعيت د خرابېدو له امله پرچميانو ته د وفادارو ځوانانو موندل ستونزمن شول. همدا لامل و چې په ۱۳۶۰ کال کې د تعليمي موسسو دروازې د ټولو علاقمندانو په مخ پرانيستل شي چې بيا هم د بېوزلو افغانانو بچيان اردو ته راتلل او د مسکو تمه چې پوځ پرچمي شي په واقعيت بدله نشوه. يوه ورځ په کابل کې د شوروي په سفارت کې داردو د گوندي ترکيب په اړه لوی پوځي سلاکار د رېوټ ورکولو په ترڅ کې سفير په قهر او غضب ويلي و: "دا پوځ، دا لعنتي پوځ بايد درې وړې شي ...!، دا پوځ ټول خلقي دی." (په افغانستان کې رښتيا څه تېرېدل؟، مخ ۶۶)

د شوروي اشغال په لومړيو کلونو کې اشغالگرو د پوځ د درې وړې کولو پلان نه درلود بلکې په تدرېج سره يې د پوځ د کمزوري کولو نڅښه پلي کوله ترڅو په اړين وخت کې کمزوری "لعنتي پوځ درې وړې کړي".

شورويانو د پوځ د کمزورولو لپاره لاندې گامونه پورته کړل:

-د کورنيو چارو په وزارت کې د اپراتيفي او جنگي قطعاتو جوړول.

-د قومي مليشو جوړول چې اکثراً د لږکيو قومونو څخه جوړېدې.

-د تسليمي قطعاتو په نامه د نويو وسلوالو جوړښتونو منځته راتگ د مجاهدينو د اډې شوروي لښکرو او شوروي سلاکارانو جذبولې

-د دولتي امنيت وزارت په چوکات کې د بل پوځ جوړول.

پاسنيو جوړښتونو د پوځ په پرتله زيات امتيازات لرل. لدې امله عسکري مکلفيت ته جوړ ځوانان همدې جوړښتونو ته مخه کوله او پدې ډول پوځ کمزوری کېده چې د درې ورې کولو چاره يې آسانېدله.

کله چې د افغانانو د اتلول مقاومت له امله شورويان اړ شول د ژبنو لوزنامه لاسليک او د افغانستان څخه د خپلو لښکرو وتلو ته غاړه کېږدي او د ملي روغې جوړې تگلاره غوره شي. حکومت د مجاهدينو (اشرارو) د مختلفو تنظيمونو سره پټې اړيکې ونيولې خو د دې ليدنو کتنو بهير او پايلې د خلقيانو سره نه شريکېدلې. خو د ملي پخلاينې د تگلارې د اعلان له لومړيو څخه څرگنده وه چې تنظيمونه د ملي روغې جوړې تگلاره نه مني. مسکواو نجيب دې حالت ته په کتو سره دې پايلې ته ورسېدل چې واک د اسلامي جمعيت او د شيعيه تنظيمونو سره وويشي. هغه مهال د شيعيه تنظيمونو قرارگاوي چې په اتوگونو مشهور وو په ايران کې وې يوازې د محمد آصف محسني تنظيم د ايرانيانو سره دا اختلاف له امله خپله قرارگاه کويټې ته لېږدولې وه. د دې لپاره چې د شيعيه گوندونو سره جوړه وشي لومړی بايد د اگوندونه متحد شوي وای همدا لامل و چې نجيب د صدراعظم، سلطانعلي کشتمند ورور اسدالله کشتمند چې په خټه هزاره شيعيه و او په هنگري کې سفير و دمقام په تنزيل سره په تهران کې شارژدافير مقرر کړ او هغه اوه شيعيه تنظيمونه د عبدالعلي مزاری په مشرۍ د (حزب وحدت اسلامي افغانستان) په يوه واحد گوند کې تنظيم کړل. پدې هکله فقير محمد ودان د نجيب له پلويانو څخه ليکي: "د وحدت حزب په يوه ايراتيڼي لوبه کې د دولتي امنيت د وزارت په مالي او تخنيکي

امكاناتو او د ولسمشر په تائيد جوړشو. «حقايق ، پندارها وكردارها» (مخ251)، خو فقير محمد ودان د دې اپراتيفي لوبې د څرنگوالي په اړه څه نه وايي. نجيب پدې كار سره شيعيه گوندونو ته ستر خدمت وكړ چې سره متحد يې كړل. معمولاً څارگرې ادارې په خپلو وسلوالو مخالفينو كې اختلافونو ته لمن وهي او په هغو كې اشعابونه راوړي خو نجيب چې د خاد د څارگرې ادارې مشر هم پاتې شوى دى خپل وسلوال مخالفان سره متحدوي. دا هم د اتل نجيب له عجايباتو څخه دي.

دلته ليدل كېږي چې نجيب په سياست كې هم اپراتيفي لوبې كولې. خو نوموړى پدې نه پوهېده چې مسكو دى (نجيب) هغه څه ته هڅوي چې پايله يې د افغانستان تباهي ده. البته نجيب اړ و د مسكو هر دستور ومني ځكه هغه مسكو واک ته رسولى و. هغه مهال د مسكونڅشه داسې وه چې په لومړي گام كې د هېواد لږكيو پورې اړونده تنظيمونه سره متحد كړي ترڅود خپلې اصلي موخې پلې كولوته لاره هواره كړي چې واک لږكيو ته ولېږدوي او دا كاريې د شمال ټلوالې په جوړولو سره د 1371 كال د ثور په اتمه په بري سره ترسره كړ. ځينو ځيركو خلقي پوځيانو لكه جنرال محمد آصف شور ، ډگروال محمد كبير كارواني او ډگروال محمدزي نيك مل د دې افغاني ضد بهير گواښونه ليدل او دې پايلې ته ورسېدل چې د مسكو - نجيب د دې نخشې په وړاندې ودرېږي. دوى د دفاع وزير شهناز تڼي سره گډه ژبه وموندله چې د دې پلان د پلې كېدو مخه ونيسي. پلان داسې و چې په پوځ كې د غنډ تركچې قوماندانان د خلقي ډاډ منو افسرانو له جملې مقرر شي كوم چې د دفاع وزير د هغوى د مقررولو واک درلود او پدې كاريې عملاً لاس پورې كړ.

که د اپلان عملي شوی وای د پوځ د غنډونو او کنډکونو د قوماندانانو د مخالفت سره د اشونې نه وه چې د 1371 کال د ثور د اتمې ننگینه معامله پیل شي .

د هغه مهال له بهیرونو او پېښو داسې ښکاري چې د تنې شوروي سلاکاران هم د نوموړي له دریغ سره همغږي وو . البته دا همغږي د خلقيانو او پرچميانو ترمنځ اختلافونو ته د لمن وهلو په موخه وه پرېله خوا شوروي سلاکارانو نجیب هم د خلقيانو گواښونو ته متوجه کاوه او هڅولو یې چې د خلقيانو د پیاوړتیا مخه ونیسي .

شورويانو ته د خلقيانو او پرچميانو کمزوري او منفي اړخونه څرگند وو لدې کبله یې په خورا آسانی سره د هغو څخه ناوړه گټه پورته کولای شوه . همدا لامل و چې دواړو اړخونو ته یې لمسونکي معلومات ورکول . د بېلگې په توگه شوروي اړخ نجیب ته داسې معلومات ورکړل چې یو شمېر خلقي جنرالان او افسران د حکمتیار د اسلامي حزب د شفا د شبکې سره اړیکې لري ، د نظام په وړاندې توطئه کوي او پدې اړه " د وسلوال پوځ د سرقوماندانۍ په غونډه کې د نجیب الله او یعقوبي له لوري لنډ گزارش ورکول کېږي چې گواکې دا توطئه د مشاورینو لخوا د کیهاني امکاناتو په استفادې سره کشف شوې ده . " درس های تلخ و عبرت انگیز افغانستان ، مخ (195)

پدې هکله عجیبه لا دا ده چې د دې توطئې په اړه د شوروي اتحاد په مرکزي ټلویزیون کې یادونه کېږي او یوه ورځ وروسته د کابل د ټلویزیون له لارې همدا خبر خپریږي .

پر بله خوا په مسکو کې افغان سفير سید محمد گلابزوی ته د شوروي په بهرنیو چارو وزارت کې خبرداری ورکول کېږي " که چېرې د نجیب د امنیتي دستگاه د برید په وړاندې سوله ئیز مقاومت ونشي نجیب د منظم اردو د

کمزوري توب لپاره ښايي د خلقيانو اته سوه تنه غوره خلقي افسران د شفا ترنامه لاندې بنديان کړي او پدې نيرنگ سره دځينو تنظيمي مشرانو د داخلي قوماندانانو سره د پردې شا د سياسي معاملو زمينه برابره کړي." (ظهور و زوال، د، خ، ا، مخ 144)

د پاسنيو دوو بېلگو څخه ښکاري چې شورويانو د عوامو خبره غله ته ويل غلا وکړه او د کورځاوند ته يې ويل وينس اوسه عمل کاوه . له بده مرغه نجيب اوتنې دواړو د مسکو پدې خاينانه لوبه ونه پوهېدل، د هېواد حساس اوناوک شرايط يې درک نکړل، د جوړجاړي لاره يې غوره نکړه او په تېره نجيب د مسکو د ناسمو معلوماتو له مخې د تني واکونه محدود، د دفاع وزارت د ستونزو په حل کې يې ناغېرې کوله او يوشمېر خلقي افسران يې هغه هم د شورويانو د رپوتونو او غوښتنو له مخې زنداني کړل او پدې ډول يې د خلقيانو او پرچميانو ترمنځ تلپاتې بې باوري او دښمني لا زياته کړله.

نجيب د شورويانو د همدې لمسونکو منافقانه معلوماتو له مخې څو تنه خلقي جنرالان او افسران بېله دې چې د دفاع وزير شهنوازتنې خبرکړي بنديان کړل چې دې پېښې د دفاع وزير او جمهوررييس يا په بله خبره د خلقيانو او پرچميانو اړيکې لا خرابې کړې او د 1368 کال د قوس په دولسمه پدې اړوند او د اردو د نورو ستونزو په اړه د جمهوررييس او دفاع وزير په کتنه کې د توندو خبرو په تبادلې سره غونډه يې له کومې اړينې پايلې پای ته رسېږي . تنی د غونډې وروسته د دفاع وزارت قرارگاه دارالامان، ته په رسېدو سره پوځ ته د پوځي چمتووالي (پوځي احضارات) امر ورکوي. سربېره پردې هماغه ماخوستن په پلازمېنه کې خپل باوري خلقي پوځيان چې جنرال محمد آصف شور او ډگروال محمد کبير کارواني هم پکې و دفاع وزارت ته راغواړي او دوی ته وايي چې "د ولسمشر سره

یې ډغرې وهلې دي او اوس څه وکړو؟" د غونډې د برخه والو د وړاندیزونو او نظریاتو په ترڅ کې آصف شور ویلي و چې "دا کار باید نه وای شوی او اوس باید چټک پوځي اقدام وشي". وزیر د دې وړاندیز په اړه ویلي و چې مرکزي کمېټې څلېرویشته ساعته وخت غوښتی دی (موخه د خلقي اړخ د مرکزي کمېټې څخه دی). د تنیې د دې خبرې په غبرگون کې آصف شور ویلي و: "ترملکه دې کړه ورکه دې کړه. او دا هم اضافه کوي، دا د گوندیانو کارنه دی". څلېرویشته ساعته څه چې ورځې او اونۍ تېرې شوې خوتنې خپلو ملگرو ته د کوم عمل دستور ورکړ.

د دفاع وزیر له خوا پوځ ته د تیارسۍ امر ورکول د ولسمشر په وړاندې بغاوت یا پاڅون دی او انتظار اېستل ځان وژنه او د خپلو ملگرو له برخلیک سره لوبې دي. که د احضاراتو څخه د تنیې موخه داوه چې ولسمشر وپوهوي په پوځ کې چې خلقيان یې د ملاتیر جوړوي له پامه ونه غورزوي او د هغوی خلاف کوم اقدام ونکړي دایې هم تېروتنه وه او ولسمشر دې بغاوت ته په کتوسره د داسې فرصت په تمه و او یا یې اړین تدبیرونه نیول چې یاغي وزیر او ملگري یې له ډگره وباسي. همدا لامل و چې څه دپاسه دریو میاشتو وروسته یې چې اړین احضارات ونيول، د دولتي امنیت او دوستمې ملیشو پر مټ په دفاع وزارت برید وکړ گواکې چې د پاکستان یا ایران په دفاع وزارتونو یې برید کړی دی او پدې ډول یې لسگونه تنه غوره خلقي افسران ووژل او سلگونه نور یې زنداني کړل. نجیب د ولسمشر په توگه دا شونتیاوې لرلې چې د دې ناوړه پېښې مخه ونیسي، شهنواز تنیې اوڅوتنه محدود ملگري یې لکه جنرال محمد آصف شور، ډگروال محمد کبیر کارواني، ډگروال محمدزی نېک مل، ډگروال شهنواز شیواني، ډگروال جعفر سرتېر او ډگروال فېروز بندي کړي. خو هغه په دفاع وزارت د وسلوال برید له لارې چې زیات ځاني او پرمېانه مالی تلفات یې لرل، او پایلې یې خورا ناوړه او

نه جبرانېدونکې وې خلقيان کمزوري کړي خو په واقعيت کې د مسکو افغاني ضد موخو ته د رسېدو لپاره وسلوال ځواکونه سره وجنگول. پدې کار سره يې هم پوځ کمزوری کړ، هم د کارمليانو په منگولو کې ولوېد او هم يې د خپل حکومت ملي او نړيوال دريځ ته زيان ورساوه.

دا هم د يادولو وړ برېښي چې د تنې له خوا پوځ ته د احضاراتو د امر ورکولو وروسته شوروي اړخ د منځگړي په توگه ډگر ته راوډانگل چې گواکې د خلقيانو او پرچميانو ترمنځ جوړه کوي خو عملاً يې په اورغوري تويول پدې اړه د وخت صدراعظم حسن شرق ليکي: "ورانسوف چې دا، خ، د، بگ د يووالي لپاره د هلوځلو مدعي و خو په عمل کې د ده د سفارت پر مهال د خلق او پرچم ترمنځ مخالفتونه زياتېدل او اوږدېدل کېدل چې دورانسوف په لارښوونه شوروي سلاکارانو د دواړو اړخونو د اختلافونو اورته په پکه وهلو کې بې اغېزه اوغلی نه و". (کرباس پوښان برهنه پاه، مخ 268)

د دفاع وزير له لوري پوځ د احضاراتو د ورکولو وروسته ولسمشر په لاندې دريو استقامتونو کې خپل فعاليتونه متمرکز کړل:

الف - تبليغاتي کمپاين چې گواکې شهنواز تنې کودتا کوي.

ب- د خلقيانو ترمنځ بې باوريو او بې اتفاقيو ته لمن وهل او د هغوی څخه سربازگيري.

ج- په کابل کې په خپله گټه او د تنې په زيان د وسلوالو ځواکونو په انډول کې بدلون راوړل.

همدا لامل و چې "د افغانستان د جمهوريت جمهور رئيس د خپل دريځ د پياوړتيا لپاره له هرې وسيلې کار اخيست چې خلقيان کمزوري کړي...، جمهور رئيس داسې گامونه او چټول چې پوځ په کابل کې کمزوری شی" د افغانستان غميزه او مېړانه، الکساندر لياخفسکی، روسی متن، مخونه

په کابل کې د پوځ د کمزوري کولو موخه څرگنده وه چې په کمزوري سیال
مرګونی برید وشي او هڅونه یې ورمات کړي.

دبې سره لنډېک برخلیک

د شوروي اشغال په مهال شوروي سلاکارانو ویل: "خلقیان لنډېک لري خو سرلري او پرچميان سرلري خو لنډېک لري." د افغانستان خلک دموکراتیک گوند د دوو سیالو ډلو په هکله د شوریانو دا ډول ارزونه بشپړه سمه وه او اصلي لامل یې په خپله شوریانو وو چې د خپل پوځي تېري په درشل کې یې داسې ماهرانه لوبه پرمخ بوتله چې د حفیظ الله امین په واسطه نور محمد تره کی ووژني او امین بیا پخپله دوی ووژني او پدې ډول خلقي سترلنډېک یې سره پاتې شي. د شوروي د خونړي یرغل وروسته خلقيان ظاهراً په دوو دښمنو ډلو، د امین په پلویانو او د امین په مخالفانو ویشل شوي وو. خلقيان په خپله لنډه واکمنۍ کې د کورنیو اختلافونو سره سره د پرچم په ځپلو کې بشپړ همغږي وو. د شوروي د اشغال پر مهال پرچميانو کوم کورني اختلافونه نلرل او د خلقيانو په وړاندې یې دریغ دا و چې خلقيان د پرچميانو د امر او نهی په لاس تړلیو همکارانو واړوي. که څه هم پرچميانو هوډ درلود خلقيان په بشپړ ډول له سیاسي ډگره وباسي خو شوریانو چې د هېواد اصلي واکمنان گڼل کېدل، پرچميانو ته د کارمل په واکمنۍ کې اجازه نه ورکوله چې د خلقيانو هڅونه ورمات کړي. کله چې په 1365 کال کې مسکو د کارملیانو د مخالفت سره سره نجیب واک ته ورساوه پرچميان هم د خلقيانو په شان د کورنیو اختلافونو په مزمنه ناروغۍ ککړ شول. د دې معنی دا کېږي چې په دواړو ډلو کې د اختلافونو سرچینه مسکو و. مسکو د خلقيانو او پرچميانو د طبیعي مشرانو په وړاندې مصنوعي مشران را پورته، تقویه او واک ته ورسول او پایله یې د دواړو ډلو ویشل شول. همدا لامل دی چې د پردیو سره او په تېره ځواکمنو دولتونو سره په اړیکو کې باید په احتیاط او ځیرکۍ گامونه واخېستل شي. د افغانستان

خڅه د شوروي پوځيانو د وتلو وروسته دواړه ډلې برخليک ټاکونکي پړاو ته ورننوتلې . پرچميان چې د واک اصلي مرکز گڼل کېده او د مسکو له هراړخيز ملاتړ هم برخمن وو ، پدې هڅه کې وو چې د ملي پخلاينې د تگلارې د پلې کولو په پايله کې د واکمن گوند په استازيتوب به يوازې دوی په ائتلافي حکومت کې گډون کوي . اوکله چې نجيب د م ، م د سازمان د ارادې سره سم د ائتلافي حکومت لپاره د ا ، خ ، د ، گ (وطن) استازي وروپېژندل يو خلقي هم پکې نه و . د شوروي لښکرو شتون خلقيانو ته د داموکلوس تورې (خنجر) په شان حيثيت درلود ، گوانبل يې اومشرانو يې د خلقي ليکو په وړاندې د پرچميانو د يکه تازې په وړاندې کوم مخالفت نه بنود او دا چې د يوه خوځښت په توگه د راڅرگندېدو جرئت وکړي د خلقي مشرانو ځانگړتياوو او وړتياوو ته په کتو سره يو خوب او خيال و . خو کله چې دشوروي پوځيانو وتل يقيني شول د خلقي مشرانو په رگونو کې وينې وبهېدې او په خوځښت راغلل . هغه مهال په واک کې شريکو خلقيانو بايد دوي ستونزې حل کړې وای . دصفوفو باور ترلاسه کول او دامين دپلويانو سره گډه ژبه موندل . د دې لپاره چې خلقيان خپل شتون او دواکمن گوند په مشرتابه کې خپل ځای ترلاسه کړي په سازمانونو کې يې دکنگرې درابللو سربېره نورې غوښتنې لکه په گونداودولت کې دواک دانحصار له منځه وړل ، دگونديپه کورني ژوند کې ددموکراسۍ ټينگښت ، د خلقي بنديانو آزادول ، دپوځ اودولتي امنيت دمنسويينو دامتيازاتو يوشان کول هم مطرح کولې . نجيب د خلقيانو دنبض دمعلومولو اودکنگرې د رابلونکودفعالانو دپېژندنې په موخه په گوند کې د نظرغوښتنې ډرامه پيل کړه چې اکثریت خلقيان دکنگرې درابللو غوښتونکي وو خو پرچميانو مخالفت بنود . کله چې دا موضوع په سياسي بېرو کې طرحه شوله د نجيب ځواب داو: "دکنگرې ددايرېدو وخت نه دی . هېواد دجگړې په حال کې دی

اوکارمليانو ددې لپاره چې دخليقانو او نجيب ترمنځ اختلافونه زيات کړي لدې مسئلې سره علاقه وښودله هغوی هم دکنگرې ددايرېدو سره سربېرواوه. "دنيښې پېړۍ خاطرې ، مخ 587، کله چې نجيب دکنگرې درابللوله توپان سره مخامخ شو ددې بهير هڅونکي يې ځېنې خلقي مشران گڼل اوپدې هڅه کې شو چې هغوی له هېواد بهر په دپلوماتيکو دندو وگوماري. دزيري په وينانجيب هغه ورغواړي اوورته وايي: "دشفاخانې دراپورله مخې ته زيات ناروغه يې بهتره ده ته پوند ته دسفير په څېر ولاړشې ، استراحت اوخپل علاج به هم وکړې. "زيری ددې وړاندیز له منلو ډډه کوي. لنډه موده وروسته ددولتي امنيت وزارت دشوروي سلاکارپه بلنه زيری دشوروي سفارت ته ځي. زيری ماخوستن ناوخته خپل کور ته دبېرته ستنېدو په لاره کې دکابل ژوبن ترڅنگ دېم هدف گرزې ده ته زيان نه رسيږي خو موټر يې ويجاړيږي او هغه په ټکسي کې خپل کورته ځان رسوي. ډاکتر نجيب عجيب طبيب و اوپه طبابت کې تردې کچې رسېدلی و چې مخکې له مخکې دگوندي مشرانو دناروغۍ دتشخيص وړتيا يې لرله ،درملنې ترتيبات يې نيول. دزېري سربېره کارمل يې هم يوه بېلگه ده. کله چې نجيب دکارمل پرځای دگوند مشرشو اوکارمل لاددولت مشر و هغه يې دځوانانو دسازمان يوې غونډې ته بللی و. په غونډه کې کارمل فريد مزدک دځوانانو ددموکراتيک سازمان منشي ته وويل چې دی غواړي غونډې ته وينا وکړي خو مزدک ورته وويل څرنگه چې تاسې ناروغ ياست اوتاسې ته تکليف کېږي اړينه نه ده چې وينا وکړئ کارمل وويل "من جوړتيا رهستم ، مريض نيستم " (زه روغ رمت يم ، ناروغ نه يم). مزدک ورغبرگه کړه چې نه تاسې ناروغ ياست.

نجيب دمسکو سره په همغږۍ کې گواکې دکنگرې بل هڅونکی سيدمحمد گلابزوی په مسکو کې سفير وټاکه "دخليقي اړخ غوڅ اکثریت دخارندوی په

کلوپ کې جرگه شول دوطنجار اوانجینر نظر محمد پرته ټولوپه یوه خوله وویل چې گلابزوی باید په هېڅ صورت خارج ته ولاړ نشي. "د دې لپاره چې گلابزوی قانع شي چې بهرته تگ ونه مني میر صاحب کاروال او جنرال محمد هاشم نوری دهغه کورته ورځي دخبرو په ترڅ کې "د شوروي سفارت نه د تېلفون زنگ راځي او گلابزوی ته خبر ورکوي چې له مسکونه ځانگړې الوتکه دده لپاره راغلې او په هوايي ډگر کې دده انتظار باسي. سبا ته باید حرکت وکړي. هغه هم موافقه وکړه او دخپلو کالیو په ټولولو یې پیل وکړ." درس های عبرت انگیز...، مخ 164، د شوروي سفارت څخه گلابزوی ته تېلفون بښي چې د افغانستان د دولت لارښوونه مسکو کوله اوانجیب د تمثیل لپاره په ارگ کې کېنول شوی و. نجیب نه بلکې شورويانو دا واک درلود چې څوک گونښه او چپرې یې مقرر کړي. بل دا چې گلابزوی دخپلو خلقي ملگرو په پرتله د مسکو ارادې ته ارزښت ورکاوه. دا چې د نجیب پلویان نن هم دهغه دخپلواکۍ او اتلولۍ سندرې وایي دوی په خپله دخپل شخصیت حقیقت نندارې ته اېږدي چې درواغجن او منافقین دي. اوس به دخلقیانو د دوو سیالو ډلو د جوړجاړي هڅو ته وگورو. هېرنشي چې د ملي روغې د جوړې د تگلارې دا اعلان دری کاله وروسته دامین پلویان چې شمېر یې 140 تنو شاوخوا وو په څو ډلو کې د بندڅخه خلاص شول. دخلقي ډلو د مشرانو او کدرونو د لیدنو کتنو په ترڅ کې په گډ کار ټینګار کېده. په لیکنه کې به د دوو غونډو چې هدفمنې کاري بڼې اوموځې یې لرلې بحث وشي. لومړۍ غونډه 1368 کال د کب د شپاړسمې خونړۍ پېښې شاوخوا یوه اونۍ مخکې د جنرال فقیر محمد په کور کې (مانېام) رابلل شوې وه. شاه محمود حصین په خپل مثلث بې عیب نومي کتاب کې دهغې په اړه بحث کړی چې دلته به یې لنډیز وړاندې شي. پدې غونډه کې له یوې خوا شاه محمود حصین، عبدالرحمن بسام، نصیر شمله دار، محمد آصف شور او

محمد کبير کارواني اوله بلې خوا صالح محمد پېروز، محمد علي هوما، محمد دوست وردک او کارگر گډون کړی دی. دنظر داختلافونو سره سره دکنگرې په رابللو هوکړه شوې ده. پدې غونډه کې محمد دوست وردک يوه پټه معامله ياپټه راز افشا کړ چې په زندان کې دوی ته دلوړوڅوکیو، مقامونو او قوماندانيو وعدې ورکړل شوې وې، ځينو ته دا لوړ مقامونه ورکړل شول خودی چې دنورو (موخه پرچميان دي) ښکارنشو حتی دتقاعد حق يې هم ورنکړ. ددې غونډې په بهير کې دحسين په خبره نابللې ميلمه، دزندان څخه آزادشوی ببرک شينواری هم راپيدا کيږي چې دنوموړي په راڅرگندېدو سره دغونډې بهير بلې خواته اوړي. دببرک شينواري په اړه غواړم خپله يوه خاطره دلته راوړم. د 1370 کال په ژمي کې ما په مسکو کې خپلې زده کړې پای ته رسولې وې او په ليليه کې مې ژوند کاوه. يوه شپه دفاروق ادراک په نامه يو خلقي زما کوټې ته راغی اوراته ويې ويل چې استاد اقبال وزيری د خلقيانو دواکمنۍ د اردو سياسي رييس راغلی دی نه غواړي دهغه سره وويني. ما چې له وزيری سره پېژندگلوي نلرله دادرک سره گډ دهغه کوټې ته ولاړم. وزيری په خپلو خبرو کې کارمل او شوريان ډېر وټکول اودنجيب په وړاندې پرتو ستونزو او کورنيو اوبهړنيو مخالفتونو ته گوته ونيوله، دظاهر شاه راتگ يې حتمي گانېه خوبيا يې هم دنجيب څخه په ملاتړ ټينگار درلود. ليکوال دوزيری دخبرو په پای کې ورته وويل اوس بايد څه وشي؟ هغه پدې اړه زما نظر وغوښت اوورته وويل شول: "ستاسې له خبرو پوه شوم چې حکومت هرومرو سقوط کوي. پردې اساس دنجيب دحکومت څخه ملاتړ ددې معنی لري چې دسرطان په ناروغۍ اخته ناروغ بېځايه لگښت وشي. لدې کبله زه به دمرگ په بستر کې پروت حکومت کې چې اولسي او بهرنی ملاتړ نلري کارونکړم. وزيری وويل لکه څرنگه چې گوندته راتگ داوطلبانه دی بېرته وتل هم

داوطلبانه دي خوستا داخبرې د ډگر جنرال شهنواز تڼي خبرې دي. ما په ځواب کې ورته وويل چې زه په داوطلبانه توگه دگونډڅخه نه وزم لومړی به ستاسو گوندي مشرانو ددې پوښتنې ځواب ترلاسه کوم چې ولې مو هېواد دې حالت ته راوړس او؟ ددې خبرې په اوږدو سره اقبال وزيرې جگ شو ، خپل بلاپوش يې واغوست او ويې ويل زه ځم او له کوتې ووت . هغه مهال ويل کېدل چې نجيب، ببرک شينواری او اقبال وزيرې شوروي اتحاد ته رااستولي وو چې ملکي او پوځي خلقي محصلين دنجيب ملاتړ ته راوبولي . دوهمه او وروستۍ غونډه دکب په دوولسمه دغلام دستگير پنجشيري په کور کې وه چې له يوه اړخه صالح محمدزېری ، غلام دستگير پنجشېری ، عبدالرشيد آرین او گلداد اوله بل اړخ څخه شاولي ، عبدالکریم میثاق ، عبدالحکیم شرعي جوزجاني او عبدالقدوس غوربندي وو. پدې هکله پنجشيري په خپل کتاب "ظهور و زوال حزب دموکراتیک خلق افغانستان" کې مفصل توضیحات ورکړي او دلته به يې د دواړو اړخونو دنظر داخلاف ټکو ته گوته ونيول شي.

الف - دپرچم سره په واک کې شریک اړخ دکنگرې په رابللو ټينگار درلود خومقابل لوري دکنگرې رابللو سره مخالفت کاوه .ب- دامین پلویانو پدې ټينگار درلود چې دیوالي په اعلامیه کې دا راوړل شي "دهرکودتايي عمل خلاف مبارزه وشي" ، مقابل لوری پدې باور و چې "دهر ډول ماجراجویی- په وړاندې که له هراړخ څخه وي مبارزه وشي" .ج- په حکومت کې شریک اړخ پدې ټينگار کاوه چې باید ددولتي امنیت او دپوځ دمنسوبینو د امتیازاتو توپیر له منځه یوړل شي خومقابل لوري په اعلامیه کې ددې مسئلې راوړل اړین نه گڼل .کله چې دامین دپلویانو دریځ ته وکتل شي کټ من دنجیب ددریځ کاپي ده .همدارنگه په غونډه کې پرېکړه شوې وه چې ددې غونډې په اړه به کومه اعلامیه نه خپرېږي . خو دوه ورځې وروسته دکب په

څوارلسمه دامین پلویانو د هوکړې خلاف یوه اعلامیه اوهغه هم یوازې په پوځ او څارندوی کې په خلقيانو ووېشله. عزیز اکبري چې د شوروي اشغال وړاندې داستخباراتي دستگاه له لورپورو څخه و او دامین داستخباراتي ادارې (کام) مشر هم پاتې شوی دی په زندان کې پنجشیري ته ویلي چې د شوروي دوخت د بهرنیو چارو وزیر شیواردنادزي په کابل کې دمیشاق اوشاولي سره دخلقيانو ددریځ دکمزورولو په موخه لیدنې کتنې لرلې. دامین پلویان نورخلقي مشران ملامتوي چې دپرچميانو سره گډې په حکومت کې برخه واخېستله خوددوی یو شمېر ملگري هم له زندان څخه دآزادېدو وروسته دنجیب دحکومت سره همکاري پیل کړه. دې ښاغلو ته ښايي دې پوښتنو ته ځواب ورکړي چې آیا کارمل اونجیب دواړه اشغالگرو واک ته ونه رسول ، آیا نجیب پرچمی نه و ، آیا تاسو کارمل اونجیب په 1357 کال کې له گوندڅخه ونه شړل اودملي ځاینانو په توگه مو اعلان نکړل؟ آیا تاسو دپرېکړې له مخې دملي ځاینانو (کارمل او نجیب) ترمشرۍ لاندې حکومتونو کې دلورپورو چارواکو په توگه کارکول ملي خیانت نه دی؟ البته دا پوښتنې نوروخلقي مشرانو ته هم متوجه دي. امین پلوی عبدالقدوس غوربندي نجیب ته د بندڅخه دخلاصو شوو بندیانو دلاندې دریو وړاندیزونو خبره کوي: دجلاگونددجوړول، له حکومت سره دخپلې کاري مخینې له مخې همکاري او یا په اوسني حالت یعنې په کورکې پاتې کېدل. دغوربندي دلیکنې له مخې نجیب دوی ته دجلاگونددجوړولو اجازه ورنکړه خو په واکمنۍ کې یې دبرخې اخېستلو سره موافقه وکړه اود زندان څخه دآزادشو کسانو چې شمېر یې له 120 تنو اوښت دولتي دندې ورکړي. دساري په توگه داکتر شاولي دسلاکار وزیر ، عبدالکریم میثاق کابل ښاروال ، شرعي جوزجاني دقاضی القضاات مرستیال ، غوربندي دملي جبهې مرستیال په توگه مقرر شول. که دامین پلویانو

مستقل گوند جوړ کړی وای بېله شکه زرگونو خلقيانو ددې گوند غړيتوب ترلاسه کاوه. پدې توگه دا، خ، د، گ چې غوڅ اکثریت يې خلقيان وو او ددې گوند څخه په وتلو سره نجیب په بې لښکره مشر بدلېده. سره لدې چې نجیب دوی ته د جلا گوند د جوړولو اجازه ورنکړه خو بیا يې هم نجیب خپل منلی مشر ګاڼه. کریم میثاق په مسکو کې د "نووستي آژانس" خبريال ته په مرکه کې ويلي و: "نور محمد تره کی د خلقيانو لارښود او ببرک کارمل د پرچميانو لارښود و خو ډاکتر نجیب الله دا، خ، د، گ لارښود دی". کله چې امین پلوه خلقي مشرانو ته نجیب د گوند جوړولو اجازه نه ورکوله معنی يې داده چې هغوی يې د مدني حقونو څخه هم محروم کړل خو د څوکیو د ترلاسه کولو په پار له خپل مدني حق هم تېر شول. نجیب داسې ډلو ته د سیاسي فعالیت اجازه ورکړله چې سل تنه پلویان يې نلرل خو داویا - اتیا زرو خلقيانو مشرانو ته د سیاسي فعالیت اجازه ورنکړه خو مشرانو يې د څوکیو د لاسته راوړلو په بیه ستر خلقي لښکر د نجیب د حکومت د ستونو د ټینګولو په چوپړ کې د تېر په څېر وساته.

که دا لیکنه په څو کړښو کې راوړنغاړو ویلای شو چې د شوروي د اشغال له لومړیو شېبو څخه دا، خ، د، گ د واکمنۍ تر نسکورېدو پورې د خلقي فرکسیون غوڅ اکثریت مشران د افغانستان د ملي ګټو د دفاع په سنگر کې ونه درېدل. دهغو خلقي مشرانو څخه چې د پرچم سره په واک کې شریک کړل شول داسې یو څوک پکې پیدانشو چې د خلقيانو د ستر لښکر لارښوونه وکړي. دراديو څخه د اعلاميې د اورېدلو وروسته چې دامین د دولت مشران د کابل راديو تالار ته ورشي یوه مشر دا فکر ونکړ که دی او یا نور مشران بنديان کېږي صفوف څه وکړي؟ لدې امله اړینه برېښي کوم لیکلی یا شفاهي دستور چاته ورکړي. له زندان څخه يې هم کوم دستور ستر خلقي لښکر ته ورنکړ. دراديو اعلاميې ته د خلقي مشرانو لیک وېل ښيي چې ټولو

د شوروي خونړي يرغل په وړاندې منفي غبرگون نه دی ښودلی . که چا منفي غبرگون ښودلی وای پټ شوي به و اويا به له هېواد څخه وتلي وای چې داسې يوه بېلگه شتون نلري . د صالح محمد زيري په وينا خلقي مشرانو هلته بېرک کارمل ته تېريکي خط وليکلو . د زيري له قوله لومړی دا تېريک خط بارق شفيعي ليکلې و " خو ميشاق هغه څيرې کړاو ويل چې بارق بيا هم کارمل تر ضرورت زيات ستايلی او غير لازمي خبرې يې ليکلې وې . وروسته ميشاق دبېرک کارمل په نامه تېريک خط وليکلی . " (زېری . دنيمې پېړۍ خاطرې ، مخ 452) ليکوال ته څرگند شوي نه دي چې دا مبارکي نامه چا اويا کومو مشرانو لاسليک کړې ده خو دا ويلاى شو چې کارمل ته مبارکي ويل اشغال ته دلبيک ويلو معنى لري . دا چې اشغالگرو يوشمېر خلقي مشران بنديان او نور يې په واک کې شريک کړل هغه داشغالگرو دمشهور فورمول " بېل يې کړه ، اېل يې کړه " يوه برخه وه نه دا چې هغوی داشغال پلويان يا مخالفان وو . دا مشران او مريدان يې دشوروي پدې خلقي ضد او افغاني ضد لوبو نه داشغال په درشل کې وپوهېدل ، نه داشغال په لومړيو کې ، نه دنجيب دواکمنۍ پر مهال اوډېرى يې اوس هم نه دي پوهېدلي او هماغه پرونى . بابولالې تکراروي . هراړخ ځان سلامت او مقابل لورى ملامت گڼي پداسې حال کې چې دواړه اړخونه ملامت دي . دخلقي مشرانو دډار ، بې تفاوتۍ ، مقام غوښتنې او نه وړتيا له مخې د خلقيانو سترلښکر دوولس کاله اوڅلور مياشتې دشوروي اشغالگرو او دپرچميانو په گټه وکارول شو اوزرگونه تنه يې لکه داختر دقربانۍ دپسونو په څېر قرباني شول .

د 1368 کال د کب د شپاړسمې د خونړۍ پېښې رښتیا

د 1368 کال د کب په شپاړسمه د دارلaman په تاریخي ماڼۍ د دولتي امنیت د وزارت ځواکونو او د دوستم ملیشو د برید سره جوخت د دفاع وزیر شهنواز تڼي په قوماند جیت الوتکوپه ارگ او د دولتي امنیت په پنځم ریاست بمبارۍ وکړې. دا پېښه حکومت د تڼي - گلبدین کودتا وبلله پداسې حال کې چې ځېنې څېړونکي هغه پوځي ټکر او نور هغه د خلقيانو او پرچميانو وروستی زور ښودنه ګڼي.

دالیکنه د دې پېښې څغلنده ارزونې ته ځانګړې شوې ده. له یاده ونه باسو چې یو څېړونکی هغه مهال د ځانګړې سیاسي او ټولنیزې پدیدې یا یوې پېښې رښتیني انځور کارلی شي چې د هرڅه دمخه یې اصلي لامل او دوخت د واکمنو شرایطو جاج واخلې. د دې پېښې لامل باید د خلق او پرچم د تلپاتې دښمنیو سربېره د افغانستان په اړه د شوروي اتحاد په تګلارو کې ولټول شي. که څه هم هغه مهال شوروي لښکرې له افغانستان څخه وتلې وې خو دوخت د دولت ماشین د شوروي اتحاد په تېلو، وسلو، مرمیو، غنمو، پیسو، مشورو او دستورونو چلېده او د دولت د مشرتابه اکثریت د شوروي څارګرې ادارې (کۍ جی بی) په لاس کېښول شوي نیالګي وو چې د دې دولت مشر (نجیب) یې خپل طلايي بچۍ ګاڼه.

د افغانستان په اړه د مسکو د تګلارې د پوهېدو په موخه به دهغه مهال د وسلوال پوځ د لوی څارنوال جنرال محمد هاشم نوري واورو. جنرال نوري د واکمن ګوند د مشرتابه او شوروي سلاکارانو له درناوي برخمن و. له همدې کبله شوروي سلاکارانو په ځېنو مسئلو کې ورسره سلا مشورې کولې.

جنرال نوري وايي "په ۱۳۶۷ کال کښي دهيواد سياسي وضع ډيره ترينگلې بريښيده ... ، زه تر يوه ژور فکري غور وروسته ورينیکوف (لوی پوځي سلاکار) ته ورغلم او د هغه سره مي د افغانستان پر رواني سياسي وضعي بحث وکړ او د ده نه مي وغوښتل چي پر رواني پيچلي پروسې په داسي حال کښي چي روسان د وتلو په درشل کښي دي روښنايي واچوي البته تر ډېرو خبرو اترو وروسته ورينیکوف رانه وپوښتل چي په خلص ډول خپلي پوښتني راته ووايه؟ ما ورته وپوښتل ؛

۱. تاسي په څه ډول غواړئ چي زموږ له هیواده ووزئ زموږ دولت بايد ديوه پياوړي ځواک په څير پاته سي او که غواړئ چي موږ کمزوري او لاس تړلي د رقيبانو په مقابل کې ودرېږو؟

۲. که چيري امکان ولري د مسلحو قواوو ټول محاربوي قطعات او جزوتامونه دې يعني هوايي، ځمکني، اردو، امنيت دولتي او څارندوی محاربوي قوا وي دې تر يوې قوماندې لاندې د ملي دفاع وزارت په تشکيل کښي ورکړه سي؟

د دې دوو پوښتنو په اوږدو سره ورينیکوف دومره په قهر او غصه سو چي ما يې هېڅ فکر هم نه کاوه اونه مي داسي طمع له ده نه درلوده خو په وضعيت پوه سولم او په حوصله مي بحث واپراوه او تر څو خبرو وروسته ترې رخصت سولم او کورته ولاړم مگر تر يوه ژور تحليل وروسته دې نتيجې ته ورسيدل چي ما ډيره ستره اشتباه وکړه چي ورينیکوف مي په دې پوه کړ چي موږ په سياسي وضع پوهېږو ، ځکه روسانو پخوا داسي فکر کاوه چي موږ پښتانه افسران پوره اگاهي نلرو خبردوې ورځي وروسته يوه نابلهده روسي تيلفون راته وکړ چي مازديگر څلور بجې د څرک پر غاړه ودرېږه او ماته انتظار وباسه زه راځم ته مي په کار يې ، همداسي وسول څلور بجې يو موتر راغی زه يې واخيستلم او په زړو مکروريانو کښي يې خپل کورته

بوتلم هلته هم د ډوډۍ ميز تيار جوړ و او کرار کرار مو په خوړلو پيل وکړ. زموږ مجلس ټول پر هغه دوو پوښتنو راگرځيدی چې ما د ورنیکوف څخه کړې وې زه هم ورته پوه وم او دی هم ډیر زیرک و د شپې دوې بجې سولې اخر ما ورته وویـل چې ته یوازې پوښتنې کوې نسې کولای چې د وضعي دتحلیل په اړوند هم څه ناڅه وږغیږې او یو څه روښنایي پر وا چوې ده په داسې حال کښي چې اواز یې رپرږیدی راته وویل هو وایې وره هرڅوک چې د داکتر نجیب الله په مقابل کښي ودریږي موږ به هغه له مینځه یوسو ولو که د کابل په ښار کښي د وینو ډم هم ودریږي د دې خبري په اوریدو سره ماته هم د ویلو نور څه نسول راپاته او ده هم ټول په یوه را خلاصه کړه زموږ خبري پای ته ورسیدې او زه یې خپل تر کوره پوري ورسولم. زه پوه سولم چې روسان په یوه عمل لاس وهي ځکه په پر هره لور د دوی برخورد او کړونو تغیر وموند دوی کوښښ کاوه چې اردو کمزوری او دولتي امنیت وپرسوي هري خوا ته یې لاس اچاوه ترڅو د دې لپاره یې لاره هواره کړي چې د ۱۶ د حوت حادثه رامینځ ته کړي او دحوت دمیاشتي کودتا مستقیما د داکتر نجیب الله تر رهبري لاندې پلانگذاری او عملي کړي او دا کا مستقیما د روسانو په دستور او حمایت تر سره سو او په مجموع کښي دحزب ټول پښتانه رهبري کادرونه بندیان او پښتانه افسران له اردو نه وباسي او زمینه دې ته مساعده کړي چې د مسعود نظار شورا په اساني په کابل را ننوزي" (شهنوازتنی ولې کودتا ته اړووت ؟ (1)، اجمل اټک یوسفزي ، فیسبوک ، 2020 (6, 6) ,
 ددفاع وزیرشهنوازتنی له لوري د1368 کال دقوس په دولسمه پوځ ته دتیارسۍ ورکولو قومانده چې دنجیب په وړاندې دتبی له خوا یوتپل شوی خواحساساتي غبرگون وهغه څه وچې نجیب غوښتل ترڅو ورته لاسوند پیدا شي تبلیغاتي کمپاین پیل کړي چې گواکې تنی کودتا کوي او پدې ډول

تنی په اذهانو کې ښه وټکوي. دتنی لخوا دپوځي احضاراتو دقوماندې ورکولو وروسته دهغه له کړنو داسې ښکاري ، هغه غوښتل نجیب دې ته متوجه کړي چې د پوځ خلاف که کوم گام اوچتوي هغه ناوړه پایلې لري. ډگروال عبدالمجید چې هغه مهال داومې فرقې سیاسي آمر و اودتنی سره یې ښه روابط لرل دتیارسی. دورکولو څه موده وروسته تنی ته ورغلی و چې دامهال دتنی سره میرصاحب کاروال هم ناست دی وایي: " دخبرو په ترڅ کې دپوځي احضاراتو خبره راپورته شوه تنی کاروال ته وویل ماخپل کار وکړ اونجیب مې متوجه کړاوس ستاسوسیاستوالو کاردی چې څه وکړئ! " همداراز شاه محمود حصین دکب د شپارسمې خونړۍ پېښې دوې دری ورځې وړاندې چې وضعیت خورا پېچلی و اودپوځي ټکر ښې ښانې ترسترکو کېدلې دجنرال آصف شور په غوښتنه له تنی سره ولیدل ترڅو هغه قانع کړي چې په دې ټکر کې بری دهغه اړخ دی چې برید وکړي. تنی ډاډ ورکړی " چې موږ ددفاع لپاره چمتووالی لرو اوداندېښنې ځای نشته ". (مثالث بی عیب مخ 495)

دپورتنیو دوو بېلگو څخه برېښي چې تنی د برید (کودتا) هوډ نه درلود ، دفاعي دریځ یې غوره کړی و اوډاډمن و چې ددفاع وس لري. دتنی اودنوموړي دیوشمېر ملگرو تېروتنه داوه، پدې نه پوهېدل چې ځېنوملگرو یې دوه گونی اوحتی دری گونی رول لوباوه ، یوه برخه یې ظاهراً دده سره سربېراوه خو دنجیب په چوپړ کې ولاړ و اونورو یې دشوروي سلاکارانوسره اړیکې لرلې. کله چې دعمل وخت راغی دارنگه وگړي یابې تفاوت پاتې شول اویایې دنجیب له گربوانه سرونه راپورته کړل. پنجشیری دساري په توگه دجنرال محمدهاشم زرمتي اوجنرال شیخ محمدباوریادونه کوي. له بله پلوه پداسې یوه حالت کې چې په پلازمېنه کې پاتې داردو جزواتامونه په خپل دایمي وضع الجیش (قطعاتو) کې په ورځنیو چارو

بوخت وي اوله ناخايي برید سره مخامخ شي جگړې ته يې چمتو کول وخت نيسي چې پايله يې ماتې ده.

دتيي له لوري پوځ ته دتيارسی ورکولو وروسته دخليقانو اوپرچميانو ترمنځ دبربنډې مخامختيا نښې نښانې له ورايه څرگندېدې چې هغه دپرچميانو له لوري دتيي دکودتا تبليغات او دخليقانو لخوا دخپل خيالي زور اوقوت څرگندونې وې. لکه څرنگه چې هغه مهال دواک اصلي مرکز پرچم گڼل کېده دعمل نوبت ددې ډلې سره و او دشوروي اتحاد له هراړخيز ملاتړ هم برخمن و. دا ډول حالت دې ته لاره هواره چې دهر اقدام نوبت دپرچميانو سره وي. پردې بنسټ دلوبي گټونکي (نجيب) او (تني) بایلونکي دی. نجيب دکودتا دکمپاين ترڅنگ دوطنجار، انجينر نظر، پکتيڼ او دې ته ورته نوروخليقانو اوخاد له لارې دخليقانو جذبولو بهير لاپياوړی کړ. سربېره پردې يې په کابل کې ده ته د وفادارو ځواکونو پياوړتيا او د مقابل لوري دکمزورولو بهير هم غښتلی کړ.

خلفي مشرتابه دپوځي ټکر ناوړه پايلو ته په کتو سره دنجيب سره دپخلاينې لاره غوره کړه. دقوس په نولسمه يې ددستگيرپنجشيري په کورکې غونډه وکړه او دې پرېکړې ته ورسېدل: "د افغانستان د مسئلې پوځي حل روښانه راتلونکې نلري...، لدې امله بايد په ډله ئيزه توگه مبارزه وشي ترڅودخلکو اووسلوال پوځ غوښتنې دسوله ئيزې لارې دنړيوالو بنسټونواو دم، م د سازمان ترڅارنې لاندې عملي شي...، دوه ورځې وروسته څلورکسيز خلقي پلاوي (پنجشيري، نياز محمد مومند، گلداد، جنرال نظر محمد) دنجيب سره وکتل او د ستونزې دحل په موخه اړينې هوکړې ته ورسېدل او عملي گامونه هم اوچت شول..." (ظهورپروال ح، د، خ، ا، دوهم ټوک، مخونه 145 -

خلفي مشران پدې پوهېدل چې هرڅه دشورويانو په لاس کې دي همدا لامل و چې څلورکسيز پلاوي دوه ورځې وروسته دشوروي سفير سره وکتل. دنورو خبرو اترو ترڅنگ دا وړانديز وشو چې "د دولتي امنيت دوزارت د زياتو واکونو دمحدودولو په موخه دې ددې وزارت دپوځي معاونيت تشکيل او پرسونل ددفاع وزارت په تشکيل کې راوستل شي. په مقابل کې سفير په نيولي غږ دشهنوازتيي بغاوت گوندي اودولتي ضدبغاوت اودملي دموکراتيک انقلاب په زيان وگانه او محکوم يې کړ". (ظهور وزوال...، مخ 147) خوسره لدې سفارت ددواړو اړخونوترمنځ منځگړيتوب ته راودانگل او په سفارت کې يې دنجيب اوتنيي ليدنې ته لاره هواره کړه او دواړو يو هوکړه ليک لاسليک کړ. ددې هوکړه ليک په اړه ډگروال محمدکبير کارواني له تنيي پوښتلي و چې کوم تضمين شتون لري چې هغه به پلي شي چې دې پوښتنې ته ځواب شتون نه درلود.

دنجيب سره دکتنيي وروسته دتوافقاتو د عملي کېدو بهير اودپوځي بنديانو خلاصېدل پيل شول. دې بريا ته په کتو سره کاروال اوتنيي دولسمشر کورته دوطني دود اودستور له مخې ورغلل ترڅودهغوی ترمنځ خوا بدي اوسو تفاهم په بشپړ ډول له منځه لاړ شي. همدارنگه نجيب د سياسي بيرو په غونډه کې رپوټ ورکړ: "مسائل حل شوي دي. ملگري تنيي هم تېروتنه وکړه او ما هم جدي چلند وکړ ځکه موږ د جگړې په شرايطو کې يو ټول سو تفاهمات حل شوي اوسردن نه داسې شی زموږ ترمنځ نشته چې حل نشي". (درس های عبرت انگيز...، مخ 201)

که څه هم دخلقيانو او پرچميانو هوکړه پلې کېدله خودتنيي دکودتا خبره توده وه. ددلوې په مياشت کې بيا دزداني کولو لړۍ پيل شوه چې خلقيان يې اندېښمن کړل. دخلقيانو اندېښنه هغه مهال زياته شوله چې دکب په

ديارلسمه او خوارلسمه دکابل ښار کې د دولتي امنيت ځواکونه ترسترگو شول او د ښار په ځېنو برخو کې ځای پر ځای شول.

خلفي مشرتابه پرېکړه وکړه چې د حالاتو دارزوني لپاره ولسمشر ته ورشي. مخکې لدې چې ولسمشر ته ورشي د دفاع وزير سره گوري ترڅو دهغه دريغ هم ورته څرگند وي. د تنهي سره دکتو وروسته د د کب پنځلسمه (مازديگر ناوختي صالح محمد زېري ، دستگير پنجشيري ، نياز محمد مومند او جنرال نظر محمد نجيب ته ورځي. نجيب دوی ته دنده سپاري چې سبا ته خپل وړاندیزونه ده ته وسپاري او دوی د سولې دکميسيون په نامه يادوي. نوموړی پلاوی دمومند پرته خپلو کورونو ته ستنيري او مومند ته دنده سپاري چې تنهي ته ورشي او دخپلې کتنې رپوټ هغه ته ورکړي. داسې ښکاري چې نجيب پلاوی غولولی دی ، د پلاوي دوتلو وروسته تنهي ته دگواښ زنگ شرنګول شوی دی. لدې امله تنهي او مومند دې پايلې ته رسېدلې دي چې سباته له هېواد څخه پښې سپکې کړي. مومند خپل کورته ځي او تنهي خپل ياور د هوايي قواوو پخواني سياسي آمر دگروال محمد حکيم چې دامهال د هوايي پوهنتون دپلان آمر دی استوي چې هغه دوزير دفتر ته راوړي. وزير د هوايي قواوو د سياسي آمر جنرال رسول څخه شکايت کړی چې په خوست کې پروت دی او خپلې دندې ته نه راځي او تنهي دمحمد حکيم نه غواړي چې دا ډمن پيلوتان وروپېژني. د شپې يوولس بجې شاوخوا وزير د هوايي اومدافعه هوايي قوماندان جنرال عبدالقادر اکا ورغواړي او ورته ويل شوي چې په دفاع وزارت بريد ترسره کېږي او دواړه پدې سلا شوي چې تنهي سبا سهار بگرام ته لاړشي. سهار وختي تنهي ديوه جيب په واسطه د دارالامان له ماڼۍ وځي او د دارالامان - چهارکلا له لارې ځان سيلو ته رسوي او هلته خپله کورنۍ، مومند او دهغه د کورنۍ سره يوځای په شيرپور کې 22 لوا ته چې قوماندان يې جنرال عزيز الرحمن دی

ورځي او دهغه ځای څخه د زړهپوش په واسطه خواجه رواش اوبیا ځانونه بگرام ته رسوي. دتني په دستور پرچمی جنرال عبدالفتاح د هوایي قواوو قوماندان په کومه کوټه کې ترڅارنې لاندې نیول کېږي.

په همدې ورځ د کب په شپاړسمه یوولس بجې شاوخوا نجیب جنرال نظر محمد ته تلفوني وایي چې د سولې کمیسیون دې په یوه بجه ده ته ورشي. کمیسیون د مومند پرته چې هغه ونه موندل شو دیوې بجې مخکې په مرکزي کمېټه کې د پنجنشیري دفترته ورځي او تلفوني ولسمشر ته دورتلو خبر ورکوي خو هغوی ته ویل کېږي چې نجیب نشته اودوی دې انتظار وباسي. لږ وخت تېرېږي چې په ارگ بمبارۍ پیلېږي اود پنځو بجو شاوخوا چې بمبارد درېږي وسلوال کسان راځي اود سولې کمیسیون (زېږی ، پنجنشیری، نظر محمد) ارگ ته بیایي او هلته یې بنديانوي. وروسته تبلیغات کېږي چې دوی په مرکزي کمېټه کې دا اعلاميې سره ناست و چې د خلقيانو کودتا بريالۍ شي دا اعلامیه دراديو تلويزيون له لارې خپره کړي. خلقيانو د پرچميانو له لوري د برید گواښ ته په کتو سره پرېکړه کړې وه چې د برید په مهال به خلقي مشران په پلچرخي کې د زړهدارو پنځلسمې لوا ته چې قوماندان یې خلقي جنرال عبید گل و ځانونه رسوي ترڅو خوندي وي. دتني له لوري په ارگ د هوایي بمباریو په اړوند باید وویل شي چې د پیلو او ټانگ ځواکونو د ګډو عملیاتو پرته هېڅ ګټه نلرله. دتني دا ډول چلند په حقیقت کې دهغه لوبغاړي چلند ته ورته دی چې منل شوي اصول او مقررات چې لوبې ته ټاکل شوي په پام کې ونه نیسي او غواړي پرته له هغو سیال له پښو وغورزوي.

د سلطان علي کشتمند په وینا د پوځي ټکر "یوه ورځ وړاندې ویل کېدل د هوایي او مدافعې هوایي ټول ځواکونه د دولت پلویان دي ، خو وروسته څرګند شول چې جنرال قادر آگاه د هوایي قواوو قوماندان تر وروستیو شېبو

پورې وطنجار غولولې و. "یادداشت های سیاسی و رویدادهای تاریخی ، مخ 1008) دایا بښي چې د کب په پنځلسمه نجیب دخپل ملکي اوپوځي ټیم سره په ټولو جزئیاتو دسیالو اړخونو په شونتیاوو اودځواکونو په انډول بحث کړی چې پوځیان ورته د"وضعیت محاکمه " وایي ، خوداچې جنرال آگاه ووطنجار غولولې و محاسبه یې یوڅه نیمگړې راوختله . همدا لامل و چې ددفاع وزارت دقرارگاه 235 قطعي سربېره یوازینی ځواک چې ددولت خلاف ودرېد هوایي ځواک و.

داهم باید وویل شي چې په دفاع وزارت دبرید په موخه دپرچمي جنرال محمدنبی عظیمي په وینا دحملې دوه واریانته په پام کې نیول شوي و ، هغه یې په خریطو کارلې او ولسمشر یې ددوهم واریانت منظوري ورکړې وه .داددې ښکارندوی دي چې په دفاع وزارت برید ته پوره چمتووالی نیول شوی و اودکب په دیارلسمه اوڅوارلسمه بریدکونکو ځواکونو دکابل په ښارکې مشق اوترمین (پوروا) هم ترسره کړه اودکب په شپاړسمه ددې خریطې اودپوروا پرېنست په دفاع وزارت عملیات ترسره شول . عملیات ددفاع وزیر په دفتر باندې دخادد پنځم ریاست دلوا دتوپچي دکنډک په ډز پیل شول اوددارالامان تاریخي ودانۍ ته یې خورا زیان ورساوه . دکب په شپاړسمه دغرمې مخکې په ځېنومرکزي جزوتامونو ، ددفاع وزارت ریاستونو اوپوځي پوهنیزو بنسټونو کې شکمن خلقي افسران ونيول شول چې ځېنې یې ووژل شول .دلته به یې دحربي پوهنتون بېلگه راوړل شي: " دسهار دلسو بجو شاوخوا دح، پ قوماندان جنرال عبدالستار دیاور دفتر ته شکمن خلقيان راغواړي او هغوی دسینما لاندې په زیرزمینۍ کې بندیانوي.دڅه وخت وروسته دانظباط دټولي قوماندان هلته ورځي اودتدریساتو رییس ډگروال محمدزي نیکمل ته وایي چې تاسې قوماندان صاحب غوښتي یاست . هغه ورسره ځي خو وروسته دهغه مړی دترمیم خانې

ترشاه په يوه کنده کې چې د پيژندو نه و موندل کېږي. د تېراېستني په موخه اوازې خپرېږي چې هغه غوښتل و تنبتي او وويشتل شو. خو واقعيت داسې و چې هغه د قوماندان د دفتر څخه چې په څلورم پوړ کې و په کښولو سره په زينو کې کښته کړل شوی چې د پيژندلو وړنه و او د ترميم خانې شاته وژل شوی دی.

که دا ومنل شي چې نيکمل کودتاچي و خوآيا بېله محاکمې او پدې وحشيانه ډول د يوه افسر وژنه د منلو وړ ده؟ د کودتا په تور نه يوازې نيکمل بېله محاکمې و وژل شو بلکې يو شمېر خلقي افسران لکه جنرال آصف شور ، ډگروال کبير کارواني ، ډگروال شهنواز شيواني ، ډگروال فېروز ، ډگروال جعفر سرتېرو او ډگروال سيدانور چې ټول يا استادان اويا په غير محاربو بنسټونو کې دنده لرله او په جگړه کې يې برخه نلرله و وژل شول .

د پېښې يوه ورځ وړاندې د مزار شريف د هوايي گارنيزيون خلقي قوماندان جنرال ولي لدې امله بندي کېږي چې د اړتيا په وخت کې د مزار شريف هوايي ځواک د نجيب په گټه و کارول شي او د ټکر په مهال د مزار جهت الوتکو د بگرام هوايي ډگر بمبارد او د الوتنې ليکه (رنوي) له استفادې ووتله ، تنی او ملگري يې اړ شول پاکستان ته و تنبتي. د پام وړ خبره داده چې د تني سره په تنبېدلو کسانو کې يوازې يو نفر ملکي د اسلامي جمعيت غړی ، د بدخشان اوسيدونکی ، د کابل پوهنتون د ښوونې او روزنې د پوهنځي استاد غلام جيلاني يفتلي و. د دې څخه ښکاري چې تني د ناکامۍ په صورت کې هوډ درلود چې د اسلامي جمعيت تر کنترول لاندې سيمې ته پناه يوسي او يفتلي دراه بلد په توگه ورسره مرسته وکړي. دا بيا د حکومت د تني - کلبدين دگړي کودتا ته تبليغات تر پوښتنې لاندې راوړي. داسې هم ويل کېږي چې د کب په شپاړسمه د بگرام په هوايي ډگر د مسعود د ځواکونو لخوا توغندي و توغول شول او تنی له خپل هوډ څخه چې اسلامي جمعيت ته پناه يوسي واوښت او

پاکستان ته تښتي. که ټپي دحکمتیار سره اړیکې درلودلای نو دحکمتیار ترکنترول لاندې سیمو لکه دخوست ژورې ته به تښتېدلای وای او یا به په اصطلاح دکودتا په ورځ دحکمتیار ځواکونو په کابل کوم برید کړی وای. پدې اړه صدراعظم سلطانهعلي کښتنمند لیکي: "پدې هکله چې ویل کېږي شهنواز ټپي مخکې له حکمتیار اود پاکستان دپوځي استخباراتي ادارې سره اړیکه درلوده کوم مدرک نشته، خو هغه ښايي بله لاره نلرله چې یوازې ځان هلته (پاکستان) ورسوي." یادداشت های سیاسی ورویدادهای تاریخی، مخ 1011)

کښتنمنداخبره هغه مهال کوي چې نه دی صدراعظم دی اونه یې پرچمیان په واک کې دي خو هغه مهال چې نوموړی صدراعظم و دټپي - گلبدين دکودتا نغاړې یې ډنگولې. اوس قضاوت کېدای شي چې اشغالگر څرنګه لوېدلې کسان واک ته رسوي.

دکب دښپارسمې پېښه تاريخپوه کاندید اکادميسين محمد ابراهيم عطايي دافغانستان په پوځي پوتانسيل کې چاودنه ګڼي او هغه داسې ارزوي: "دکی جی بی فعالانو وضعه داسې راوستله چې ټپي اغفال اونجیب الله ته ووايي چې په ناڅاپي ډول پر هغه برید وکړي. داپلان داسې ماهرانه ترتیب شوی و چې جنرال ټپي په وروستیو شېبو کې وپوهېږي، په بیړې سره هوايي بمبارۍ پیلوي او داسې ښيي چې لومړی برید دټپي له لوري ترسره شو...، نجیب یې دګوندي اوسياسي پلوه کمزوری کړ اودکارمل ملګرو چې تردې مهاله یې پټ فعالیت درلود دنجیب خلاف یې څرګند مخالفتونه پیل کړل، ځکه چې نجیب کمزوری شوی و" "نګاهی مختصر به تاریخ معاصر افغانستان، مخونه 452-453)

سترجنرال ګاریف دنجیب سلاکار هم دا پېښه دکی جی بی کار ګڼي او لیکي: "د 1990 کال د بغاوت (کودتا) پرمهال چې مخکې مې پدې اړه خبرې

کړې وې لکه څرنگه چې زه وروسته پوه شوم زموږ دکی جی بې استازی دجمهوررییس نجیب له مخکنیو چمتووالي خبر و خوداسې معلومیږي مسکومېشتو آمرانو هغه (نجیب الله) ته اجازه نه وه ورکړې چې موږ خبرکړي حتی دروسیې ددفاع وزیر اولوی درستیز یې هم په مسکو کې نه وو خبرکړي. "که چېرې پدې پېښه کې دکی جی بې لاس نه وای اوشوروي سلاکارانو حکومت ته د خلقیانو په ځپلوکې مرسته نه وای کړې په کوم منطق سره ددې پېښې وروسته شوروي سلاکارانو ته مدالونه ورکول کېدل چې یوازې د کورنیو چارو په وزارت کې دیارلس تنو سلاکارانو ته مدالونه ورکړل شول.

دلولی درستیز جنرال محمد آصف دلاور دا خبره چې د کب په اولسمه کله چې نور دتني دپلویانو مقاومت پای ته رسېدلی و سهار وختي ددارالامان مانی ته ورغلی و ، هلته یې جنرال دوست محمد ، جنرال محمد فاروق ناصري اوجنرال محمد اسمعیل وردگ چې شپه یې په مانی کې تېره کړې وه ویلي و: "موږ ټولې لارې پرې تړلې وې نه پوهېږم چې تنی په کومه لار له مانی نه وتلی دی." ښیې چې برید تنی نه بلکې نجیب پلوه ځواکونو ترسره کړ اودتني - گلبدين د کودتا تبلیغات داپلټو او تشې ادعا پرته بل څه نه و.

که چېرې د کب د شپاړسمې نېټې پېښې اوپدې اړه د دولت لخوا دتني د کودتا په اړه تبلیغاتو ته وکتل شي داپوښتنه را پیدا کېږي چې ولې دولت ددې خونړۍ پېښې مخه ونه نیوله ؟ پدې اړه اجمل اتک یوسفزي څېړنې کړې او دخلفي اوپرچمي ملکي او پوځي کدرونو او خادېستانو معلومات راغونډ کړي او په فېسبوک کې د "شهنواز تنی ولې کودتا ته اړووت؟" خپاره کړي چې په لومړۍ برخه کې دپرچمي جنرال خندان څخه چې دنجیب له ارادتمندانو اوددفاع وزارت داستخباراتو مرستیال اودپېښې وروسته ددفاع وزارت دکشف رییس و په اړه لیکي: "په دغه وخت کې ترې ما

پوښتنه وکړه چې د تنې په کودتاء چې ټوله دولتي اداره خبره وه نو ولې یې نجیب یا نورو دولتي چارواکو مخه نه نیوله ؟

جنرال صیب خندان وویل چې ډاکټر نجیب ویل چې دا هر څه تاریخ لیکي او زه نه غواړم چې متعرض شم انتظار اوباسم چې تنې څه کوي .

دنجیب له دې وینا څخه ښکاري چې هغه ته دانسانانو ژوند ، دهغوی دکورنیو برخلیک ، دخپل گوند اودولت بدنامۍ اودپوځ کمزوری ارزښت نه درلود هغه ته دا ارزښت درلود چې خلقيان تاریخ محکوم کړي . خونجیب پدې نه پوهېده چې دی دروسانو له لوري دیوې وسیلې په توگه کارول کېږي ترڅو پوځ کمزوری شي اودې ته لاره هواره شي چې سیاسي واک شمال تلوالې ته ولېږدول شي . دا بیا د نجیب په هکله د کارملیانو دهغې خبرې سموالی ښیي چې ویل یې "سړیې غټ ، عقل یې کم دی" .

د افغانستان دخلک دموکراتیک گوند دویمه کنگره

دا، خ، د، گ چې د موسسې کنکري په دایرېدو سره یې بنسټ کېښودل شو دواک د ترلاسه کولو پورې یې په پټه او نیمه څرگند ډول فعالیت درلود. واک ته له رسېدو وروسته بیا هم د گوند مشرتابه د کنکري درابلولو لیاوالتیا ونه ښودله او گوند د پخوا په شان د مرکزي کمیټې چې په سر کې یې عمومي منشي ولاړ و د پوځي ارگان په څېر د دولت او ټولنې لارښونه کوله. په گوند کې دواک پسر د مبارزې له امله چې خبره یې د گوندي مشرانو او گوندي کدرونو د زنداني کولو، وژلو، تبعیدولو، کودتايي هڅو او په پایله کې شوروي نیواک شو، نه یوازې افغان اولس ته بېساره بدمرغۍ راوړې بلکې زیات کړ او ونه اود سرزیانو نه د گوند غړو او په تېره خلقیانو ته ډالۍ کړل. دا حالت د دې سبب شو چې د خلقي اړخ د غړو او کدرونو له لوري د گوند د اساسنامې د پلې کولو او د کنکري درابلولو مسئله راوپاندې شي ترڅو د گوندي سازمانونو او د گوند مشرتابه ته رسېدل د مشروع، قانوني او دموکراتیکې لارې چې ټاکنې دي پلې شي او شته ناخوالو ته د پای ټکی کېښودل شي. دې غوښتنې ته دواکمنې کړې. له لوري په هېواد کې د جگړو د دوام په پلمه منفي ځواب ورکول کېده. د شوروي اشغال دری میاشتې وروسته د 1359 کال د حمل په میاشت کې د کابل ښار په ځېنو گوندي سازمانونو کې خلقیانو په خپل سرد سازمانونو مشرتابه هیئت ته ټاکنې ترسره کړې چې رهبرۍ ته یې یوازې خلقیانو لاره پیدا کړه. دې کار پرچمیان راوپارول او ویې هڅول د دې حرکت فعالان وځپي چې خبره یې ترور اوزنداني کولو ته ورسېده. د دې فعالانو له ډلې څخه د کابل پوهنتون اړونده

سازمانونو کې "محمد سلیم علمي د پوهنتون مامور ترور او جوکت سنگهه د علي آباد روغتون ډاکټر زنداني شول". ازموچ تا توفان ، مخ 173) د پرچميانو له لوري په خلقيانو فشار پایله داشوه چې د لوړو پوهنيزو بنسټونو محصلين او د دولتي ادارو ماموران اړ شي د ترور له وېرې او خپلو کورنيو ته د نفقې د پيدا کولو په موخه د پوځ او څارندوی ليکونه مخه کړي . د خلقيانو له لوري دکنگرې درابللو فشار پرواکمن فرکسيون (پرچم) او شوروي سلاکارانو هغه وخت لا زيات شو چې د شوروي پوځيانو د وتلو او دواکمنۍ څخه دمستقلانه دفاع پوښتنه مطرح وه . کله چې دنجيب اوتني ترمنځ اختلافونه د پوځي مخامختيا ترکچې ورسېدل چې په واقعيت کې دامخامختيا ددو ځواکمنو خبرو ترمنځ نه بلکې دواکمن گوند ددو سيالو فرکسيونو يا د پوځ او د دولتي امنيت د ځواکونو مخامختيا وه . خلقيانو د شته ستونزو او کړکېچ حل دکنگرې په رابللو کې ليدلو خودنجيب ځواب دا و " دکنگرې د دايرولو وخت نه دی هېواد دجگړې په حال کې دی " چې يوشمېر خلقي مشران هم ورسره همغږي وو چې دې خلقيانو دنجيب سره سيمه نيز تړاو درلود او يا په مالي او اخلاقي فساد ککړوو . د پوځي مخامختيا وروسته چې د خلق دفرکسيون هغه ستره برخه چې دکنگرې درابللو غوښتونکي وه له ډگره واېستل شوه ، امنيتي حالات لا کړکېچن شول ، د دولت دکنترول ساحه لا کوچنۍ شوې وه او دگوند يوشمېر بنسټ اېښودونکي او د مرکزي کمېټې غړي په جېل کې وو د 1990 کال دجون په شپږويشتمه دگوند دويمه کنکره راوبلل شوه . د کب د مياشتې د پېښې وروسته د مرکزي کمېټې د دېرشو تنو خلقيانو څخه څلورويشت تنه يا بندي اويا وتښتيدل او د څلورو سوتنو شاوخوا ملکي او پوځي کدرونه زنداني شول او گڼ شمېر نور له دندو گوښه اويا تېښتې ته اړ شول . د پوځي ټکر وړاندې د شوروي داشغال پرمهال دگوند واکمن اړخ او په تېره شورويانو

دکنګرې د نه رابللو لامل جګړه ګڼله خو خبره په جګړه کې نه بلکې په ګوند کې دهغه خلقيانو شتون وو چې په کنګره کې دهغوی دګډون له امله دمسکو له خوا پرګوند تپل شوی مشرتابه بدلېده چې مسکو ته داډول بدلون دمنلو وړ نه و، ځکه دمسکو ګوډاګيان دګوند له مشرۍ ګوښه کېدل. دګوند دويمه کنګره چې ځېنو دهغې دايرېدل مثبت ګام ګاڼه او فکر يې کاوه چې هغه به داسې پرېکړې وکړي چې ګوند متحد او يوموتی او په هېواد کې دسولې او ټيکاو دټينګښت لپاره شرايط برابرکړي. ددې ګونديانو داهيلي په نهيلۍ واوښتې ځکه کنګرې ته ټاکنې رنې نه وې او دانتخابي غړو نه انتصابي استازو او دهغو کسانو شمېريات وو چې دپورته څخه نيول شوې پرېکړې په پټو سترګو تائيد او تصويب کړي. ليکوال هغه مهال په مسکو کې زده کړې کولې. ښايي هغه مهال يوازې په مسکو کې د څلورو سوو شاوخوا ګونديانو زده کړې کولې. په شوروي اتحاد کې ګونديان دکنګرې له دايرېدو څخه له رسنيو خبر شول او وروسته ويل کېدل چې دسفير لخوا دوه تنه محصلين دکنګرې داستازو په توګه کابل ته استول شوي وو. دې انتصابي استازو له شرمه چاته نه ويل چې هغوی افغانستان ته په کنګره کې دګډون لپاره لېږل شوي وو. دا استازي لدې امله کنګرې ته استول شوي وو چې دکنګرې برخه والو ته وښودل شي چې حتی دبهر څخه هم استازي کنګرې ته ټاکل شوي دي او معنی يې داده چې په کنګره کې دټولنې دټولو طبقو اواقشارو استازو برخه اخېستې ده. که وييل شي دا استازي دچکچکو لپاره استول شوي وو مبالغه به نه وي. کله چې په شوروي اتحاد کې چې کنګرې ته داستازو دټاکنو لپاره اړين شرايط برابر و ټاکنې ترسره نشوې دا چې په هېواد کې جګړه روانه وه ، دپلازمېنې او ولايتونو، ولسواليو او ولايتي مرکزونو ترمتخ دتګ اوراتګ خوندي لاره يوازې هوايي لاره وه ځه ډول به ټاکنې ترسره شوې وي. عبدالقدوس غوربندي

دنجيب الله او حفيظ الله امين له ارادتمندانو دکنگرې ترکيب اودکنگرې له لوري دگوند نوی ټاکل شوی مشرتابه داسې انځوروي :

- "دبريالي پټ تشکيلات چې ځانگړې رهبري ، موخې اوسازمانونه يې لرل

...

-بل ځواک چې دگوند په دننه کې يې (گوندگي) جوړکړی و چې په نجم الدين کاوياني اوفريد مزدک پورې اړه لرله دوی دجمعيت دنظارشورا پټ غړي

وو...

-ښاغلی کشتمند دکنگرې چلوونکی اوپه هغه پورې تړلي فاسد

بوروکراتان...

-هغه ځواک چې په کنگره کې يې دگډون حق نه درلود دخلقيانو هغه ستره برخه وه چې دشهنوازتنې له کودتا وروسته په زندان کې وو ... ، هغوی دکنگرې پر قانونيت او هغې ته داستازودټاکنو په څرنگوالي اوپه تېره داچې رهبري يې دپټو ، مستقيمواوعمومي رايو له لارې نه وه ټاکل شوې اعتراض درلود .

-هغه ځواک چې نجيب الله اودملي روغې جوړې تگلارې ته وفادارگونديان

وو...

خودتمې خلاف اوحيرانتياسره دمرکزي کمېټې په لست کې هماغه پخواني نومونه وليدل شول . "نگاهې به تاريخ حزب دموکراتيک خلق افغانستان ،

مخونه 116 - 117)

غوربندي لکه ددې گوند دمرکزي کمېټې دنوروغړو په شان دگوند مشرته دخپلې وفادارۍ په څرگندولو سره دمشر دهرې پرېکړې ملاتړ کړی اولاس يې ورته پورته کړی دی که څه هم ورسره همغږی نه و . دغوربندي داخبره چې "دتمې خلاف اوحيرانتياسره دمرکزي کمېټې په لست کې هماغه پخواني نومونه وليدل شول " کوم چې دشوروي ښکېلاکگرو همسفر اودشوروي

دنیواک اردلیان وو . یوشمېرېې دشوروي دپنځم ستون اونور بیادنظار شورا پټ غړي وو . عجیبه داده چې دگوند دمشرتابه لپاره دنجیب له خوا په ترتیب شوي لست کې کنگرې دنظار دشورا پټ غړي نجم الدین کاویاني او فریدمزدک دگوند مرستیالان اودشمال تلوالې بغاوتگر جنرالان) عبدالرشید دوستم اومومن) دمركزي شورا غړي وټاکل. دکنگرې له لوري دگوند نوي مشرتابه ته دکارمل زیات شمېریلویانو او سکتاریستي فکرونو خاوندانو لاره وموندله چې دنجیب مخالفان وو. دگوند په رهبرۍ کې دنجیب دمخالفانو غښتلتیا ددې سبب شوله چې نجیب اړشي دهغوی په غوښتنه له شوروي اتحاد څخه دکارمل راستنېدو ته غاړه کېږدي البته شورویانو هم په خپل وار پرنجیب فشار راوړچې کارمل بېرته هېواده رااستون شي.

ددویمې کنگرې ددابرېدو پایله داشوه چې پښتني ضد اودملي روغې جوړې ضد کړۍ په واکمن گوند کې لاپیاوړې شي ، دنجیب خلاف ودربري ، هغه ناکامې تېښتې ته اړ او داسلامي انقلاب دبري په نامه په هېواد کې دځمکې پرسر محشر جوړشي. دا گوندیانو اوافغان اولس ته دنجیب دکنگرې اصلي ډالۍ وه او نجیب په ویاړ ویل "زه وم چې له پنځه ویشته کلو وروسته مې دگوند دویمه کنگره راوبلله." دلته داپوښتنه راپیدا کېږي په څه شي ویاړ، په دې ویاړ چې په گوند کې سکتاریستي ډلې پیاوړې شي ، افغانستان دتجزیې له گواښ سره مخ شي اودهېواد دوروستۍ نیمې پېړۍ دتمدن ټولې نښې نښانې پوپناه شي؟ ښايي دنجیب پلویان پدې اړه ووايي چې وایي هم کارملیانو دواکمنۍ خلاف کودتا وکړه اونجیب ملامت نه دی. خودوی پدې سره خلاصوي اویا داوړتیا اوبصیرت نلري وپوهېږي چې دا دنجیب تېروتنه یا ناپوهي وه چې په کنگره کې یې دملي پخلاینې مخالفین په گوند مسلط اودبېساره واک او ځواک خاوندان کړل. دبېلگې په توگه

کوم هوښيار او ځيرک سياستوال به د دوستم په شان دايم الخمر لوېدلی وگړی د گوند مشرتابه ته راپورته کړي ، هغه ته به د اتل لقب ورکړي او د يوې فرقې قوماندان به يې مقرر کړي؟ د دې پوښتنې ځواب به دا وي چې دنجيب په شان د پردیو له لوري واک ته رسول شوی ولسمشر به په ډاډول احمقانه کارلاس پورې کوي.

دويمې کنگرې دا ، خ ، د ، گ نوم د وطن د گوند په نامه واپاوه او د گوندنوې تگلاره او اساسنامه يې هم تصويب کړه خو د گوند دلارښونکي هيات غړي يې هماغه کسان وټاکل چې پوره لس کاله يې گوند رهبري کاوه خو د شوروي دمزدورانو تله پکې لا درنه شوه . دې دامعنی لرله چې په کنگره (ورکشاپ) سوررنګه گاډی (موټر) ترميم او دسره رنګ پر ځای هغه تور رنګ کړي خو انجن يې هماغه زورپانجن او مهمې پرزې يې پخوانۍ زنگ وهلې پرزې وي چې د خوځښت پر مهال د تېرپه شان په خورا سختۍ او ټپلو ټمبو سره په خوځښت را شي چې هغه به هېڅکله هم مزل ته ونه رسېږي له خوځښت ولوېږي او د گاډيو مړستون ته ولېږل شي.

د خلیانو او جهادیانو بچیانو او پښتنو ځوانانو!

ډاکټر نجیب الله د افغانستان خلک دموکراتیک ګوند(ا، خ، د، د، گ) په انشعاب کې د ببرک کارمل مشري ومنله او د کارمل په سووېتستي فکري مکتب کې وروزل شو. نوموړی د شوروي د خونړي يرغل سره سم اشغالګرو د هېواد د څارګرې ادارې (خاد) مشر وټاکه. په دې دوزخي اداره کې يې دکی جی بی بشپړ باور ترلاسه کړ او دببرک کارمل پر ځای يې د دولت دمشر په توګه مقرر کړ. د ګرباچف د دستور له مخې د نجیب له لوري دملي روغې جوړې د تګلارې اعلان، د افغانستان څخه د شوروي لښکرو وتل، د نجیب د حکومت د نسکورېدو وروسته په افغانستان کې د ځمکې پرسر محشر جوړېدل، د شمال تلوالې ملي او پښتني ضد جنايتونه، د نجیب له خوا د دې وحشت او بربريت دراتلو وړاندوېینه او د طالبانو له لوري د نجیب بيله محکمې په دار ځړول هغه څه دي چې د ځينو ناخبره ځوانانو له انده نجیب اتل شي. پدې ليکنه به د دې ځوانانو د پلرونو او د دوی د کورنیو د مشرانو، د خپلواکۍ د ګټلو دمبارزانو په وړاندې په خپله د نجیب، خاديستانو او دده د حکومت چلند او کارنامو ته ځغلنده کتنه وشي:

الف - د خلیانو بچیانو!

که د پخواني ا، خ، د، ګ د پرچميانو زامن اولونې دخپلو پلرونو او ميندو سره د کورني تړاو له امله نجیب خپل اتل ګڼي، حق لري او ملامت نه دي، ځکه د دوی پلرونه او ميندې د نجیب په شان د شورويانو د اشغال له برکته دواک او ځواک، شان او شوکت خاوندان شول او د اشغالګرو سره يې په ګډه په افغان اولس مېچنې وګرزوولې نوهغوی بايد نجیب اتل وګڼي، خو د خلیانو بچیانو ته لاندې يو لړ يادونې اړينې دي چې و يې لولي او د نجیب په اتل ګڼلو او يا نه ګڼلو بيا له سره فکر وکړي.

(۱) کله چې ستاسو پلرونو د افغانستان خلک دموکراتیک ګوند جوړ کړ، کارمل شورویانو ولمساهه چې خپله لاره ترې بېله کړي، ځکه چې په خلیانويې بشپړپاڼه نه درلود ، هغوی یې وروسته پاتې کلیوال او کلک ناسیونالستان ګڼل چې هېڅکله به سوېتستان نشي .

(۱) کله چې کارمل دستاسو دپلرونو په وړاندې د ا،خ،د ،گ په نامه موازي ګوند جوړکړ چې نجیب یې د فعالانو څخه و په خپلو تبلیغاتو کې یې دسلطنت ، حکومت اونوروسياسي ډلو په پرتله ستاسو پلرونه ډیر غندل ، ډول ډول توروته اوتومتونه یې پرې لګول او هغوی یې دسي آی اې جاسوسان ګڼل . بنایي دپرچميانو بچیان نن هم تاسو دسي آی اې دجاسوسانو بچیان وګڼي خوتاسو نجیب ته اتل وایئ.

(۳) ستاسو پلرونودشورکودتا یا انقلاب وکړ، کارمل اوکارمل ته وفاداروپرچميانو اوپه هغوکې نجیب دخلیانو پرصدنارواتبلیغات اوتاسو دپلرونو دحکومت خلاف دسیسې جوړولې . ددې دسیسو عاملین چې نجیب هم پکې و ، ستاسو پلرونو دشورویانو په غوښتنه کارمل ، نجیب اونورپرچميان سفیران کړل . سره لدې پرچميانو ستاسو دپلرونو دحکومت خلاف د پوځي کودتا پلان جوړکړ، کودتا کشف اوشنډه شوه . سفیران راوغوښتل شول خو هغوی هېواد ته راستانه نشول.

(۴۹۵) د نجیب په شمول پرچمي سفیرانو بیا سفارتونه چې د افغانستان ملي شتمني ده چور کړل او د شوروي تر حمایت لاندې ختیځې اروپا ته وتښتېدل . په ټولو کې نجیب دسفارت زیاته پانګه له ځان سره وړې وه . دوی به ستاسو دپلرونو په اړه جعلی اسناد اندروپوف ته (چې دغه مهال د کي جي بي مشرو) لېږل چې ګواکې خلیان قبیلوي پښتانه دي ، تاسو غولوي ، هغوی سوسیالستي ټولنه نه جوړوي او...

(۵) تردغو شیطانتونو وروسته روسانو پر افغانستان یرغل وکړ او نجیب د کارمل سره یوځای په شوروي ټانکونو سپور افغانستان ته دیرغلگرو داردلي په توگه راغی او له شورویانو سره یې د گران افغانستان په نیولو او د خلقيانو د واک په ړنگولو کې برخه واخیسته. نجیب د خاد رییس شو، داشغال ضدټولو افغانانو ترڅنګ به یې آزادخیاله خلقيان دامینیانو یا باندیستانو په نامه بندي او شکنجه کول او گڼ شمېر یې اعدام هم کړل. دادوه ټکي هم هېر نشي. یو دا چې پرچميانو هرخلقی امینی او باندیست باله اوبل دا چې زموږ په خاوره دشوروي اشغالگرو دتیري اصلي موخه " د اکثریت (پښتنو) د یکتاتوري ختمول او دولتي ځواک اقلیتونو ته لېږدول و. " (الیانوفسکی، د افغانستان پر ضد نااعلان شوي جگړه، مخ 89) نجیب دشوروي اشغالگرو داردلي په توگه پوره دولس کاله دشورویانو دپښتني ضد تگلارې رښتیني پلې کونکی پاتې شو او ملي ضد پښتون دښمنه کړې، یې تردې کچې چاغې او پیاوړې کړي چې بالاخره پرافغانستان واکمني شوې.

(۶) کله چې شوروي مشران پوه شول چې دافغانانو د مقاومت له کبله افغانستان دشوروي په شپاړسم جمهوریت نه اوړي، دگرباچف دواکمنۍ پرمهال شورویانو د افغانستان څخه دخپلو پوځونو د ایستلو پرېکړه وکړه او خپل ډاډمن نوکر نجیب یې د افغان حکومت مشر وټاکه. پرچميانو د ده پر ضد مظاهره وکړې، خو خلقيانو دنجیب ملاروتړله چې ستاسو دپلرونو دملاتړ له برکته نجیب خپلې پښې ټینګې کړې.

(۷) نجیب دیوه پرچمي په توگه ستاسو په پلرونو باور و نه کړ داردو دکمزورولو او ددولتي امنیت او ملیشه یې لښکرو په جوړولو او تقویه کولو یې لاس پورې کړ. کله چې ستاسو پلرونو (خلقيانو) ورته وویل چې

اردو مه کمزورې کوه ، نو پرشهنواز ټټي او خلقيانو يې کودتا وکړه او ستاسو پلرونه يې دکودتا په تورووژل ، بنديان يې کړل اوله پوځ څخه وشړل. (۸) خادستانو به ستاسو پلرونه دجگړې په ډگر کې له شا څخه ويشتل، دسيسې يې ورته جوړولې چې يا يې بنديان او ياله دولتي دندو گوښه کړي حتی ستاسو پلرونه يې ترورهم کړل .

(۹) دهغو خلقيانو زامن اولونې چې پلرونو يې دتني او خلقيانو خلاف پوځي برید کې د نجیب ملاوروتړله او ځينو يې مستقيماً ددولتي امنيت اودوستمي مليشو سره گډ دخپلو ټوپکو شپېلۍ دخپلو خلقي ملگرو په لور وگرزولې بايد له خپلو پلرونو پوښتنه وکړي چې دوی ولې دخپل نه پخلا کېدونکي سيال سره لاس يوکړ او دخپلو ملگرو خلاف يې مورچلونه ونيول ؟

ب- د جهاديانو زامنو!

(۱) تاسو ته بايد وويل شي ستاسو پلرونو چې د شورويانو څخه دوطن دآزادولو په پاروسله واخېستله اوداشغالگرو په وړاندې جهاد کاوه. کله چې به ستاسو پلرونه دجگړې په ډگر کې دشوروي پوځيانو اويا دولتي ځواکونو له لوري اسير او نيول کېدل اويا په دولتي ادارو اوپوهنيزو بنسټونو کې داشغال ضد شک پرې کېدلو دولت بنديانول. ستاسو پلرونه بل چا نه بلکې دنجیب په لاس جوړشوي خاد شکنجه اوبيا يې چانواړي کول.

(۲) نجیب تردې کچې ستاسو دپلرونو څخه کرکه لرله چې په جگړه کې ستاسو اسيرشوي اويا تسليم شوي پلرونه سمدلاسه بېله محکمې وژل. په 1359 کال کې د2500 تنو شاوخوا ستاسو پلرونه دهرات په ښار ورننوتل دولایت دمقام ، سیمه ئيزې راډيو اوهوايي ډگر پرته په ښارواکمن شول.دښار دبشپړسقوط له وېرې د دولت يو غټ پلاوی چې په هغو کې د

کارمل لوی پوځي سلاکار، ددفاع اوکورنيو چارو وزيران اودخادرييس نجيب هم و هرات ته لاړ چې دهرات د بشپړ سقوط دمخنيوي په موخه اړين تدبيرونه ونيسي. پرېکړه وشوه چې شوروي او افغاني لښکري ښار محاصره کړي اوتبليغاتي پانې دچورلکو په واسطه په ښارکې واچوي چې ښار محاصره دی او هغه مجاهدين چې تسليمېږي هغوی بښل کېږي. دا پانې نجيب او دفاع وزير لاسليک کړې. کله چې داتو سوو شاوخوا ستاسو پلرونو دريو جوماتونو ته دښمنې په تمه پناه يووړله اووسلې يې پرځمکه کېښودلې په يوه شپه نجيب د دريو سوو تنو شاوخوا ستاسو پلرونه بېله محکمې ووژل خو دشوروي لوی پوځي سلاکار دمخالفت له امله نجيب ستاسو دپلرونو قصابي ودروله. شوروي سلاکار په خپل کتاب کې دنجيب دا جنايت ځناورتوب او هغه د سپي زوی يادوي.

(۳) کله چې به ستاسو په پلرونو روسانو او دولتي ځواکونو او مليشو له هوا او ځمکې عمليات کول، دمسعود جنکياليو ته به يې خبر ورکړ چې موږ يوه لار پريښې چې اشرار پرې وتښتي، تاسو ورته کمين ونيسئ او ويې ولئ. مسعود هم که ستاسو پلرونه وژلي دي، دنجيب په مشرۍ د خاد په مرسته يې وژلي دي. ددولت او مسعود ترمنځ داهمکاري دهغو پټو لوزنامو له مخې کېدله چې مسعود د شورويانو سره لاسليک کړې وې.

(۴) نجيب شوروي اشغالگرو پوځيانو، ستاسو دپلرونو قاتلانو ته دگلو نو اميلونه اچول او مډالونه ورکول خو ستاسو کلي يې په سکاډ، لونا، اوراگان او هوايي بمباريو دخپل واک تروروستۍ ورځې ويشتل.

ج- پښتنو ځوانانو!

هېڅ افغان اوپه تېره سياستوالو اوليکوالو ته نه ښايي خپل هېوادوال په پښتنو اوغير پښتنو اوپښتانه په درانيو اوغلزيو وويشي ځکه دا دافغان اولس ددښمنانو غوښتنه اودملت جوړونې په لاره کې دډېرو اچولو افغاني

ضد هڅه ده. خو ځينې ځوانان لدې امله د نجيب ميان دي چې هغه پښتون و. افغانستان دگني شمېر وروڼو قومونو گډ کور دی. ټول وروڼه قومونه که غټ دي يا واره، ديوبل څخه برتري نلري، مساوي حقونه اودوطن په وړاندې گډ مسؤليتونه لري. خو که هر قوم اوتوکم دخپل قوم اړونده سياستوال يامشر ترشا ودريږي بېله دې چې دهغه مخينې، کړنو او کارنامو ته وگوري پايله يې داکېږي چې دوطن دخادمانو اوځايانو فرق ونشي. له بده مرغه دهېواد روان اوږدمهال کړکېچ، کورنيو شخړو او جگړو، دپرديو لاسوهنو او پرله پسې اشغالونو زموږ ټولنه وويشله اوپه تېره داشغال مشهور فورمول "بېل يې کړه، اېل يې کړه" ځينې سياستوال وپېرل او داپېرل شوي ځاين سياستوال دافغان اولس دويشلو په موخه دخپل قوم اوتوکم ترشا ځانونه پټ کړي دي اوقومي دښمنيو ته لمن وهي. له بده مرغه وينو چې ځينې تاجکان داحمدشاه مسعود، ځينې ازبک دعبدالرشيد دوستم او هزاره وروڼه دعبدالعلي مزاری څخه اتلان جوړوي چې هغوی بل څوک نه بلکې دافغانانو اودخپلو قومونو قاتلان دي اوپښتانه ځوانان بيا دنجيب څخه اتل جوړوي چې دخپلو هېوادوالو په وژنو اوپرديپالنه کې دمسعود، دوستم اومزاري څخه شاته نه دی پاتې شوی. دا څلور واړه دکې جی بی سره ټينگې اړيکې لرل اوکې جې بې ددوی دنږدې کولو په چاره کې بريالۍ هم وه. دوستم اونجيب تودې اړېکې چې نجيب دا بد اخلاقه او بېسواده کارکر ترډگر جنرالۍ ورساوه اوداتل لقب يې هم ورکړ. نجيب دوستم د واده ټول لگښتونه ددولت له بودجې ورکړل او مېرمنې ته يې قېمتي جامې اوگڼې هم والۍ کړې. په جهادي مشهورو قوماندانو لکه عبدالحق، اسمعيل خان، حقاني، قاري بابا، ملا ملنگ، امان الله کې يې يوازې احمدشاه مسعود ته ددفاع وزارت وړانديز وکړ اوډېره موده يې دافغانستان ددفاع وزارت

څوکی بېله وزیره مسعود ته تشه پرېښودله . مزاری خوبيې د حزب وحدت اسلامي مشرۍ ته ورساوه .

دنجیب ځېنوکارنامو ته په تېرو لیکنو اوهمدې لیکنه کې ځغلنده کتنه شوې ده اودلیکنې په دې برخه کې به دپښتنو اوپښتو په وړاندې دنوموړي کارنامو ته ګوته ونيول شي:

(۱) نجیب دپښتون په توګه دخپلې مورنۍ ژبې سره څرنگه چې ښايي مینه نلرله، دوي بېلګې يې دادي . نوموړی یوګوسلاویا ته دناپېیلو هېوادوغونډې په نیت روان و، دلنډ وخت لپاره په جلال آباد کې تم شو . دجلال آباد دخلکو غونډې ته يې وویل چې په فارسي خبرې وکړم که په پښتو؟ ټولو وویل په پښتو . نجیب وویل ښه غواړم چې هلته څوک په پښتو نه پوهېږي اوزموږ پښتو ترجمانان نشته بیا يې تنګهاریانو ته په دري وینا وکړه . که دا ومنوچې هلته پښتو ژباړونکي نه وو نجیب به له ځان سره یو ژباړونکی بوولی وای . له بله پلوه دناپېیلو هېوادونو په غونډه کې هسې هم نه په پښتو څوک پوهېدل اونه په دري . همدارنګه هغه په فرانسه کې د یونیسیف لخوا رابلل شوي نړیوال کنفرانس کې دایراني په څېر په ایراني فارسي لهجه وینا وکړه .

(۲) نجیب هغه لږکیو ډلو ته چې په هېواد کې يې د فدرال نظام لپاره مبارزه کوله اوپښتنې ضد دریځ يې درلود د سیاسي اوتبلیغاتي فعالیتونو پراخ امکانات ورکړل اودولت ورسره مالي مرستې هم کولې چې دبېرک کارمل دواکمنۍ پرمهال داسې نه وو شوي . دبېلګې په توګه په کابل کې د " مرکز انسجام ملیت هزاره" یوه ځانګړې اداره جوړه شوه چې "دغرجستان" په نامه يې یوه مجله هم خپروله . دې مجلې دافغانستان په دننه کې د فدرالي جوړښت په بڼه د "غرجستان" په نوم دیوه خپلواک سیاسي - جغرافیایي تشکل دجوړېدو غوښتونکی و . دوی "غور" د هزاره ګانو اصلي ټاټوبی باله

چې ګواکې پښتنو داسیمه په زور نیولې ده. د "مرکز انسجام ملیت هزاره" او "غرجستان" مجلې د کارکونکو تنخوا اولگښتونه د دولت له بودجې څخه ورکول کېدل. د نجیب د خاد ادارې شیعیه ګوندونو ته بل ستر خدمت داو چې د شیعیه ګانو اوه تنظیمونه یې د عبدالعلي مزاری تر مشرۍ لاندې په یوه واحد ګوند کې تنظیم کړل.

د نجیب د واکمنۍ پر مهال د ستمیانو ګوند (سازمان انقلابي زحمتکشان افغانستان یا سازا) چې په ډاګه یې پښتني ضد او افغاني ضد مسایلو ته لمن وهله، په څرګند ډول میدان ته راووت او په کابینه کې یې د صدر اعظم د مرستیال په شمول مهم وزارتونه ترلاسه کړل. دې ډلې هم د "میهن" په نامه اونیزه لړله او په خپرونو کې یې د افغانستان پرځای د "خراسان" او د افغانانو لپاره د "خراسانیانو" اصطلاح کاروله. ددې اونیزې لگښتونه هم دولت ورکول. اوس تاسې د نجیب پښتانه مینان قضاوت وکړئ چې نجیب د ملي ضد او پښتني ضد ډلو پیاوړتیا ته مرسته کړې ده چې یوملي مشر هېڅکله هم داسې ملي ضد کارنه کوي.

۳) د ۱۳۵۹ کال د دلوې په دویمه نیمایي کې په جلال آباد کې یوولس تنو شوروي پوځیانو دیوې پښتنې کورنۍ په دریو نجونو د هغوی د پلرونو، میندو، وروڼو او خويندو تر منځ جنسي تېری وکړ، وروسته یې د یوولس کسيزه کورنۍ و وژله، د هغوی په جسدونو یې تیل واچول او ویې سوځول او ددې کورنۍ یوولس پسونه یې خپلې قطعي ته یووړل. نجیب "دا جنایت په بدلو جامو کې د غلیم کارګنې" "خو شوروي جنرال" دا جنایت د شوروي پوځیانو کار بولي. دلته د نجیب افغاني ضد او شوروي پالنې اصلي جوهر برېښي چې د خپلو بادرانو د خوشالولو لپاره یې د شوروي پوځیانو جنایت د خپلو وطنوالو په غاړه اچول. البته ګوډاګیان ټول ګډې ځانګړتیاوې لري. شاوخوا دوه کاله وړاندې امریکایانو په یوه هوايي

بمباردکې په وردځوکې بېگناه ملکي خلک ووژل. امریکایانو وروسته دهغوی کورنیو ته دخپلې تېروتنې خوږېښه جنایت له امله نقدی مرستې وکړې او بېنښه یې وغوښتله خو دغني حکومت داملکي وژل شوي هېوادوال وسلوال طالبان گڼل.

(۴) نجیب د پکتیا اوخوست یوشمېر مشرانو ته د ارگ په یوه غونډه کې وروسته له هغې چې دهغوی له ده څخه غوښتي و چې دتني دکودتا په تور بندیان شوي افسران وېښي. نجیب ورته ویلې و: «دوستم ما ته د غوښو دېوال جوړ کړی دی او ساتي مې خو تاسو را باندې کودتا کوئ.» او بېله دې چې دهغوی سره خدای په امانې وکړي له خپل ځای جگ اوله غونډې وتلی و. آیا کوم سیاستوال به قومي مشرانو ته داسې سپکاوی وکړي خونجیب داسپک کار کړی دی.

(۵) نجیب په ښکاره ویل چې حکمتیار به پرې نه ېږم کابل ته را ننوزي. هغه دخپلو گوندیانو یوې غونډې ته ویلي و: "له شماله به مسعود له غربه به هزارگان له جنوبه به حقاني او سیاف او له ختیځه به عبدالحق په کابل راشي او په خپلو کې به داسې وجنگیږي چې د کابل په کوڅه کوڅه کې به وینې تویې شي، 'مجاهدین به بدنام او موږ به نیک نام شو. د غونډې یوه برخه وال ترې وپوښتل چې داسې ده نو موږ باید د وطن د لوړو گټو په خاطر قرباني ورکړو او حکومت د مجاهدینو په منځ کې داسې چاته وسپارو چې ثبات ټینګ کړای شي خیر دی زموږ یو څو ملگري دې پکې قرباني شي خو چې نظام ونه پاشل شي 'د نجیب ځواب دا و چې د مجاهدینو په منځ کې حکمتیار دغه قوت لري خو هغه رانه نشي راتلای زه غواړم هغه بهرون پاتې شي 'کله چې ورته وویل شول چې آیا موږ پخپله د نظام ړنگولو ته زمینه برابره وو؟

د نجیب ځواب دا و : " همگی رامیمانیم خو حکمتیار از پېشم آمده نمی تواند وی بیرون و دیگران را داخل میکنیم باز دیگران از دست او حکومت کده نمیتانه"....

د خلقيانو او جهاديانو بچيانو او پښتنو ځوانانو ! د پاسنيو څرگندونو سربېره تاسو ته ښايي چې دنجيب د شخصيت او کارنامو په اړه ځان خبر کړئ ، ترڅو هغه ښه وپېژنئ . تاسو يا د بې خبرۍ ، يا دنجيب د په زړه پورې ويناوو او دنجيب د خيانتونو د شريکو کسانو د ناسمو تبليغاتو له کبله تېرايستل شوي ياست او نجيب اتل گڼئ . ستاسو د ځېنو بې خبرې لدې ښه ښکاري چې نجيب خلقي گڼي پداسې حال کې چې هغه پرچمي او د ببرک کارمل له ارادتمندانو څخه و . نجيب الله ستاسو اتل نه ، بلکه ستاسو د پلرونو قاتل دی . په اتلانو پسې مه گرځئ هڅه وکړئ تاسو هريو په خپله اتل شئ .

نجیب د ببرک کارمل د مدرسې غوره شاگرد

لکه څرنگه چې گوند د همفکرانو یو سیاسي جوړښت دي ، د جوړېدو موخه یې سیاسي واک ترلاسه کول دي او واک ته درسېدو په موخه د مبارزې پرمخ وړلو مختلفې بڼې غوره کوي. اوس به د پرچميانو د مبارزې بڼې ته گوته ونیسو . که څه هم دا، خ، د، گ په اساسنامه کې په پارلماني مبارزه ټینګار شوی و هغه اساسنامه چې د انشعاب څخه مخکې د واحد گوند په مرکزي کمیټه کې تصویب شوې وه . د انشعاب وروسته د کارمل ډلې هم د دې اساسنامې د پلې کولو ادعا لرله چې هغه د پارلماني مبارزې له لارې واک ترلاسه کول و . خو عملاً یې د مبارزې بله بڼه غوره کړې وه او هغه به د کارمل څخه واورو: " د تکنالوژۍ او اطلاعاتو او اړیکو د پرمختګ ، د نړیوالو شرکتونو ترمنځ د راکړې ورکړې د زیاتېدو او د نړیوالو همکارۍ د پیاوړتیا راتلوله امله زموږ نړۍ کوچنۍ شوې ده او هره پېښه که هرڅومره کوچنۍ هم وي نړۍ ترې اغېزمنه کېږي. د ملي یوازیتوب وخت تېر شوی دی او راتلونکې برخلیک د زبرځواکونو په لاس کې دی . گوندي هویت موباید سوسیالستي لوری ولري او کدرونه په همدې روحیه وروزو " . (نګاهې به تاریخ حزب دموکراتیک خلق افغانستان ، مخ 27) د کارمل پاسنۍ وینا بڼې چې د پرچم گوند اړینه ګڼله خپل برخلیک دوخت زبرځواک شوروي اتحاد ته وسپاري او خپل گوندي ملګري شورويانو ته په وفادارۍ وروزي. دا د کارمل د مدرسې بنسټیز اصل و. همدالامل و چې پرچميانو په خپلو میتېنګونو ، گوندي حوزو ، خپرونو او تبلیغاتو کې یوازې شوروي اتحاد یاداو ، د شوروي اتحاد بهرنۍ تګلارې یې تائیدولې ، د شوروي د کمونست گوند د مشرانو صفتونه یې کول او خپل صفوف یې شوروي اتحاد ته په وفادارۍ روزل .

ثريا بها دنجيب دورور مېرمن اودپرچم دفعلانوڅخه چې ميراکبرخيبر دخپلې لورپه نامه په کابل کې دشوروي سفارت مېلمستياوو اومجلسونو ته له ځان سره بيو له ليکي: " له بده مرغه دپرچم دگوند دزياترو مشرانو دوجود ټولې برخې روسي شوې وې . هغوی انساني اوملي ارزښتونه دشوروي اوسويتيسم دگټو پربنسټ تلل. سلطانعلي کښتمند...، به که کوم ملگري دشوروي په شوونيسم کوچنۍ نيوکه وکړه هغه به په غوسې سره دنوموړي انقلابي ايمان تريوښتنې لاندې ونيو اوپه هيچاني ډول به يې ويل چې ماته دآمو سيند هغه خوا ټولې غوماشې دجيت الوتکې دي." (رها درديا، مخونه 108 - 109)

دشوروي د سفارت په مېلمستياوو اوخصوصي غونډو کې دپرچمي مشرانو دگډون په اړه افغان سياستوالو اوليکوالو يادونې کړې دي اودپرچميانو پرته په شوروي سفارت کې دوخت دنوروسياسي ډلو دشتون په اړه څه نه دي ويلي . دپلوشې جريده د1374 کال په دريمه گڼه کې دسردارمحمد داود دکابينې ديوه غړي له قوله ليکي: " موږ په کابل کې دشوروي سفارت لخوا رسماً دځېنو خبرولپاره نوموړي سفارت ته بلل شوي وو، کله چې سفارت ته وردننه شوو نو دسفارت کارکونکو موږ ته هرکلی ووايه ، دی (کارمل) هم لکه د سفارت ديوه غړي په توگه دهرکلي ويونکو په ډله کې ولاړ و " .

افغان ژورنالست شاه زمان وريخ ستانيزی دمحمد داود دواکمنۍ پرمهال په کابل کې دشوروي په سفارت کې ديوه دعوت داسې انځور کاري: « په سفارت کې دسفارت غړواوپخپله سفيرپوزانوف دميلمنوهرکلی کاوه. صالون ته ننوتم، ومې ليدل چې دپرچم وتلي غړي دببرک کارمل، اناهيتا، بارق شفيعي اونوروپه شمول چې شمیرې شلوتنوته رسیده لکه دسفارت دغړوپه څيردميلمنوهرکلی کاوه. خودخلغو له اړخه هيڅوک هلته نه وو.

شورويانو هيڅکله هم دخلق اړخ نه دعوتاوه. موږ هم دډيروخت راهيسي دخلقيانو هيڅ يو غړی په دعوتونوکې ندی ليدلی. اوشورويانو هم خلقيانو ته کومه ليوالتيا نه لرله «سهل انگاري محمد داود خان وکودتای « ۷»
(ثور، مخ ۷)

دپرچميانو مشربرک کارمل دشوروي پالنې په مينه کې دومره ډوب وچې دخپل زوی نوم يې وستوک (ختيځ يا شرق) اېښی و.
کله چې په 1968 کال کې شوروي ځواکونو په چکوسلواکيا پوځي يرغل وکړ او هلته يې خپل لاسپوڅي واک ته ورسول دپرچم په جريده کې دشوروي اتحاد دا پوځي لاسوهنه انټرناسيوناالستي دنده وگڼل شوه. هغه مهال د ختېځې اروپا دسوسيالستي هېوادونو پرته ټولې نړۍ دشوروي تېری وغانده.

پرچميان په شوروي پالنه کې تردې کچې پرمخ تلل چې دخپل مسلمان اولس د ديني اومذهبي احساساتود درک وړتيا نلرله اوددې خيال يې هم نه ساتلو چې دخپلو بادارانو دخوشالولو په موخه په خپلو څرگندونو اوکړنو سره خپل مسلمان خلک خواږدي کوي. ښه بېلگه يې دلينن دزوکړې دسلم دتلين دنمانځلو په مناسبت دپرچم په فوق العاده گڼه کې دلينن دانځورسربېره دبارق شفيعي شعر خپرول و چې هغه په لاندې بيتونو پای ته رسېدلی و:

برای اين دست آوردهای بي مانند

ما به آن حزب پيشقدم درود مي فرستيم

وبه مردم قهرمان

ما به آن پيشواي بزرگ درود مي فرستيم

به لينن بزرگ .

ژباړه:

ددغوبېساره لاسته راوړنو لپاره

موږ هغه مخکښ گوند ته درود استوو

او اتلو خلکو ته

موږ هغه ستر لارښود ته درود استوو

ستر لینن ته.

د شعر خپرېدل د ملایانو د سخت غبرگون سبب شو ، په کابل کې یې لویه
مظاهره تنظیم کړه او د هېواد د ګوټ ګوټ څخه ملایان کابل ته راغلل ، د پل
خشتي په جامع کې یې شپې او ورځې تېرولې او د جومات له منبر نه یې د کین
لاسواو شوروي اتحاد پر ضد ویناوې کولې ، د پرچم د جريدې د بندولو ، دهغې
دمسؤلینو او شاعر د محکمې غوښتنه یې کوله. سلیمان لایق چې د پرچم
د جريدې مسؤل مدیر و او دیني زده کړې یې هم کړې دي په دې هکله په یوه
لیکنه کې لیکي چې په اسلام کې یوازې په حضرت محمد (ص) او دهغه په
اولادې درود ویل جواز لري ، د دې شعر خپرول غندي او د دې لپاره چې
ځانته برآت ورکړي داهم اضافه کوي چې د ده پرته د جريدې د تحریر هیأت
ټولو غړو د کارمل ، خیبر ، او کښتمند په شمول د شعر په خپرولو ټینګار
درلود . لایق نه پوهېږي چې ده د جريدې د مسؤل مدیر په توګه د هر چا نه
زیات په جریده کې د دې شعر د مخنیوي مسؤلیت درلود . حکومت د ملایانو
د غوښتنې سره سم اړشو چې د پرچم جریده د 99 ګڼو د خپرېدو وروسته بنده
کړي. د دې شعر د خپرولو پایله داشوه چې د هېواد دودیزه ملایان د سیاسي
اسلامپالو ډلو سره ګډه ژبه ومومي او د پل خشتي د جامع د منبر څخه
دمترقي ځواکونو په وړاندې د واحد سټېژ په څېر ګټه پورته کړي اوله بله
پلوه په کین لاسو او روڼ اندو د کمونست ، ملحد او مرتد تورونه یې پر هغوی
یقیني کړل. لایق چې د شوروي اشغال وروسته حماسي شعرونو ویلو ته مخه
کړه د شوروي د اشغال په کلونو کې شوروي انټرناسیونالست پوځیان ستایل
، د شوروي ټولنې او شوروي نظام د بنسټګرو ، د اشرارو او امپریالستانو د

جنايتونو په اړه شعرونه ويل . دساري په توگه به دنوموړي ديوه شعرچې عنوان يې شوروي قهرمانان دی يوبيت وړاندې شي :

دا هماغه شوروي قهرمانان دي چې په سره لاره کې دثور قربان دي
سړيتوب ته ددوی لاره مدرسه ده دوی ديوې ټولنې نه دي د جهان دي
(اپريل څلېرويشتمه، 1981، سليمان لايق)

دکارمل شوروي پالنه اودشوروي دگټوڅخه دنوموړي دفاع په اولسي جرگه کې د وکیل په توگه ښه معلومېږي. د ۱۹۶۶ داپریل په ۲۵ نیټه ولسي جرگې دنگلودبریننا دبنددجوړولودچارودڅیړنو لپاره دیوه کمیسیون دټاکلوپریکړه وکړه . په غونډه کې کارمل وایي: « دهلمندوادی پروژه پرتله کړی چې څومره توپیrlري؟ دنگلو په پرتله دهلمندوادی په پروژه کې لس برابره لگول شويدي. لدې امله که موږپریکړه کړې ده چې یو انجمن جوړکړو چې دنگلوچارې وڅیړي زه وړاندیزلرم چې موږداسې یوه کمیټه وټاکو چې په سره سینه ، بې پريتوب اووښتندوستۍ غور وکړي . یوه استازي کارمل ته وویل. موږ چې اوس دنگلودرئیس دخیانتونواو دموتروانانو د تیلو دنه مجرایۍ په هکله بحث کوو. بېرک کارمل غواړي دامسئله دنورومسئلو تراغیزلاندې راوړي او ددې موضوع په اړه دبحث مخنیوی وکړي. دبېرک کارمل له خبروداسې پایله اخیستل کیږي څرنگه چې د هیرمند په وادی کې خیانت شوی نوپه ټولو پروژو کې هم خیانت وشي»(سیدرسول، بېرک درپارلمان محمد ظاهرشاه - کشککی ، مخ ۱۲۵

(

دشوروي اتحاد داشغال پرمهال دکارمل اودهغه دمدرسې د شاگردانو له خوا دشوروي دولت ستاینه ، دشوروي اتحاد په دوستۍ ویاړ ، شوروي اتحاد ته دمشرورور ، غټ دوست اودې ته ورته لقبونو ډالۍ کول دکارمل دمدرسې جوهر ښیي.کارمل دادوستي له چوکاټه وتلې دوستي یادوي

اود شوروي داشغال وروسته چې کارمل مسکو ته وبلل شو ددې سفر په ترڅ کې يې دشوروي مشرانو سره دخپلو خبرواترو په اړه ويلې و: " ددې خبرو اهميت داوسنی شېبې دخبرو له چوکاټ څخه ډېر لوړ دی اوځېنو برخو کې ددوه اړخيزو اړيکو له چوکاټ څخه هم لوړ ځي. (دافغانستان کالنی-1358 کال، مخ 287)

که په پاسنی وينا کې دچوکاټ کلمې ته وکتل شي ډېرې سپکې ماناوې ترې راوځي. هغه دوستي چې له چوکاټه ووځي بېله شکه نورڅه ترې راولاړېږي.

نجيب چې دکارمل دشوروي پالنې دمدرسې غوره شاگرد و کله چې په 1968 کې دامريکا دولسمشر مرستيال کابل ته په رسمي سفر راغلی و دهغه موټر يې په هگيو وويشت. هېرنشي چې هغه مهال افغانستان دشوروي اتحاد وروسته دامريکا څخه زياتې مالي مرستې ترلاسه کولې. دافغانستان په څېر غريب هېواد سياسي ډلو اوسياستوالو ته په کاروو چې دسترمرسته کونکي هېواد خلاف لمسونې ونکړي او هغه هم ددې په خاطر چې بل زبرځواک خوشاله شي. دا، خ، د، گ په کړنلاره کې هم افغانستان په ناپيلتوب ټينگار شوی و.

دامريکې دمريستيال ولسمشر ته سپکاوی هم دشوروي مشرانو دخوشالولو په موخه ترسره شو چې دپرچم دمشرتابه له پرېکړې سره سم غيږتي ژمن پرچمي نجيب ته دادنده سپارل شوې وه ترڅو شورويانو ته وښودل شي چې موږ پرچميان ستاسو ددښمنانو دښمنان يو. پدې اړه دځوان احساساتي نجيب گناه نه وه، هغه دکارمل په مدرسه کې دشوروي پالنې سبق ويلي و او همدا لامل وچې هم ده او هم يې ټولو پرچمي ملگرو دشوروي داشغال پرمهال دشوروي سلاکارانو ټولو غوښتنو اوامرونو ته هرکلی ويلو چې

پایله یې دافغانستان بشپړې تباھی ته لاره هواره کړله چې له بده مرغه
همدې پرچمیانو دتنظیمونو په واکمنولو سره افغانستان وران اوتباه هم کړ.

د غلطې نسخې اوناکامې تجربې مبلغین

د ډاکټر نجیب الله همفکران، یاران او پلویان لاتراوسه دنوموړي دناکامې ملي روغې جوړې دتگلارې دحقانیت اوسموالي په اړه تبلیغات کوي تردې چې د اشرف غني هیله لري د نجیب دملي پخلاینې "بډایه"؟ "تجربه یوځل بیا وآزمایي یعنی داچې دوهم ځل په هېواد کې د وحشت اوبربریت، چور اوچپاو او کوڅه په کوڅه جگړو پیلېدو ته لاره هواره کړي. دنجیب دهمفکرانو څخه یو 2020 ز کال ددسمبر په لسمه په خپل فېسبوک کې داسې لیکي: "موږ د ډاکټر نجیب الله د وخت د ژنیو د توافقاتو بډایه تجربه لروچي په خبرو اترو کي به په عمومي توگه د بهرنیو چارو وزیر یا د امنیت وزیر له اړوندو دولتي سیاسي کارپوهانو سره برخه اخستله چي باید اوس هم د دې تجربې په اساس کار پرمخ تللی وای خو خولیلزاد خپلو موخو ته د رسېدلو په خاطر داسي سناریو جوړه کړه چي د جگړو بل پړاو ته لار پرانېزي او پخواني جنگسالاران او غربي ټیکنوکراتان چي په فساد کي ساری نه لري او طالبان به په هیواد کي د سولي برخلیک ټاکي چي زه باور نه لرم چي دا وړی به د خلکو په گټه شری شي." ددې دناغلي دنامه یادول ځکه اړین نه گڼم چې دناغلي په خبر ددې غلطې نسخې اوناکامې وړانونکې تجربې نور مبلغین هم شتون لري.

دنجیب دیارانو له لوري دنوموړي دملي پخلاینې دتگلارې دغلطې نسخې اوناکامې تجربې په پلې کولو بیا ټینګار ښیي چې دوی ته هرڅه سرچیه برېښي، جینکی. ورته هلکان او هلکان ورته جېنکی، لهېوان ورته پسونه او پسونه ورته لهېوان ښکاري یا داچې ما (لیکوال) ته به هرڅه سرچیه برېښي. دنجیب دسولې تگلاره نه داچې ناکامه شوه بلکه دافغانستان غمیزه یې لاژوره او هېواد یې د تباهی کندی ته وغورځاوه. داتگلاره د هېواد په گوټ

گوت کې دخوشه يي زهري بمونو راپرېوتو ته ورته وه چې دافغانستان په هرنېار ، هرکلي اوهره کوڅه کې دابمونه راپرېوتل ، انسانان يې ووژل ، دولتي اواقتصادي بنسټونه اوهستوگنځي يې وران کړل، کروندې يې وسوځولې او چاپېريال يې ککړ کړ چې داته ويشتو کلونوپه تېرېدو سره لاتراوسه ددې بمونو ناوړه پايلې افغانان کړوي اوقرباني ترې اخلي .

ددې نسخې دناسموالي په پوهېدو بحث اړين برېښي خو ددې تگلارې ناکامي دلمر په شان ټولوته څرگنده ده چې پرې تم کېدل دوخت وژنه ده. داچې دنجيب همفکران ، ياران اويوليان له کوم اړخ اوکومې زاويې ديوي غلطې نسخې او ناکامې تجربې پر پلې کولو ټينگار کوي دوی ته ښايي دخپلو اندونو اوداعاوو سپيناوی وکړي اودې پوښتنې ته ځواب ورکړي چې څرنگه يوه ناکامه ورانوکې تجربه بيا وآزمويل شي ؟

دنجيب دواکمنۍ پر مهال دژنبو دلوزنامې اوددې لوزنامې د مواردو دپلې کولوپه موخه د وخت دواکمنۍ د عملي کړنو ناسموالي هغه مهال دپوهېدو وړدی چې هغه ددوحې دسولې دروان بهير سره پرتله شي . دابهير د2018 ز کال دسپتمبر څخه په دوحه کې د امريکايانو اوطالبانو ترمنځ دمخامخ رسمي خبرو په پيلېدو پيل اواوس مهال د حکومت اوطالبانو دمړکچيانو ترمنځ پر مخ ځي. داهم بايد وويل شي چې دامريکايانو اوطالبانو ددوحې مذاکرات له تشې اونيمگړتياوو سره مل و. دژنبو اود دوحې دمذاکراتو د لوبغاړو ، زماني شرايطو او مذاکراتو څرنگوالي ديولپړتوپيرونو سره سره يوه ګډه ځانګړتيا لري ، هغه داده چې دسولې دخبرو نوبستګر افغانان نه بلکې اشغالګر دي . البته چې دواړو ، شوروي اوامريکايي اشغالګرو دسولې خبرواترو ته دبشرپالنې له دريځه اودخپلې خونې له کبله نه بلکې دمجبوريت له امله مخه کړې ده ،يعنې دهغوی جنګي ستراتيژۍ ناکامې شوې، هغوی ونه توانېدل خپله اراده پر افغان مېړني اولس وتپي يعنې

دافغان ملي مقاومت په خپلو کې پاتې راغلل. پردې بنسټ دنجيب ديارانو اوپلويانو دا ادعا چې دروغې جوړې دتگلارې طراح اونوبستگر نجيب و خپل صحت اومعقوليت له لاسه ورکوي. که ددوحې مذاکرات بريالي شي چې خدای دې وکړي بريالي شي که هغه مهال دغني پلويان دابريا دغني دوړتيا اوښه مديريت ښه وگڼي هم خپل صحت او معقوليت له لاسه ورکوي.

دنجيب دوخت دسولې دمذاکراتو ستره تشه داوه چې دجينوا دسولې خبرې دملگرو ملتو دځانگړي استازي په منځگړيتوب دافغانستان اوپاکستان دحکومتونوترمنځ ترسره کېدې چې دجگړې ديوه اړخ(دجهادي تنظيمونو) استازو پکې گډون نه درلود.ددې تشې منطقي پايله داکېدله چې که مذاکرات بريالي هم شي دجگړې يو اړخ(تنظيمونه) به دخبروپايلې ونه مني او دحکومت خلاف خپلې جگړې (جهاد) ته دوام ورکړي. همدا تشه وه چې دژنيو دتوافقاتو وروسته افغانان دجگړې ددوام شاهدان پاتې شول. که څه هم دپاکستان سره دمذاکراتو پرمخ وړل دا،خ،د،گ دواکمنۍ هغه ادعا ته چې پاکستان دافغانستان په کورنيوچاروکې مداخله کوي اودافغانستان ددولت مخالفينو ته مالي اوپوځي مرستې ورکوي دصحت مهر ولگولو اودحکومت دريځ يې موقتاً پياوړی کړ خو د نجيب ټيم ددې تشې داوړدمهالومنفې پايلو ددرک وړتيا نلرله اوپايله يې دملې پخلاينې دتگلارې مفتضحانه ناکامي شوه. دنجيب دتگلارې دناکامۍ بل لامل داو چې نجيب د ولسمشر په توگه داوړتيا نه درلودله چې دکوردننه دسولې په اړوند سياسي اجماع راوړي. نجيب دخپلې نه وړتيا، يکه تازې، دسولې دبهير دانحصار ليوالتيا اواستخباراتي لوبو له امله تردې کچې منزوي شو چې نه يوازې د خلقيانو سترې برخې ترې لاره جلا کړه بلکې دده دسازماني ملگرو(پرچميانو) خوراغټه برخه هم دنوموړي په وړاندې ددښمنۍ سنگر

ونيسي اودشاه محمود حصين په وينا په وروستيو کې نجيب ته " يوازي يووړور، جفسر (ساتونکی) او بې خبره دستيار " ورپاتې وو. دريم فکتور چې دملي روغې جوړې دتگلارې ناکامۍ ته لاره هواروله هغه دمخالفينو سره دنجيب دحکومت پټ مذاکرات او هغه هم په واکمن گوند کې دهغو کسانو پرمټ ترسره کېدل چې ياخادېستان اويا دملي پخلاینې دتگلارې مخالفين وو. نجيب ددولت له مخالفانو سره د ليدنو کتنو پایلې د حکومت، پارلمان او خپلو سياسي متحدينو سره نه شريکولې او حتی خوک ددې ليدنو کتنو څخه نه خبرېدل. دا، خ، د، گ، د واکمنۍ دنسکورېدو وروسته ددې يا هغه سياستوال څخه اورېدل کېږي چې د حکومت کوم چارواکي، چېرې، د کوم تنظيم اويا کوم مخالف سياستوال سره ليدلي وو. د دوی له څرگندونو څخه جوتېږي چې د سياسي اوو سلوال اپوزيسيون سره په خپله نجيب، غلام فاروق يعقوبي، عبدالوکيل، سليمان لايق او نجم الدين کاوياني د مذاکراتو په نامه په پټو معاملو کې ښکېل وو. د يادو کسانو څخه وکيل او کاوياني دنظار دشورا پټ غړي وو او سليمان لايق بيا څرگند دريځ نه درلود سهار دنجيب، غرمه دنجيب دخلفي انډيوالانو اومانښام دکارمليانو سره ښارونه لرل. منطقاً کله چې دحکومت په استازيتوب د اسلامي جمعيت دنظار دشورا پټ غړي دوسلوال اويا غير وسلوال اپوزيسيون سره دجوړجاړي خبرې ترسره کړي ددې خبرو پايله به داوي چې اسلامي جمعيت ته دنظام دتسليمولو لاره هواره کړي اوداسلامي جمعيت مخالفين لانور هم دحکومت خلاف نه پخلا کېدونکي دريځ نيولو ته ولمسوي. دسولې په پېچلي بهير کې دنجيب ديکه تازی اوددې ملي پروسې انحصار لدې ښه جوتېږي چې دا، خ، د، گ په شلم پلنوم کې چې دملي روغې جوړې دتگلارې دارزونې په موخه جوړشوی و غلام دستگير پنجشېري داعتراض په توگه وويل موږ هغه مخالفان چې دسولې بهير ته

مات کړو دخاد له لوري نیول کېږي او کلي یې بمبارېږي. دابنسي چې نجیب دسولې بهیر ته دهغو وسلوالو کسانو او مخالفو ډلو دیوځای کېدو مخنیوی کاوه او خپل یې چې خلقیانو هغوی دې بهیر ته چمتو کول .

سربېره پردې نجیب دژنبو دلوزنامې دمرکزي اوکلیدي ټکي (دافغانستان څخه دشوروي لښکرو وتلو) سره همغږی نه و او پدې لاره کې یې ستونزې جوړولې لکه څرنگه چې غني اوس مهال دسولې دروانو خبرواترو په وړاندې ، خنډونه اوستونزې جوړوي اودوخت وژنه کوي ترڅو دخپلې واکمنۍ موده و غزوي . پدې هکله سلیک اس هاریسون امریکایي ژورنالست چې دافغانستان لپاره دملگرو ملتو دځانگړي استازي دپه گوکوردویز سره په گډه دافغانستان دسولې دخبروپه اړوند د " پشت پرده افغانستان " نومی کتاب لیکلی دی په 217 مخ کې لیکي: " هغه (نجیب) یوځل بیا لکه دخپل مخکیني سلف په څېر دشوروي پوځیانو دوتلوڅنډه ته راودانگل . پدې ډول نجیب الله لکه کارمل هڅه وکړله ددې کار مخنیوی وکړي " دامریکایي لیکوال ددې خبرې " یوځل بیا " ښيي چې نجیب مخکې لدې هم دمذاکراتوپه بهیر کې دشوروي ځواکونودوتلوپه لاره کې ستونزې اوڅنډونه جوړکړي دي. دنجیب پلویان په خپلو تبلیغاتو کې نجیب دملي پخلاینې طراح گڼي اوهغه دشوروي لښکرو داپستلو اتل بولي .خود"ایڅه مسکوه "راډیو سره دمیخاییل گرباچف یوه مرکه چې دافغانستان څخه دشوروي لښکرو دشلم تلین په مناسبت شوې ده دا ادعا غلطه ثابتوي اوهغه وایي: " ما دنجیب سره په تاشکند کې وکتل .هغه په خپل نفس اعتماد نه درلود اوباوری یې نه کېده چې موږ په وتلو کې جدي یو ، ټول منتظر وووگواکې موږله افغانستان څخه نه وځو. " دگرباچف وینا ښيي چې نجیب فکرهم نه کاوه چې شوروي لښکري له افغانستان څخه وځي لکه نني واکمنان چې دامریکایي اشغالگرو په وتلو کې هم شک لري .

دليکنې پدې برخه کې اړين برېښي دنجيب د يارانو اوپلويانو پام يوه واقعيت ته راوگرزول شي ترڅو دنجيب داتلولۍ اوخپلواکۍ په اړه بيا کتنه وکړي . داواقعيت ښيي چې نجيب مسکو لکه ماشوم په غوړو وعدو غولولی اوپه خپله گټه استعمال کړی دی .خو ستاسو اتل اوپه واقعيت کې دې سياسي ماشوم دخپلې واکمنۍ ترپايه دمسکو لوبې درک نکړلې . داواقعيت دنجيب له هغه ليک څخه ښکاري چې دشوروي اتحاد دوخت دبهرنيوچارو وزير شپواردنازي(دشوروي دټوټې کېدو وروسته د گرجستان ولسمشر) ته استولی دی . داليک نجيب وروسته له هغې شپواردنازي ته ليړلې چې شوروي اتحاد افغانستان ته خپلې پوځي مرستې ودرولې .نجيب په نهيلۍ اودگيلې په څېر شپواردنازي ته داسې ليکي: " مانه غوښتل جمهوررييس شم ، تاسې زه راضي کړم .پرله پسې موخواهش وکړ اودملاتې وعدې مو راکړلې ...اوس مو زه اودافغانستان جمهوري برخليک ته پرېښودل .څرنگه دامسأله درک شي؟ " (دست های مسکو ، ل ، ی ، شبارشين ، مخ 206)، داڅومره دردونکې ده چې څوک تا اړباسي يولوړ دولتي مقام ومنئ ، غوړې وعدې درکړي چې پيسې اووسلې درکوم ،په سختو شېبو کې به دې يوازې نه پرېږدم خو کله چې سخته درباندي راشي تا په بېديا کې چې چارچاپېر دې لېوان ، شغلان اونرمښان گريزي خوشی کړي .شورويانو دنجيب سره همداکار وکړ . دنجيب دليک څخه برېښي چې هغه مخکې لدې چې ولسمشر شي پدې ښه پوهېده چې ديوه هېواد دزعامت وړتيا نلري اوارشوی دشورويانو ارادې ته غاړه کېږدي خوياران اوپلويان يې دهغه څخه جامع الکملات جوړوي . که نجيب ژوندی وای اودده په پټه دخپلو انډيوالانو اوپلويانو صفتونه او څرگندونې اورېدلې اولوستې وای ددوی په ساده گۍ به يې ډېر خندلي وای .

امريکايانو دسولې مذاکراتو په اړوند د شورويانو په پرتله ځيرکانه گام اوچت کړ چې مستقيماً يې د جگړې د اصلي اړخ، طالبانو سره مذاکرات پيل کړل او په خپل مزدور حکومت يې فشار راوړ چې له طالبانو سره خبرو ته کېږي، د طالبانو يولې غوښتنو ته غاړه کېږدي او يو ټولشموله مرکچي دوحي ته واستوي. داهم د يادولو وړ برېښي چې امريکايانو يا په لوی لاس، منافقت او يا مجبوريته له مخې د مذاکراتو په لومړي پړاو کې حکومت له مذاکراتي بهير لرې وساتلو چې بين الافغاني مذاکرات نيم کال وروسته پيل شي اوزرگونو افغانانو ته مرگ او ژوبله واوړي اولسگونه زړه تنه نور د جگړو له کبله دخپلو کورونو اومېنو پرېښودلو ته اړ شي. په دوحه کې د امريکايانو او طالبانو برياليو مذاکراتو حکومت او طالبانو ته دمخامخ خبرو زمينه برابره کړه چې دا افغانانو ته طلايي فرصت دی. اوس دافغان مرکچيانو اسلامي، ملي او اخلاقي مسوليت دی چې ملي گټوته په ژمنتيا سره داسې يوه جوړجاړي ته ورسېږي چې افغانستان بېرته خپلواکي ترلاسه اود داسې يوه نظام په جوړولو هوکړه وکړي چې هېواد ته سوله او ټيکاوراستون کړي. افغان مرکچيانو اودطالبانو اوحکومت مشرتابه ته ښايي چې په اصطلاح دنجيب دملي پخلاينې دناکامې وړانوکې تجربې څخه دعبرت درس واخلي اوديو بل دمنلو اوزغملو، تېرېدنې اوتنازل داصلونو په پلې کولو سره روان مذاکرات بري ته ورسوي ترڅو دتيرې پېړۍ دوروستۍ لسيزې زړه بوگونکې پېښې بيا تکرار نشي او يا روانه لعنتي جگړه دوام ونه مومي.

نجیب الله تکره اوبریالی ویاند

نجیب الله دا، خ، د، گ د مشرانو په پرتله دهېواد په ملي ژبو (پښتو اودري) لکه خپلې مورنۍ ژبې بشپړ تسلط درلود، تکره اوڅېرک ویاند و او اورېدونکي یې دویناوو څخه اغیزمن کېدل. نجیب واکمنو شرایطو، فرصتونو اود مخاطبانو رواني ځانگړتیاوو، لیوالتیا او لید لوري ته په کتو سره داوړتیا او څېرکتیا لرله چې هغوی ته څه ووايي. کلیوالو ته یې داسلام، شملې، ناغې، ننواتې او جرگې خبرې کولې. پوځیانو ته یې دوسلوالو مخالفانو د ناروا کارنامو دیادولو سربېره دزپورتیا، وطنپالنې، دسپلین او دجگړې درېړونو او کړاوونو رښتیني انځور وکارې او تحصیل کرده قشر ته یې دقانونیت، پرمختگ، ټولنیز عدالت او بنیایسته سالارۍ ښېگڼې بیان کړي. هغه په خپلو ویناوو کې ښکلې جملې، وطني کیسې، متلونه او په زړه پورې شعارونه چې اورېدونکو ته په زړه پورې وو او په زړونو ښه لگېدل راوړل، دخپلو ادعاوو او څرگندونو دسموالي دثابتولو لپاره یې دقرآنکریم آیتونه اوحديث راوړل. دهېواد درواني اوږدمهاله غمېزې پرمهال دسیاستوالو په توگه نجیب الله او عبدالرب رسول سیاف د وتلو ویاندویانو او ژبورو مبلغانو په څېر ځلېدلي دي. دنجیب دویناوو ځانگړتیا او جذابیت دی چې ډېری ځوانان دهغه دویناوو څخه اغېزمن شوي دي اونجیب ته ځانگړی ارادت لري. ددموکراسۍ په لسیزه کې چې دکابل دزرنگار پارک اوپل باغ عمومي د وخت دسیاسي ډلو دتبلیغاتو په سټېژ اوښتی و ددې ډلو په ویناوالو کې نجیب ځانگړی ځای درلود. پرچميانو دخپل ملگري دویناوو جادويي اغېز ته په کتو سره په سیاسي بحثونو کې په مسخروخپلو سیالانو ته ویل موندې "رفیق نجیب" دویناکولولپاره درکړو چې ستاسو میتپنگونه اوغوندې څه رونق ومومي. له بده مرغه ددې تکره اوبریالي

وياند په ويناوو کې دوه منفي اړخونه هم ترسترگو کېږي . يودا چې نوموړي هغه څه چې ويل په خپله يې پرې باور نه درلود اويا ليوال نه و پرې عمل وکړي . دساري په توگه دخپلې واکمنۍ پرمهال يې دصحت عامې په څلورلارې کې خپل مشهوراو په زړه پورې شعار "يا وطن يا کفن" دانقلاب د سپاهيانو دوطنپالنې دروحېې دلوړولو لپاره وويلو چې تردې دمه دنجيب پلويان هغه زمزمه کوي. خو داسې وخت راغی چې دخپلو پرچمي ملگرو سره ديولې ناڅرگندو ستونزو له امله دوطن څخه دتېبستې ناکامه هڅه وکړه . ددې معنی داشي چې هغه ليوال نه و په خپل وطن کې دسپين کفن سره خنس کړل شي. داددې ښکارندوی دی چې نورېې دوطن دساتنې په موخه سرشندنو ته هڅول خو دی دوطن په لاره کې دکړاوونو منلو او قربانۍ ته چمتو نه و.

نوموړي دخپل حکومت مخالفان اوکېوال چې دمختلفو لاملونو اوپه هغوکې دده په لاس جوړشوي خاد ددسيسو اوپه زندانونو کې دشکنجې اوتعذيب له وېرې پاکستان ته تېبېدلي وو دال خواره او دآی اس آي جاسوسان گڼل، پېغورونه يې ورکول اوملنډې يې پرې وهلې. آيا په پاکستان کې شاوخوا څلور ميليونه ،په ايران کې درى ميليونه،په نورو هېوادونو کې لسگونه زره افغانان ټول ددې هېوادونو جاسوسان وو؟ دسليم عقل خاوندان به دا حکم باييزه او اپلټې وبولي . خو نجيب په خپلو ويناوو کې دا ډول څرگندونې په کراتو کړې دي. که دنجيب داادعا ومنل شي چې کېوال دکوربه هېوادونو جاسوسان دي ده هم هندوستان ته دتېبستې ناکامه هڅه وکړه آيا دی هم دهندوستان دڅارگرې ادارې جاسوس و؟ که پاکستان ته تېبسته خيانت اوآی اس آي ته جاسوسي وي دنجيب ددسترخوان ياران لکه سليمان لايق ، انجينر نظرمحمد ، محمداسلم وطنجار، رازمحمدپکټين، اسحاق توخي ، جفسر اودده مور هم دده د واکمنۍ

دراپر زېږدو وروسته پاکستان ته وتښتېدل آیا هغوی هم دپاکستان جاسوسان وو؟ له یاده ونه باسو چې موریې په پاکستان کې په یوه ترافیکی پېښه کې ټپي او په پاکستانې روغتون کې دخوورځو وروسته ساه ورکړه. هېر نشي چې هېچا هم په خپله خوښه دهېواد پرېښودلو ته مخه نه ده کړې بلکې ارشوي دي چې خپل کور، کلی او هېواد پرېږدي.

نجیب دملي روغې جوړې او پخلاینې، سولې او وروړگلوی، د تېرېدنې او ښېښې ښېښې او گټې بیانولې او مجاهدینو (اشرارو) ته یې "مرور وروڼه" ویل او هغوی یې بیرته په خپل ټاټوبي کې عادي ژوند کولو ته رابلل خو لکه څرنګه چې نجیب دملي پخلاینې تګلارې ته ژمن نه و او پخپلو څرګندونو یې باور نه درلود خپلو لوړپوړو پوځیانو ته د وسلوالو مخالفانو او دهغوی ترولکې لاندې سیمو د بشپړ وړانولو دستورونه ورکول. هغه دخوست د سقوط وروسته د حمل په نولسمه دسرقوماندانۍ د قرارګاه په غونډه کې ویلي و: "مونږ باید په خوست داسې کلک ګوزارونه وکړو او داسې درس ورکړو چې په خوست کې نور څوک ژوندونشي کړای، څرنګه چې خوست زموږ نه دی ددوی دې هم نه وي." (اردو سیاست، مخ 464) دملي روغې جوړې د نوښتګرا؟ له لوري دې تګلارې ته ژمنتیا اونه ژمنتیا دنوموړي پدې وینا کې چې د 1368 کال د کب په پنځمه دوسلوال پوځ جنرالانو ته کړې ده برېښېږي: "په پغمان، د کابل شمال، قلات، بادغیس، جلال آباد او هرات کې د بریالو پوځي عملیاتو پایلې ګټورې وې. موږ دلوی خدای په امېد پر مخ ځو، له ستونزو نه ډارېږو او ملي مصالحه بریالی کوو." (اردو سیاست، مخ 465). دابیا ښيي چې نجیب ملي روغه جوړه د جګړې له لارې بریالی کوله. ملي پخلاینه (سوله) او جګړه دوی متضادې پدیدې دي. دا ددې څرګندوی دي چې نجیب په خپله په ملي روغه جوړه باور نه درلود ځکه بری

یې په جگړه او د مخالفینو په خپلو کې لټولو. نوڅرنگه به وسلوال او سیاسي اپوزیسیون د سولې بهیر ته مخه کړې وای.

جنرال عبدالقادر اکا دخپل "دافغان تراژیدي دروسیې دتجاوز زېږنده" نومي کتاب په 256 - 257 مخونو کې دا، خ، د، گ د سیاسي بیرو د غړي میرصاحب کاروال له خولې او د وسلوال پوځ د لوی څارنوال جنرال محمد هاشم نوري په حواله لیکي: "د ملي دفاع وزیر د نجیب الله سره د دفاع وطن د شورا په جلسه کې گډون لري، د جلسې په پای کې شهنواز تنی، نجیب الله ته پیشنهاد کوي:

ډاکټر صاحب! که ممکنه وي زه او ته به یو څو دقیقې سره پاتې شو. جلسه ختمه ده دوی دواړه سره پاتې کیږي.

شهنواز تنی 'ډاکټر صاحب زما او ستا ترمنځ ولې فاصله پیدا شي؟ شهنواز تنی هغه ټول مشترک وجوهات چې د دواړو ترمنځ په طبیعي ډول موجود دي یادوي.... نو څه شی زما او ستا ترمنځ نه تقسیمېږي؟ ډاکټر نجیب الله "نو زه له خدایه نور څه غواړم، ته مې سر او سترگې یې، ته مې وزر یې...." د ډاکټر نجیب الله، خوږې خبرې ډېرې زده وې چې بل څوک (مخاطب) جذب کړي.

د ډاکټر نجیب الله خبرو په شهنواز تنی، دومره تأثیر وکړ چې تنی یې کاملاً جذب کړی دی. له دې کبله شهنواز تنی، ډاکټر نجیب الله ته وایي: ډاکټر صاحب! کور دې ړنگ شه، دغه تا ته د شوریانو توطیه ده!

نجیب الله "ډېره مننه چې زه دې متوجه کړم، اوس پوه شوم چې ته مې تر هر چا نږدې دوست یې!

په دې ډول دوی دواړه د خوشحالی په فضا کې یو له بل نه رخصتیږي. خو ډاکټر صاحب نجیب الله په سرسپردگۍ سره خپل صداقت کې، جې، بې ته ثابتوي او خپل لوی مشاور (پولینيچکه) (دفتر ته ورځي او د شهنواز تنی

ټولې خبرې ورته انتقالوي. البته په انتقالي خبرو کې ، مرکزي خبره دا ده چې تنی نجیب الله ته د شوروي د توطیې یادونه کړېده.

په بله ورځ د نجیب الله لوی مشاور (پولینیکه) د میر صاحب کاروال دفتر ته ورځي او ورته وایي چې د ملي دفاع وزیر شهناز تنی د شوروي ضد سپړی دی ، د نجیب الله ټولې خبرې میر صاحب کاروال ته بیانوي.

په بله ورځ ، کاروال د ډاکټر نجیب الله دفتر ته ورځي او نجیب الله ته د گیلې په شکل وایي چې د دفاع وزیر (تنی) له تاسو (نجیب الله) سره په وطني حساب یوه مرکه وکړه ، آیا ضرور وه چې موضوع دوستانو (روسانو) ته انتقال شي ؟

ډاکټر نجیب الله : کارواله ! ستا دې هم کور خراب شي ، دا اوس شو دقیقې دمخه زما لوی مشاور زما مخې ته ناست و او راته ویل یې:

نجیب الله ! مه ناوخته کوه ، آماده گي دې ونیسه ، خلقیان درباندي کودتا کوي!....

نجیب الله : اوس نو زه د تا (کاروال) خبره ومنم او که د خپل مشاور خبره ومنم ؟

مشاور خو پیسې راکوي ، سلاح راکوي نو ته خو هیڅ شی نه شې راکولای " .

د پاسنیو څرگندونو له مخې قضاوت کېدای شي چې له یوې خوا څرنگه نجیب دشورویانو دشوموموخواپه اړه دخپل وزیر او خپل هېوادوال له ملگرتوب ، خواخوږۍ او سپېڅلو احساساتو څخه ناوړه گټه پورته کړې ده اوله بله پلوه یې دشورویانو په هکله دتني اندېښنې اواخېستنې پردي(شوروي سلاکار) ته دهغه دلاس لاندې مامور په څېر رپوټ ورکړی دی . داددې څرگندوی هم دی چې نجیب دملي گټو په پرتله شوروي گټوته

لومړيتوب ورکاوه. دارنگه سياستوال به څرنگه خپل هېواد او خلکو ته خدمت وکړي؟

دنجيب ښکلې او جذابې ويناوې د ټگۍ برگی او تناقض ډکې هم دي. هغه يوځای او يو وخت شورويان دوستان او مرستندويان گڼي او بل وخت هغه دښمنان او اشغالگرو بولي. هغه په بالاحصار کې خپل هېواد ته دشوروي اتحاد ديوه کندک دستنېدو پرمهال وايي: "موږ خپل سرونه ددرناوي په توگه دهغو شورويانو په وړاندې ټيټووچې خپل سرونه يې دخپل رسالت دترسره کولوپه موخه وبايلل...، داغموڼه ژر نه هېرېږي. همدارنگه ډېری افغانان به دشورويانو مهرباني او مېړانه، انسانيت او ساده گي هېره نکړي." (جنگ در افغانستان، مخ 328 دروسيې دپوځي تاريخ دانستيتوت دپوهانو ډله)

بل ځای نوموړي د 1370 کال دجدي په پنځه ويشتمه دملي روغې جوړې دتگلارې داعلان دپنځمې کليزې په مناسبت وويل: "دشوروي پوځيانو راتگ دافغانستان دخلکو دپاخون اصلي لامل و چې دغميزې سبب شو." (توپان درافغانستان، مخ 54)، همدارنگه هغه په همدې ورځ ديوه فرمان په صادرولو سره دسلواغې شپږويشتمه دشوروي دپوځيانو دوروستۍ ډلې د وتلو ورځ دملي ژغورنې (نجات) ورځ او عمومي رخصتي اعلان کړه. نجيب دا ورځ هغه مهال دشوروي اشغالگرو څخه دنجات ورځ اعلانوي چې نور دشوروي اتحادجنازه خاوروته سپارل شوې وه اودنړۍ په نقشه کې دشوروي اتحاد په نامه کوم هېواد شتون نه درلود.

لوستونکی دې دنجيب دا خبره چې نوموړي دملي روغې جوړې دعالي کميسيون په لومړۍ غونډه کې کړې ده دهغه ددې خبرې سره چې دشورويانو راتگ غميزه گڼي پرتله کړي چې دنوموړي په ښکلو ويناوو کې اپلټي اودرواغ هم شتون لري هغه وايي: "موږ ترخپل څنگ ځواکمن اووفادار

دوستان یعنی شوروي اتحاد ، سوسيالستي اوناپېيلي هېوادونه اومتري خواکونه لرو. هغوی همېشه مورته مرسته کړې او هېڅکله به مود مصيبت پر مهال يوازې پرې نه ږدي . موردا خبره په وياړ او خپلو پلرونو اونيکونوته په درناوی سره وايو چې دادوستي يې ټينگه کړې اوديوه نسل څخه بل نسل ته لېږدولې ده . " (اردو سياست ، مخ 464)

نجيب دتکره وياند په توگه چې دنسکلو جملواو کلمو سره اودخلکو پراحساساتو دلوبو اتل هم دی فکر نه کوي چې هغه مهال سوسيالستي اوناپېيلي هېوادونه دنوموړي همزولي وو ، پردې بنسټ څرنگه زموږ نيکونو دهغوی سره ددوستۍ مزي ټينگ کړي دي چې دې هېوادونو شتون نه درلود . اوبل داچې هغه په 1365 کال کې شوروي اتحاد وفادار دوست گانه اوپنځه کاله وروسته د افغانستان دغميزې لامل اودافغان دخلکو دپاخون سبب بولي. دلته دپوپولست نجيب دپلويانو پوښتنه کېږي چې موږ دنجيب کومه خبره ومنو ، شوروي دوست هېواد يا تېرې کونکې اشغالگر شوروي؟

ډېری افغانان دنجيب ويناوو ته په کتو سره چې شورويان يې انتقادول اوغندل داسې فکر کوي چې هغه په رښتيا هم دشوروي اشغالگرو څخه کرکه لرله پداسې حال کې چې شوروي ضد څرگندونې يې دشوروي مشرانو په غوښتنه کولې ترڅو په ټولنه کې په يوه ملي زعيم واوړي . پدې هکله ميرصاحب کاروال دخپل کتاب درس های تلخ وعبرت انگيز افغانستان په 187 مخ کې ليکي : " هغه په وروستيو کې ډېر زيات په افغانستان کې شوروي خواکونه انتقادول اوما يوه ورځ په سياسي بيرو کې له هغه وپوښتل اوورته ومې ويل آيا تاسې پدې اړه افراط نه کوئ ؟ هغه راته وويل دوی په خپله (شوروي مشران) راته وايي موږ تخريب کړه ترڅو په ټولنه کې خپل ملي هويت تشيت کړي".

سره لدې چې د کرملن مشرانو ته نجیب الله تردې کچې نږدې و او په هغه یې باور درلود چې دوی وغندي ترڅو هغه دخپلو خلکو زړونو ته لاره ومومي خو بیایې هم هغه ته شا کړه او دخپلو کارملي او جمعیتي نوکرانو پرمټ یې پرې سپینه کودتا وکړه، دا پوښتنه را پیدا کېږي چې ولې د کرملن چارواکو دخپل دې نازولي سره خیانت وکړ؟

پدې اړه نظرونه اولیدلوري وېشلې دي چې دلته به یې یوازې یادونه وشي: -د شوروي اتحاد خورا خراب او ویجاړ اقتصادي وضعیت چې نور د افغانستان دولت ته د مرستو ورکولو جوگه نه و،

-د مسکو له لوري د ناټو سازمان په وړاندې د وارسا د تړون د ماتې منل . پردې بنسټ مسکو دخپلو سپوږمکیو له ملاتړ لاس واخېست چې نجیب ته یې هم شاوگرزوله او دده حکومت یې د بېساره ستونزو او گواښونو سره سره یوازې پرېښود،

-د شوروي اتحاد د کمونست گوند په مشرتابه کې د امریکا پلوه کسانو شتون چې گوته زیاتره گرباچف ته نیول کېږي، گواکې چې گرباچف هم د کوردننه او هم په نړیوالو مسئلو کې دواشنګتن نخښې پلي کولې، -دکې چې بې درییس ولادیمیر کرېچکوف په مشرۍ د 1991 کال داگست دنولسمې ناکامې کودتا څخه د نجیب ملاتړ،

-په نجیب د مسکو بې باوري . دلېونېد شبارشین دکې چې بې د بهرنیو استخباراتو د څانګې رییس له قوله " نجیب کې چې بې هڅولی و چې د امریکا سره نږدې شي خوداسې یو حالت راغی چې نجیب له موږ لاره ورکه کړه. " یعنې دا چې له واشنگتن سره یې د پټو دوستانه اړیکو مزی ټینګ کړل. شبارشین گرباچف ته نږدې څارگر و چې کله د کرېچکوف کودتا شننه شوه ، گرباچف هغه د کرېچکوف په ځای دکې چې بې د مشر په توګه وګومارلو خوله دوو ورځو وروسته له دندې ګوښه کړل شو . په 2012 کې یې مړی په

کورکې پیداشو اوویل کېدل چې دخپلې اوخپلې مېرمنې د نه
 علاجېدونکې ناروغۍ له کبله یې ځانوژنه کړې وه.
 دلیکوال له انده ښایي دنجیب سره دمسکو د خیانت اصلي لامل داوي چې
 نجیب دمسکو سره اپراتیفي استخباراتي لوبو پر مخ وړلو ته مخه کړې وه
 او پدې نه پوهېده چې دکې چې یې په شان یوه ځواکمن استخباراتي سازمان
 سره چې په افغانستان او په تېره دنجیب په حکومت کې یې ژورې رېښې
 ځغلولې وې لوبې کول داوړسره لوبې وې. سیاستوالو ته نه ښایي چې په
 سیاست او دپلوماسۍ کې لوبې او هغه هم ددوستانو سره اپراتیفي لوبې
 وکړي. دنجیب له خوا دشورویانو سره داپراتیفي لوبو په پرمخ وړلو کې
 هغه زموږ دعوامو هغه مشهوره خبره له یاده اېستلې وه چې "پیش پنج هم
 پنج، پیش صاحب پنج هم پنج".

د ليکنو دلړۍ په وړاندې غبرگونونه

تمه کېده چې دنجيب الله همفکران، همکاران او پلويان چې نوموړی اتل ، د ملي روغې جوړې د تگلارې طراح ، د هېواد څخه د شوروي اشغالګرو ايستونکی ، ملي شخصيت او خپلواک ولسمشر تبليغوي اوسربېره پردې دا، خ ، د ، ګ دواکمنۍ پرمهال د تېروتنو او ناخوالو پرته او ملامتي دنوموړي پرته په نورو ګوندي مشرانو اچوي دليکنو ددې لړۍ په اړه چې ددوی څرګندونې يې بې بنسټه، غلطې اوله واقعيتونوسره په تناقص کې ګڼلې دي ليکنې نقد کړي چې له بده مرغه داسې څه پېښ شول. دا بيا بڼي هغه څه چې په دې ليکنو کې راغلي دي دليکوال باطني او ذهني تمايلات نه بلکې واقعيتونه دي اودنجيب د مخينې او کارنامو رښتينی انځور کاري چې دا مخينه او کارنامې ديوه اتل ، ملي شخصيت او خپلواک سياستوال نه بلکې ديوه لاسپوڅي سياستوال دي .دشوروي اشغال وروسته دنجيب دريځ او کارنامې خورامنفي دي چې په تېرو ليکنو کې پرې رڼا اچول شوې ده . پدې ليکنه کې به يې هغه سترې تېروتنې چې هم دده شخصيت، هم دا ، خ ، د ، ګ اعتبار اوهم ددې ګوند دواکمنۍ مشروعيت ترپوښتنې لاندې راوړی او سربېره پردې يې دده دواکمنۍ راپرزولو ته اړين بستر جوړ کړ بيا يادونه و شي :الف- دشوروي په ټانکونو سپور يا په شوروي الوتکو کې افغانسان ته دنوموړي راوستل اودواک په ګډۍ کېږل دنوموړي داسې تېروتنه ده چې نوموړی دشوروي داشغال اردلي وګڼل شي. داسې يوه سياستوال ته اتل ويل د اتل سپکاوی دی .ب- داشغال لاندې حکومت کې دڅارګرې ادارې مشري منل اوددې ادارې لخوا داشغال ضد زرګونو وطنپالو افغانانو شکنجه ، ترور او چانوارۍ هغه څه دي چې نجيب دافغانانو دقصاب لقب وګټي. دخپلو هېوادوالو قصاب هېڅکله هم ملي

شخصیت او اتل نشي کېدای .ج- په هېواد کې د قومي ملیشو جوړونه او د تسلیمي ډلو په نامه دخپلسرولوتیمارو جوړښتونو را پنځول هغه څه و چې د نظام نسکورولو ته یې لاره هواره کړله او پایله یې په هېواد کې د ځمکې پرسر محشر جوړېدل شول. که څه هم نجیب ته یې ځېنو همفکرانو او د دسترخوان یارانو د ملیشو د جوړولو دا احتمالي گواښونو په اړه خبرداری ورکړی و خو بیا یې هم د ملیشو د جوړولو مخه ونه نیوله. پدې اړه جنرال نبي عظیمی د خپل کتاب (اردو سیاست درسه دهه اخیر) په 494 مخ کې لیکي: "منو کي منگل دیوې لیدنې پرمهال ډاکتر نجیب الله ته وویل که هره ورځ د نويو قطعاتو د جوړولو په هکله د دوستم وړاندیزونه ومنئ ډېر ژر به په هرولايت کې د دوستم یوه ځواکمنه قطعه راڅرگنده شي او داسې ورځ به راورسېږي چې د مرکزي دولت څخه اطاعت ونکړي." چې داسې هم پېښ شول. په خپله نجیب هم دا گواښ احساس کړی و او په شمال کې د ملیشو یوه پښتون قوماندان ته ويلي و: "موږ د ازبکو، هزاره گانو او تاجکو د مسلح کېدو له امله چې د شوروي دولت او ځواکونو له لوري ترسره کېږي په اندېښنه کې یو، یوشمېر دا قوماندانان شورويانو مسلح کړي او یوشمېر زموږ د تېروتنو له کبله شويدي او نن خبره تردې پورې رارسېدلې چې کولای شي دولتي واکمنۍ ته گواښ شي." (اسدالله ولوالجي، خروج جنرال دوستم و سقوط ډاکتر نجیب الله، مخ 138) دولسمشر له ویناڅخه ښکاري چې شوروي ځواکونو په شمال کې په خپل سر پښتني ضد قومي ملیشي جوړولې او ده دیوه بېواکه ولسمشر په توگه داشغالگرو دې افغاني ضد کړنو ته په رڼو سترگو کتل او د مخنیوي وس یې نه درلود. سربېره پردې یې داشغالگرو د دستورونو له مخې د نورو قومي ملیشو جوړولو ته دوام ورکاوه او پدې ډول یې د افغانستان د تباهي لپاره په خپله وړاندوونکي او ویجاړونکي ځواکونه چمتو کول. دې ډول ولسمشر ته کوم لقب ورکړل

شي اتل يا خاين؟ له بله پلوه ديوه هېواد دولسمشرته نه بنایي د ملیشو یوه قوماندان ته داسې څه ووايي چې په هېواد کې قومي بې باوريو ، توکميزې مخامختیا او د بنمینیو ته لمن ووېي . دنجیب له خوا د ملیشو یوه قوماندان ته داسې څرگندونې چې قومي مخامختیا ته د لمن وهلو معنی لري د پخواني دفاع وزیر جنرال عبدالقادر پدې وینا د صحت مهر لگوي چې نجیب ورته ویلي و "ته نه پوهېږې ! ما ازبک په پښتون وواهه ، پښتون مې په ازبک وواهه . عبدالقادر ورته ویلي و د تاریخي گناه ده او ملي خیانت دی . نجیب بیا ورته ویلي دي ، ولاړشه !ته تراوسه نه یې پوهېدلې ." (خاطرات سیاسي جنرال عبدالقادر درگفت وگوبا دکتور پرویز آرزو ، مخ 410) داییا داشغالگرو دهغه مشهور فورمول (بېل یې کړه ، اېل یې کړه) یوه بریالی هڅه وه چې نجیب یې پلې کونکی و .

د - دنجیب بله غټه نه جبرانیدونکې تېروتنه دا وه چې دمسکو په اشاره یې د ملي پوځ کمزورولو ته متې رابډ وهلې او په اړین فرصت کې یې ددولتي امنیت ځواکونو او ددوستم ملیشو ته ددفاع وزارت په قرارگاه دبرید او په جزوتامونو کې دوتلو خلقي افسرانو دوژلو او نیولو قومانده ورکړه ، لسگونه خلقي جنرالان او افسران یې ووژل ، سلگونه یې بنديان او سلگونه نور له دندو گوښه او یا تېښتې ته اړاېستل چې پدې توگه پوځ دکارمليانو په لاس کې پرېووت او کارمليانو دخپلې دې برلاسی په برکت وکولای شول په آسانی سره سیاسي واک دشمال دا دشر او فساد ملي ضداو پښتنې ضد تلوالې ته ولېږدوي . عبدالحمید مبارز د خپل کتاب (حقایق وتحلیل وقایع ومسایل افغانستان) په اوه څلوېښتم مخ کې دنجیب ددې کار پایلې داسې ارزوي : "که چېرې نجیب ددې اړخ (خلق) څخه ځان نه وای لرې کړی دهرې توطیې په مقابل کې که له مسکو نه هم کېده مقاومت یې زیاتېده اومقاومت یې کولی شو " . دلیکنو په وړاندې دلوستونکو له غبرگونو ښکاري چې له

بده مرغه دنجيب همفكرانو ، همكارانو او پلويانو د ليكنو دا لړۍ نقد نكړه ، پنځوتنو منفي غبرگونونه وښودل ، دوو تنو د ليكنو دارزښت د ټيټولو په موخه بې رېښه لمسونكې تبصرې وکړې او غوڅ اکثریت لوستونكو په خپلو تائیدي كمنټونو سره ليكنې لا غني كړې . يوشمېر لوستونكو ليكنې په خپلو والونو كې هم خپرې كړې دي . منفي غبرگونونه احساساتي او عاطفي دي ، د منطق او برهان څرك نه پكې ليدل كېږي او فتواگانو ته ورته حكمونه دي او يوبناغلی د ښكښلمار په رول كې هم راڅرگندشوی دی . منفي غبرگونونه عامې خبرې او ويناوې دي لكه " نجيب ټولو ته معلوم دی ، داليكنې دهغه شخصيت ته زیان نه رسوي ، هغه شورويان له افغانستان څخه واپستل ، دهېواد د مستقلانه دفاع اتل دی او خلک او تاريخ به دهغه په اړه قضاوت وكړي . " دنجيب يوه ارادتمند دا ليكنې له عقدې ډكې بللې دي اوليکوال يې په پيسو اخېستلو هم تورن كړی دی . ددې هېوادوالو له منفي غبرگونونو څخه دهغوی نه رښتينولي ، غوسه ، خفگان او د مذهبي مريدانو په شان نجيب ته پوند ارادت لدې ښه جوتېږي چې په ليكنو كې ددوی د كمنټونو او تبصرو په هكله اړين معلومات وړاندې شوې دي . دنجيب هغه ارادتمند چې ليكنې يې له عقدو ډكې گڼلې دي ، دې ښاغلي ته په كاردې چې لومړی د نقد ، تحليل ، عقدې او دښمنۍ ترمنځ په توپير ځان پوه كړي . كه چېرې ليكوال په نجيب تورو نه لگولي واى او يا يې په ليكنو كې د قلم او كلام عفت له پامه غورزولى واى د عقدې خبرې به يې وزن درلود . په ليكنو كې نه د تور كومه ښه نښانه شته او نه د قلم او كلام عفت له پامه غورزول شوی دی . د اښاغلی او د نجيب نور ارادتمندان په خپل اتل كې يوازې غوره ځانگړتياوې ويني او كه چا دهغوی د اتل د منفي ځانگړتياوو ، ناكاميو ، تېروتنو او ناولو كارنامو په اړه څه وويل هغه عقده مند دی ، يا د كومې شبكې سره تړاو لري او داشبكه پيسې وړ كوي . د پيسو اخېستنه

اوډپرديو شبکو سره تړاو د خادېستانو ټولو ته آشنا هغه تورو نه رايادوي چې دکارمل - نجيب د حکومت په سياسي مخالفانو او آزاد خيالو افغانانو لگول کېدل. ليکوال نه دنجيب کليوال او ټولگيوال دی، نه يې دنجيب سره کومه سوداگريزه معامله او خپلوي لرله اونه يې دهغه ترلاس لاندې ادارو) خاد او جمهوري رياست) کې کارکړی دی نو څرنگه به دنوموړي سره عقده اودېنمني ولري؟ ليکوال په خپلوليکنو کې دنجيب د حکومت د لوړپوړو سربېره کرزی او غني اودهغوی جهادي او غير جهادي ياران هم انتقاد کړي دي آیا دا عقده مند ليکوال له ټولوسره عقدي اودېنمني لري؟ دنجيب مدافعانو ته به د نجيب دملي پخلاينې دتگلارې په اړه ديوه بهرني ژورنالست دپوښتنې په هکله په خپله دنجيب ځواب وړاندې شي ترڅو يې سرو نه خلاص شي چې دملي پخلاينې دتگلارې طراح اونوښتگر نجيب نه بلکې گرباچف و اوپردي اساس دشوروي لښکر دگرباچف د بيا جوړونې اوعلنيت دتگلارې په چوکاټ کې له افغانستان څخه ووتل نه داچې دا ځواکونه نجيب رخصت کړل. نجيب د1365 کال دجدی په مياشت کې ديوه بهرني ژورنالست (پرنسالاتينا) دې پوښتنې ته چې دافغانستان دموکراتيک جمهوريت دملي پخلاينې کړنلارې دپلې کولو لپاره دکومو ځانگړو نړيوالو دوستانو مرستې ته اړتيا لري اوپه راتلونکې کې به هم اړتيا ولري په ځواب کې وويل: "نوي سياسي تفکر اونوي سياسي فلسفې ته چې نوښت يې دميخاييل سرگيوويچ گرباچف په مشرۍ دشوروي اتحادسره دی." (کنفرانس مطبوعاتي، پاسخ های رفيق نجيب منشي عمومي کميته مرکزی حزب دموکراتيک خلق افغانستان به سوالات ژورنالستان خارجي، چاپ کابل 28 جدی 1365، ص 40)

دنجيب پلويانو ته چې دنوموړي په اړه دتاريخ اوخلکو دقضاوت خبره کوي بايد وويل شي چې دنجيب په شان داشغال لاندې بلواکو واکمنيو دمشرانو

په اړه د تاریخ او خلکو قضاوت دلمریه شان برېښي دی چې هغوی ته د شاه شجاع په شان ګوډاګیان وایي. یوه هېوادوال چې لیکنو یې فشار لوړ کړی دی لیکوال ته د لیکنو د درولو مشوره ورکړې ده، خو کله چې د درولو د لامل پوښتنه ترې کېږي خپل غوږ هم نه ګروي. یوه لیکنه چې یوه لوستونکي په خپله فېسبوک پاڼه کې خپره کړې وه یوه ښکېلې لیکوال څه موده وړاندې بلاک کړی دی د خپل عادت له مخې لیکوال ته سپکې سپورې هم ډالۍ کړې دي. دا ښاغلی چې د حفیظ الله امین د پلویانو په نامه بندهم تېر کړی دی د زندان څخه په خلاصېدو سره د کابل په ښاروالۍ کې دریس په توګه مقرر شو. دې ښاغلي ته د پل چرخي زندان د علومو د اکاډمۍ او معتبر پوهنتون حیثیت درلود چې ددې پوهنیز بنسټ (زندان) څخه راساً رییس فارغ شو. کله چې لیکوال ددې ښکېلې لیکوال ګرځېد، منطق او سپکوسپورو ته ګوري د پوښتنه ورته پیدا کیږي، دې ښاغلی به څه د پاسه څلورلسیزې وړاندې چې بې تجربه ځوان و او د کابل په ګوندي ښاري کمیټه کې د اسدالله امین همکار و کوم ګلان به یې کرلې وي؟ دیوه هېواد سیاسي ټولنیزو پېچلو پدیدو څېړل چې پدې هېواد پردي واکمن وي، هلته خونړۍ جګړه دوام ولري او پردۍ استخباراتي لوبې هم ورسره مل وي خورا ستونزمن بهیر دی او بېله شکه پدې اړوند اندونه او لیدلوري وېشلي او اخیستنې ستر توپیر لري. خو کله چې ددې زماني پړاو په پېښو، واکمنیو او لوبغاړو بحث کېږي د مقابل لوري داندونو سره د نه همغږۍ له امله باید دلایل او فاکتونه وړاندې شي، متقابل درناوی له پامه ونه غورځول شي، د فتواوو له ورکولو، هوایي ډزو، تورونو او ټاپو لګولو ډډه وشي. سپکې سپورې او ښکېلې خو په سیاسي بحثونو کې ځای نلري او د بحث کونکي ټیټ کلتور ښیي. "دنجیب الله جنجالي شخصیت ته کتنه" ترسر لیک لاندې د لیکنو دلړۍ په اړه دنجیب د همفکرانو او همکارانو دوستانه نه غبرګون د خواشینۍ وړیو تاریخ

واقعیت دی .که دوی غبرگون بنودلای وای او دوستانه بحث ته یې رادانگلي وای ښايي دشوروي اشغال پرمهال د پتو لوبو او معاملو یوه برخه اونور د بریت واقعاتونه اورازونه برېښي وای چې دا د راتلونکو نسلونو لپاره حیاتي اوگټور و اوپدې به پوهېدلي وای چې په هېواد کې یې څه تېر شوي دي ، هېواد یې څرنگه د پردیو د لوبو ، سیالیو او کشمکشونو په ډگر اوښتی و او دهغو څخه به یې د عبرت درس اخېستی و . لکه څرنگه چې یوه محترم دوست ته لیکنې دپام وړ گرځېدلي دي اود کتاب په بڼه یې د چاپولو ژمنه کړې ده لدې امله دنجیب له همفکرانو او همکارانو هیله کېږي چې پدې لیکنو خپل تقریظونه ولیکي . که دا دوست د کتاب د چاپولو په چاره کې پاتې راغی لیکوال به دامکان په صورت کې دا لیکنې دیوه کتاب په بڼه چاپ کړي . یوه دپام وړ خبره او یا پوښتنه چې ښايي ځېنو لوستونکو ته پیدا شوې وي چې په اوسنیو ترینګلو شرایطو کې ددې لیکنو اړتیا څه وه؟ هغه څه چې لیکوال یې هڅولی دی دې لیکنو ته مخه کړي دنجیب الله دارادتمندانو اوباخبره اوبې خبره پلویانو هغه تبلیغاتي کمپاین و چې دنجیب دوژنې داته ویشتم تلین په پار یې پیل کړ چې دهغه څخه اتل دجوړولو سربېره دخپل اتل د گوندي سیالانو غندلو ته هم ملا وتړله گواکې چې هغوی دنجیب په وړاندې جبهه نیولې وه ، دنجیب سره یې خیانت وکړ ، په هغوی یې روا اوناروا توروڼه ولگول ، په سپکو یې یاد کړل چې دا بیا دتاریخ تحریفول دي . دتاریخ دتحریف په وړاندې چوپ پاتې کېدل اودواقعاتونونه ویل بیا دتاریخ او خلکو په وړاندې ستره جفاده . که دواکمن گوند په دننه کې دنجیب په وړاندې جبهې نیولوته دواقعینۍ له دریځه وکتل شي دهرچا څخه زیات ملامت په خپله نجیب وچې دگوند اوحکومت دمشر په توگه یې داوړتیا نلرله ټول سره یو موټی کړي . دارنگه یې خونده تبلیغات اوپه ډېرو مواردو کې برېښي اېلټي لیکوال ته چې دا ،

خ ، د، گ په واکمنۍ کې د سیاسي کارکونکي او استاد په توګه پاتې شوی اوتل د قلم ، کتاب ، ورځپاڼې ، سیاست او ټیټ پوړو پوځیانوسره تړاو اوارپکې لرل دمنلو وړنه دي داځکه چې نجیب دنورو ګوندي مشرانو په پرتله د شوروي اشغال پر مهال سترې نه ښوونکې تېروتنې کړې دي او داشغال لاندې واکمنۍ اصلي لوبغاړی و. دا هم هېرنشي چې دشورويانو دخونړي يرغل وروسته د دريو تنولو پوړو ګوندیانو (محمد یاسين بنيادي ، محمد علي هوما ، اسدالله سروري) پرته دواکمن ګوند نورو مشرانو داشغال هرکلی وکړ ، داشغالګرو سره داشغال ترپايه ملګرتيا او همکاري وکړه هغه تريخ واقعيت چې د پټېدو نه دی ، بايد پټ هم نشي اود پټېدو هڅه يې هم ونشي. البته دامينيانو په نامه بنديانو کې د محمود سوم ، عبدالرشيد جليلي او محمد منصور هاشمي پرته نورو مشرانو هم دنجيب په دولت کې مقامونه ترلاسه کړل او يادو دريو تنو په خورا مشکل وتوانېدل داستادانو په توګه ځانته دنده ومومي. دې دريو تنو ته دمقامونو نه ورکونه ښيي چې نجيب هغه داسې کسان نه ګڼل چې دده امر او نهیې ته غاړه اېږدي له ياده ونه باسو ، دنجيب د پلويانو سربېره چې نجيب شوروي ضد چارواکی تبليغوي يوه بله ډله پخواني خلقيان هغه خلقي مشران چې دشوروي ځایناڼه تېري وروسته بنديان شول داشغال ضد ګڼي. ددوی ددې ادعا دناسموالي په اړه اړينه برېښي د لوستونکي پام لاندې کړښوته راوګرزول شي . کله چې د 1358 کال دمرغومي دشپږمې په ماښام شوروي کوماندوګانو او دتاجېک دماڼۍ ساتونکو شوروي پوځيانو چې دمسلमानانو دکنډک په نامه يادېږي ، دتاجېک په ماڼۍ بريد وکړ ، ولسمشرحفيظ الله امين اودلوی درستيز په شمول ګڼ شمېر پوځيان اودماڼۍ افغان مېرني ساتونکي ووژل ، اشغالګر او افغان ملګري يې په کابل ښار او راديو ټلويزيون واکمن شول دماخوستن شاوخوا لس نيمو بجودراديو افغانستان

کابل څخه یوه اعلامیه خپره کړه چې په هغې کې دافغانستان دخلق دموکراتیک ګوند دمرکزي کمېټې ، دافغانستان دموکراتیک جمهوریت دانقلابي شورا اوحکومت له غړو غوښتنه شوې وه سبا سهار رادیوتلويزيون ته تشریف وروړي اودا اعلامیه دمرغومې په اومه سهار وختي هم خپره شوه. دګوند د دارالنشاء درييس محمدعلي هوما دويڼا له مخې "په 104 بلاک کې دمرکزي کمېټې اوانقلابي شورا استوګنو غړو ټاکل شوي ځای ته په داسې خدا او خوشالۍ سره تشریف یوورچې تا فکرکاوه چې بیا له سره په نویو ، لوړو اوددېده لرونکو پستونو باندې ټاکل کېږي ."

(زما نصیب ، محمدعلي هوما ، مخ 228) اودعبدالقدوس غوربندي په وینا په تالار کې هېڅوک ناسوب نه و یعنې ټول دحفیظ الله امین دولت چارواکي هلته ورغلي وو. دایا بنسې چې دګوند مشرتابه د اشغالګرو اعلامیې ته هرکلی ویلی پدې تمه چې دریځونه اومقامونه به یې خوندي پاتې شي. داچې ځېنې زنداني ، نور په واک کې شریک اویا په کورکېنول شول هغه بېله خبره ده . همدې مشرانو د رادیو تلویزیون په تالار کې بېرک کارمل ته د مبارکۍ پیغام ولیکلو ، ټولو بلااستثنی هغه لاسلیک کړ اوپدې ډول یې کارمل ته بیعت وکړ اوخونړي تېري اویرېنډ اشغال ته یې انترناسیونالستي دنده وویل. په زندان کې خلقي زنداني مشرانو دوهم ځل هم کارمل ته بله بیعت نامه لیکلې ده اوددوو دریوتنو ځوانانو پرته مشرانو هغه لاسلیک کړې ده . د هغه مهال له خلقي مشرانو څخه یوازې په چکوسلواکیا کې سفیر محمدیاسین بنیادي په یوه مرکه کې دشوروي اشغال وغندلو ، حکومت هغه کابل ته احضار اوپه کور کېناوه. بنیادي دچرګانو دکوچني فارم په جوړولو سره خپل غریبانه خو آبرومندانه ژوندکاوه. بل ګوندي لوړپوړي چې داشغال ضد دریغ غوره کړ هغه محمدعلي هوما وچې دتیري یوه اونۍ وروسته یې دا ، خ ، د ، ګ دمرکزي

کمېټې ددارالنشاء دادارې " تاريخي اعلاميه " خپره او دگوند دمرکزي کمېټې ټولو څانگو ، دکابل گوندي ناحيو او خپل شوروي سلاکار ته واستوله چې شوروي پوځي يرغل او اشغال پکې غندل شوی و .ددې اعلاميې خپرولو هغه اته کاله دپلچرخي زندان ميلمه کړ . پدې هکله په زړه پورې لاداده چې زنداني دگوند دسياسي بيرو غړي عبدالحکيم شرعي جوزجاني (دعديليې وزير ، لوی څارنوال ، دکابل دولایتي گوندي کمېټې منشي) ددې اعلاميې څخه په خبرېدو په قهر اوغوسې ويلې و " هوما څه حق درلود چې زمونږ په غياب کې داډول خپلسری کاروکړي".

اسدالله سروري چې دنجيب په څېر داشغالگرو همسفر و او داشغال لاندې دولت کې دوهمه څېره گڼل کېده داشغال په لومړيو کې وپوهېدلو چې تېروتنی دی ، دخلقيانو دتنظيمولوپه موخه يې پټې سازماني هلې ځلې پيل کړلې چې ډېر ژر دنوموړي دا نخشه افشاوه اومنگولياته دسفیرپه توگه تبعیدشو . دنوموړي دموخې په هکله صالح محمدزیري دخپل (دنيمي پېړۍ خاطرې) نومي کتاب په 491 مخ کې دسروري له خولې ليکي : " موږ بايد شورويان په عمل انجام شده کې واقع کړو .شورويان مجبوره کېږي پر موږ تکیه وکړي . " ددې خبرې څخه ښکاري سروري دشوريانو دتگلارې اوموځو خلاف دریغ نیولی و .کله چې سروري غوښتل دشوروي پوځيانو دوتلو وروسته هېواده راستون شي دهندپوليسو په هوايي ډگر کې دخاديستانو اوبښايي حتی دشوروي اړخ سره په همغږۍ کې ترې پاسپورت غلا او هغه يې توقیف کړ .کله چې تنظيمونه واک ته ورسول شول دهند حکومت سروري افغانستان ته راوليږلو ، احمدشاه مسعود هغه زنداني کړ اوپوره شپږويشت کاله په بند کې پاتې شو . سروري ته داټول کړاوونه (تبعید اوزندان) دشوروي اشغالگرو خلاف درېدو ډالۍ کړل .سره لدې چې سروري دنجيب اونورو خلقي اوپرچمي مشرانو په څېر دخپلو سياسي او

ایډیالوژیکي باورونو له مخې دانټرناسیونالستي مرستې په نامه دشوروي لښکرو راتگ ته هرکلی کړی دی خو کله یې چې ولیدل دافغانستان اصلي خاوندان شوروي سلاکاران دي داشغال خلاف دریغ یې غوره کړ چې داکار یې دستاینې وړ دی .خو دنجیب په شمول دگوند ټولو خلقي اوپرچمي مشرانوداشغال دپیل څخه دگوند دواکمنۍ ترنسکوېدو پورې داشغال زېږنده نظام بېواکه چارواکي پاتې شول .داشغال لاندې دولت کې دا ، خ ، د ، گ دخلقي اوپرچمي مشرانو دواک دکچې په اړه دنجیب دلنډې مودې صدراعظم محمدحسن شرق په وینا "که شوروي سلاکارانولې شانتې اداري واک دا ، خ ، د ، گ ته ورکاوه دپرچم اړخ ته ونه خلقيانوته" تاسیس وتخریب اولین جمهوري افغانستان، مخ 404 (همدا لامل وچې پرچمیانو دشوروي داشغال دوام لپاره چې دپرچم دواکمنۍ دوام یې تضمینولو دآزادخیالو افغانانو په خپلوکې د خاددستگاه له کړنو سره همغږي بنودله اومرسته یې ورسره کوله . پردې بنسټ داشغال لاندې دولت لوړپوړي اوپه تېره د استخباراتي ادارې مشران اوولسمشران نه اتلان دي اونه ملي شخصیتونه. دا هم له یاده ونه باسو که څه هم دا ، خ ، گ مشرانو داشغال په چوپړ کې ودرېدل خو دگوند دخلقي فرکسیون گڼ شمېر کدرونو اوزیاتروغړو دخپلو مشرانو خلاف داشغال ضد دریغ درلود. د دې ملي دریغ له کبله تهدیدیدل، له دندو گوښه کېدل او سلگونو تنو یې دزدانانو دتوروتمبوشاته میاشتې اوکلونه تېر کړل . داشغال ضد خلقي کدرونه د خادېستانودتوطئو اودسیسو له ویړې دملکي ادارو اوپوهنیزو بنسټونو څخه دفاع وزارت اوکورنیو چارو وزارتونوته یعنی دجگړې تودو سنگرونوته چېرې چې خلقيان برلاسي وو مخه کړه او زرگونو یې ژوند هم له لاسه ورکړ . دخلقيانو داشغال ضد روحیه لدې ښه جوتېږي چې داشغال په لومړۍ اونۍ کې دشوروي اتحاد دمسکو، تاشکند، لیننگراد، ادېسه او لووف په ښارونو

کې افغان محصلينو چې زياته برخه يې خلقيان اويا دځوانانو د خلقي سازمان غړي وو د اشغال ضد اعتراضيه مظاهري پيل کړې او حکومت اړ شو جنرال عبدالقادر او راز محمد پکتين د اشغال مخکې په مسکو کې سفير د مظاهرو د آرامولو لپاره شوروي اتحاد ته واستوي. په پای کې د نجيب الله پلويانو ته د امشوره ورکول کېږي چې د افغانستان دروانې اوږدمهاله غميزې په اړه ليکل شوي کتابونه ولولي ترڅو ددې غميزې د پيلېدو او ژورېدو درينو، مختلفو لاملونو او لوبغاړو او پدې لاملونو او لوبغاړو کې اصلي لاملونو او ځواکمنو لوبغاړو سره آشنا شي. د افغان غميزې اصلي لامل چې افغانستان دوخت د زبرځواکونو او د ناتو او وارسا د تړونونو او د گاونډيانو د څرگندو سياليو، زوربنودنې او کشممشونو په ډگر و اړاوه د شوروي اشغال و چې د اشغال يو همسفر او ددې غميزې د اصلي او مرکزي لوبغاړو څخه يو نجيب ستاسې اتل دی. څوک چې کتابونه نه لولي پندو ته ورته دي چې په اوږدو باور کوي. څوک چې کتابونه نه لولي په ډېره آسانۍ سره د تبليغاتو تراغېز لاندې راځي او د سياستبازانو او پرديو جاسوسي شبکو موخه او نېکار کېږي او بالاخره د سياستبازانو او پرديو استخباراتي شبکو د لاس آله گرزي.

د ښاغلي محمد آصف خواتي لنډه پيژندنه:

ښاغلی محمد آصف خواتي په ۱۳۳۳ لمريز کال کې د میدان وردگو د چک په ولسوالۍ کې زیږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د کابل د میرویس هوتکي او ثانوي زده کړې یې په حربي ښونځي کې ترسره کړې دي. د حربي پوهنتون د توپچي د پوهنځي څخه د پیلوټۍ د زده کړو لپاره شوروي اتحاد ته تللی خو د یوه نیم کال زده کړو وروسته ظاهراً د ناروغۍ په نامه له زده کړو محروم او له سره یې په حربي پوهنتون کې زده کړې پیل کړې. په ۱۳۵۶ کال کې له ح، پ فارغ او د کندهار په قول اردو کې په خدمت پیل وکړ. د شور دوسلوال پاڅون وروسته یې د کندهار په قول اردو، د اردو په سیاسي ریاست، حربي پوهنتون، ملکي مدافعه او سیاسي پوځي پوهنتون کې د سیاسي کارکونکي او استاد په توګه د ډګرمۍ تر نظامي رتبې پورې خدمت کړی دی. د پوځي خدمت پر مهال دوه ځله د سیاسي ملحوظاتو له کبله احتیاط ته سوق شوی دی. خواتي په شوروي اتحاد کې د ماسترۍ تر کچې په ښوونه او روزنه کې زده کړې کړې دي او د زده کړو د پای ته رسولو وروسته د نجیب الله د واکمنۍ پر مهال هېواد ته ستون نشواو څه کم لس کاله په مسکو کې پاتې شو. د ۱۳۷۹ کال راهیسې د خپلې کورنۍ سره په اروپا کې ژوند کوي. هغه د پوځي خدمت پر مهال د طلوع افغان، حقیقت سرباز، اردو مجلې او د هېواد بهر افغاني رسنیو او ویب پاڼو سره قلمي همکاري کړې او د څلورو کلونو په ترڅ کې ۲۸ اسدپه نامه د ویب پاڼې د چلونکو څخه و.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library